

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu 2012

Medling i brott- och tvistemål 2012

Mediation in criminal and civil cases 2012

Aune Flinck
+358 29 524 7208
aune.flinck@thl.fi

Salla Säkkinen
+358 29 524 7064
salla.sakkinen@thl.fi

Tuula Kuoppala
+358 29 524 7234
tuula.kuoppala@thl.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
PL 30 (Mannerheimintie 166, Helsinki)
00271 Helsinki
Puhelin: + 358 29 524 6000
www.thl.fi

Sovitteluun ohjattujen rikos- ja riita-asioiden kokonaismäärä väheni 7 prosenttia vuodesta 2011. Kaikista sovitteluun ohjatuista rikos- ja riita-asioista yli puolet oli väkivaltarikoksia. Väkivaltarikosten osuus sovitteluun tulleista rikos- ja riita-asioista kasvoi edellisestä vuodesta yhden prosenttiyksikön.

Lähisuhteessa tapahtuneita rikoksia lähetettiin sovitteluun 2 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2011. Niiden osuus oli nyt 17 prosenttia kaikista sovitteluun esitetyistä rikos- ja riita-asioista. Määrän kasvua selittää pääosin vuonna 2011 voimaan tullut rikoslakimuutos, jonka myötä myös lievät pahoinpitelyt lähisuhteessa muuttuivat virallisen syytteen alaisiksi rikoksiksi.

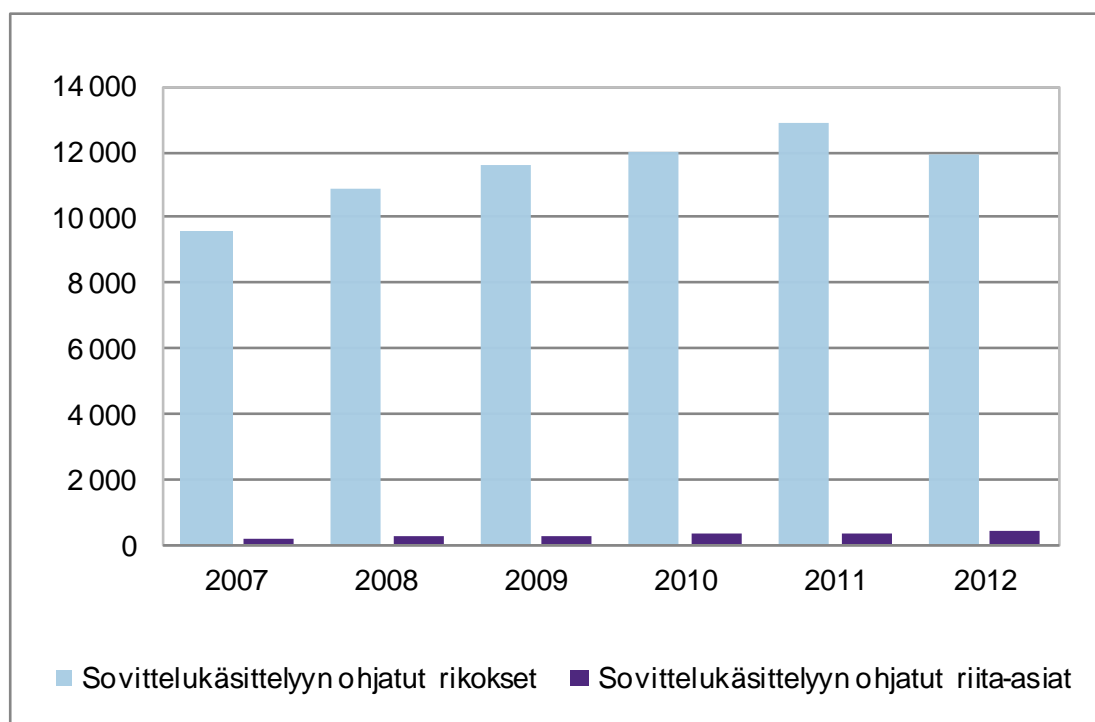
Kaikkiaan rikos- ja riita-asioiden sovittelukäsittelyyn ohjattiin yhteensä 12 306 rikos- ja riita-asiaa. Rikoksiin liittyviä aloitteita oli 11 908 ja riita-asioihin liittyviä aloitteita 398. Rikos- ja riita-asioita sovitteli 1 279 tehtävään koulutettua sovittelijaa vuonna 2012.

Sovittelu käynnistyi 67 prosentissa sovitteluun ohjatuista rikossovittelualoitteista. Käynnistyneistä rikossovitteluprosesseista keskeytyi 13¹ prosenttia.

Alle 21-vuotiaiden osuus sovittelualoitteista väheni 3 prosenttiyksikköä. Tekijöiksi epäillyistä 41 prosenttia oli alle 21-vuotiaita. Alle 15-vuotiaiden osuus tekijöiksi epäillyistä oli 12 prosenttia.

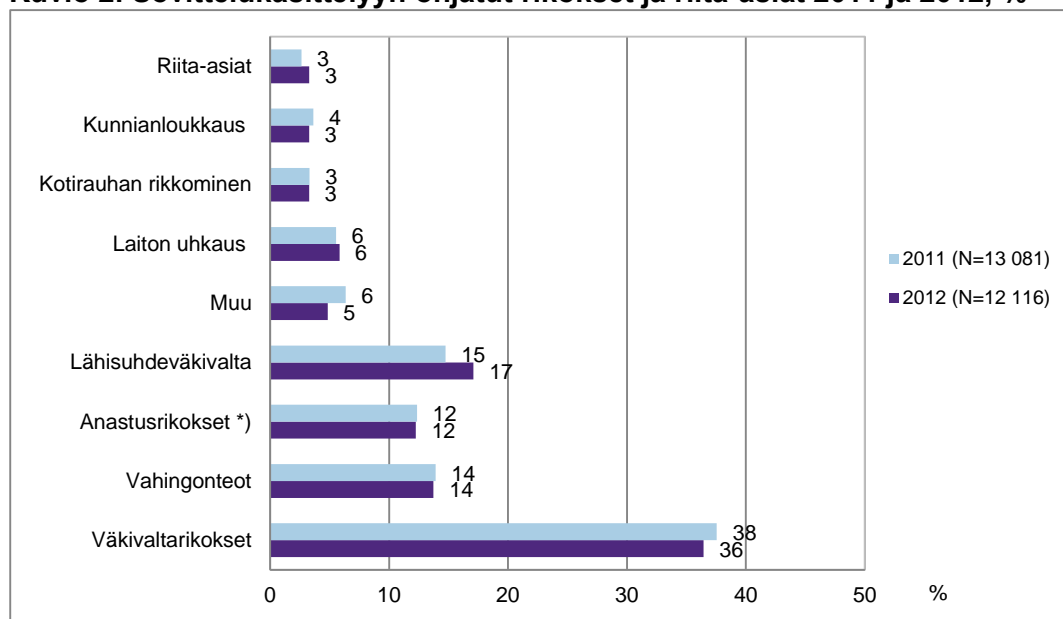
Sovittelujen tuloksina syntyneisiin sopimuksiin kirjattujen rahakorvausten arvo nousi 5 prosenttia ja oli lähes 2 miljoonaa euroa vuonna 2012. Työkorvausten rahallinen arvo puolestaan laski lähes 40 prosenttia ja oli nyt noin 80 000 euroa.

Kuvio 1. Sovittelukäsittelyyn ohjatut rikos- ja riita-asiat 2007–2012

¹ Virheellinen 12 prosenttia -luku korjattu 20.8.2013.

Kuvio 2. Sovittelukäsittelyyn ohjatut rikokset ja riita-asiat 2011 ja 2012, %

*) Anastusrikokset käsittävät varkausrikokset, petoksen, kavalluksen ja luvattoman käytön.

Taulukko 1. Sovittelukäsittelyyn ohjatut rikokset ja riita-asiat 1.6.–31.12.2006, 2007–2012

	*) 1.6.- 31.12.2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012, %- osuudet
Väkivalta	1 719	4 450	5 277	5 634	5 738	6 841	6 484	53,4
<i>josta lähisuhdeväkivallan osuus</i>	305	775	940	1 017	1 058	1 929	2 070	17,1
Laiton uhkaus	122	408	594	641	736	724	706	5,8
Anastus	527	1 478	1 507	1 655	1 670	1 614	1 484	12,2
Vahingonteko	723	1 983	2 086	2 060	2 078	1 819	1 664	13,7
Kotirauhan rikkominen	154	421	384	450	440	433	397	3,3
Kunnianloukkaus	184	353	368	429	483	474	412	3,4
Muu	282	736	789	882	947	831	586	4,8
Riita-asiat	38	186	244	276	342	345	398	3,3
Yhteensä	3 749	10 015	11 249	12 027	12 434	13 081	12 131	100

*) Valtakunnallinen tilastointi on aloitettu sovittelua koskevan lain voimaantulopäivästä 1.6.2006.

Sovitteluun ohjattujen rikosten ja riita-asioiden kokonaismäärä väheni 7 prosenttia vuonna 2012. Tapausmäärien kasvu vuosina 2007–2011 kääntyi laskuun vuoden 2011 jälkeen, jolloin kasvua oli vielä 7,5 prosenttia. Vuonna 2012 tuotiin rikossovittelukäsittelyyn 11 908 rikostapauksen lisäksi 398 riita-asiaa. Sovitteluun tuotujen riita-asioiden määrä sekä osuus kaikista sovittelualoitteista kasvoi vajaasta 2 prosentista yli 3 prosenttiin vuonna 2012. (Kuvio 2, Taulukko 1.)

Vuonna 2012 sovitteluun ohjattujen rikos- ja riita-asioiden määrä oli vuoden 2009 tasolla. Tapausmäärien vähenemiseen on saattanut vaikuttaa rikos- ja riita-asioiden sovittelupalveluiden toimialueiden uudelleen organisoituminen ja sen mukanaan tuomat muutokset. Vuoden 2012 aikana lakautettiin yhteensä neljä toimialuetta, yksi Lapin aluehallintoviraston alueella ja kolme Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella. Samalla aluehallintovirastojen solmimilla toimeksiantosopimuksilla laajennettiin toisten palveluntuottajien toimialueita. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella yksi palveluntuottaja vaihtui kokonaan uuteen palveluntuottajaan vuoden 2012 alussa. Mahdollisesti osaltaan on aloitemäärien vähenemiseen voinut vaikuttaa myös poliisin tietoon tulleiden rikosten määrän vähentyminen.

Vuonna 2012 sovitteluun ohjatuista rikos- ja riita-asioista oli yli puolet (53,5 %) väkivaltarikoksia. Törkeiden pahoinpitelyjen osuus sovitteluun ohjatuista rikos- ja riita-asioista oli vajaan prosentin (0,6 %). Lähisuhdeväkivaltarikosten osuus kaikista sovitteluun ohjatuista rikoksista oli 17 prosenttia vuonna 2012 (Kuvio 2). Seuraavaksi eniten sovitteluun ohjattiin vahingontekoja (14 %) ja anastusrikoksia (12 %). Muiden, tarkemmin erittelemättömien rikostapausten osuus oli 5 prosenttia.

Muu rikos -luokkaan kirjataan ne tapaukset, jotka eivät sisälly kyselylomakkeella esitettyihin muihin rikosnimikkeisiin. Yleisimpiä esimerkkejä muu rikos -luokassa ovat eläimen vartioimatta jättäminen, vammantuottamus, järjestystä ylläpitävän henkilön vastustaminen ja viestintäsalaisuuden rikkominen.

Sovittelukäsittelyyn ohjattujen rikos- ja riita-asoiden osuuksissa oli havaittavissa muutos verrattaessa prosenttiosuuksia vuoden 2011 lukuihin. Väkivaltarikosten osuus kasvoi reilulla prosenttiyksiköllä vuodesta 2011. Kasvu kohdentui käytännössä lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosten sovittelualoitteisiin, joiden osuus kasvoi runsaat 2 prosenttiyksikköä.

Samanaikaisesti poliisin tietoon tulleet rikokset kuitenkin vähenivät. Vuonna 2012 tuli poliisiin tietoon noin 5 prosenttia vähemmän pahoinpitelyrikoksia ja noin 3 prosenttia vähemmän lieviä pahoinpitelyitä kuin vuonna 2011. Yksityisessä asunnossa tapahtuneita pahoinpitelyrikoksia poliisi kirjasi 2 prosenttia enemmän vuonna 2012 kuin edellisenä vuonna.¹

Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosten sovittelualoitteiden ohella kasvoi myös laiton uhkaus -rikosnimikkeen sovittelualoitteiden osuus hieman (0,3 prosenttiyksikköä). (Kuvio 2, Taulukko 1.)

Sovittelulain² mukaan kunkin rikos- tai riita-asian edellytykset sovitteluun on sovittelutoimistossa arvioitava ja varmistettava ennen sovitteluprosessin käynnistymistä sekä tehtävä asiassa kirjallinen, valituskelpoinen päätös rikoksen tai riita-asian soveltuvuudesta sovitteluun. Edellytysten arvioinnin jälkeen sovittelu käynnistyi noin 67 prosentissa sovittelutoimistoihin tulleista rikoksista koskevista aloitteista.

Sovittelulain² mukaan sovittelutoimiston on keskeytettävä sovittelu välittömästi, jos osapuoli peruuttaa suostumuksensa tai jos on syytä epäillä, ettei suostumus ole vapaaehtoinen. Sovittelu on keskeytettävä myös, jos on perusteltua syytä epäillä, ettei sovittelun osapuoli kykene ymmärtämään sovittelun ja siinä tehtävien ratkaisujen merkitystä tai, jos sovittelun jatkaminen on selvästi vastoin alaikäisen osapuolen etua. Sovittelutoimisto voi keskeyttää sovittelun myös muusta syystä, jos sovittelulle ei ole edellytyksiä. Keskeytyneiden rikosasiain sovittelujen osuus oli 13 prosenttia. (Liitetaulukko 1.)

Rikoksia ja riita-asioita sovitteli vuoden 2012 aikana yhteensä 1 279 tehtävään vaadittavan koulutuksen saanutta sovittelijaa. Tämän lisäksi reservissä³ oli 213 sovittelijaa.

Vuoden 2012 tulosten mukaan oli yhtä sovittelijaa kohden keskimäärin 9,6 sovitteluun ohjattua rikos- ja riita-asiaa (Taulukko 2).

¹ Lähde: Poliisihallitus

² Sovittelulaki [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051015>]

³ Reservissä olevilla tarkoitetaan joko äitiys- tai vanhempainlomalla, opintovapaalla, vuorotteluvapaalla tai pitemmällä sairauslomalla olevia sovittelijoita.

Taulukko 2. Sovitteluun ohjatut rikos- ja riita-asiat sovittelijaa kohden 2007–2012

Vuosi	Sovittelijoiden lukumäärä	Sovitteluun ohjatut rikos- ja riita-asiat yhteensä	Sovitteluun ohjatut rikos- ja riita-asiat suhteutettuna sovittelijoiden lukumäärään
2007	1 130	9 769	8,6
2008	1 232	11 120	9,0
2009	1 234	11 880	9,6
2010	1 211	12 313	10,2
2011	1 284	13 240	10,3
2012	1 279	12 306	9,6

Rikos- ja riita-asioiden lähettäminen sovitteluun

Valtaosan rikoksista eli 81 prosenttia lähetti sovitteluun poliisi. Syyttäjiltä sovitteluun ohjautui rikos-tapauksista noin 14 prosenttia. Vain 3 prosenttia aloitteista tuli sosiaaliviranomaisilta. Riita-asioissa aloite tuli 66 prosentissa yksityiseltä henkilöltä ja 34 prosentissa oikeushenkilöltä⁴.

Sovittelulain⁵ 13 §:n mukaan rikoksesta epäillyn tai uhrin ollessa alaikäinen myös hänen huoltajallaan tai muulla laillisella edustajallaan on oikeus tehdä aloite sovitteluun ryhtymisestä. Vanhemmat toivat sovitteluun kuitenkin vain 10 sovittelualoitetta, niiden osuus kaikista aloitteista oli 0,1 prosenttia.

Vuoden 2012 aikana oli sovitteluun ohjatuista rikoksista 57 prosenttia virallisen syytteen alaisia, ja asianomistajarikoksien osuus oli 43 prosenttia. Asianomistajarikosten määrän osuus väheni yhden prosenttiyksikön verrattuna edelliseen vuoteen. Riita-asioita tuotiin sovitteluun yhteensä 398, mikä on runsas 3 prosenttia kaikista sovitteluun tulleista tapauksista.

Sovittelukäsittelyyn ohjattiin vuoden 2012 aikana yhteensä 12 305 eri-ikäistä tekijäksi epäiltyä ja 9 762 asianomistajaa. Kokonaisluvuissa ovat myös tapaukset, joissa henkilö oli sekä tekijäksi epäilty että asianomistaja.⁶ Tekijäksi epäillyistä 77 prosenttia oli miehiä ja 23 prosenttia naisia. Asianomistajista 58 prosenttia oli miehiä ja 42 prosenttia naisia. Naisten ja miesten osuudet eivät ole muuttuneet vuodesta 2011. Sovitteluissa oli 1 238 oikeushenkilöä asianomistajana. Oikeushenkilöiden osuus kaikista asianomistajista oli 12 prosenttia vuonna 2012.

Eri ikäryhmät sovittelussa

Alle 15-vuotiaiden osuus tekijöiksi epäillyistä oli 12 prosenttia vuonna 2012. Tekijöiksi epäiltyjä alle 21-vuotiaita oli noin 42 prosenttia vuonna 2012. Alle 15-vuotiaiden osuus kasvoi hitaasti aina vuoteen 2010 asti. Vuonna 2011 alle 15-vuotiaiden suhteellinen osuus väheni noin 4 prosenttiyksikköä ja vuonna 2012 vähennystä oli 3 prosenttiyksikköä. Määrällisesti rikoksesta epäiltyjä alle 15-vuotiaita oli 385 vähemmän vuonna 2012 kuin edellisenä vuonna. Sovitteluun ohjautui yhteensä 5105 alle 21-vuotiasta ja 1 516 alle 15-vuotiasta rikoksesta epäiltyä. (Liitetaulukko 1.)

Asianomistajista 26 prosenttia oli alle 21-vuotiaita. Sovitteluun ohjatut rikos- ja riita-asiat näyttäisivät kohdistuvan selkeästi aikuisväestöön. (Kuviot 3 ja 4.)

Sekä alle 15- että alle 21-vuotiaiden määrä väheni kahtena peräkkäisenä vuotena sovitteluun tuoduissa rikos- ja riita-asioissa. Suhteessa poliisin tietoon tulleisiin rikoslakirikoksiin, sovittelu kuitenkin

⁴ Tyypillisimpiä oikeushenkilöitä sovittelutapauksissa ovat taloyhtiöt, vakuutusyhtiö tai muu vastaava.

⁵ Sovittelulaki [http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051015]

⁶ Lukumäärät sisältävät myös riita-asioiden sovittelun osapuolet.

kin tavoittaa edelleen suuren joukon nuoria rikoksesta epäiltyjä. Alle 21-vuotiaiden osuus sovittelussa korostuu voimakkaasti verrattuna rikoslakirikoksista epäiltyihin nuoriin. Alle 15-vuotiaita sovitte-
teluun ohjattuja on lähes nelinkertainen määrä poliisin valtakunnallisen rikostilaston kyseisen ikä-
ryhmän lukuihin verrattuna. Myös 15–20-vuotiaita oli sovittelussa suhteellisesti enemmän (29 pro-
senttia) kuin tämän ikäryhmän edustajia oli poliisin tietoon tulleiden rikoslakirikosten tekijöissä. (18
prosenttia). (Kuvio 6.)

Rikosasioiden sovittelu on todettu toimivaksi keinoksi ehkäistä nuorten tekemiä uusintarikoksia ja kasvattaa lapsia ja nuoria vastuullisuuteen.⁷ Sovittelulla nähdään olevan kasvatuksellinen ja sosi-
aalinen tehtävä. Sovittelua pidetään erityisen suositeltavana silloin, kun epäiltyinä ovat nuoret
rikoksenteelijät, alle 15-vuotiaat lapset, ensikertalaiset tai kun kyseessä on asianomistajarikos. Te-
kojen seurausten konkretisoituminen ja vahingon kärsineen osapuolen kohtaaminen voivat olla
nuorten kohdalla tehokkaita keinoja ennaltaehkäistä uusia rikoksia, yhteisön normien rikkomisia tai
toisen ihmisen loukkaamista.

Nuorten rikoksen tekijöiden, uhrien tai riitojen osapuolten kohdalla on tärkeää myös, että sovitte-
lussa heidän vanhempiaan, huoltajiaan ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia
henkilöitä tuetaan kasvatustehtävässä. Nuorille ja heidän huoltajilleen kerrotaan myös lapsi- ja
perhepalveluista sekä muista palveluista ja ohjataan heitä palveluiden piiriin.

Sovittelulain⁸ mukaan soviteltavaksi ei saa kuitenkaan ottaa alaikäiseen kohdistunutta rikos- tai
riita-asiaa, jos uhrilla rikoksen tai riidan laatu huomioon ottaen on erityinen suojan tarve. Lapsen
tulee ymmärtää sovittelu ja siinä tehtävien ratkaisujen merkitys. Arvion sovittelun edellytysten täyt-
tymisestä myös näissä tapauksissa tekevät sovittelutoimiston ammattihenkilöt.

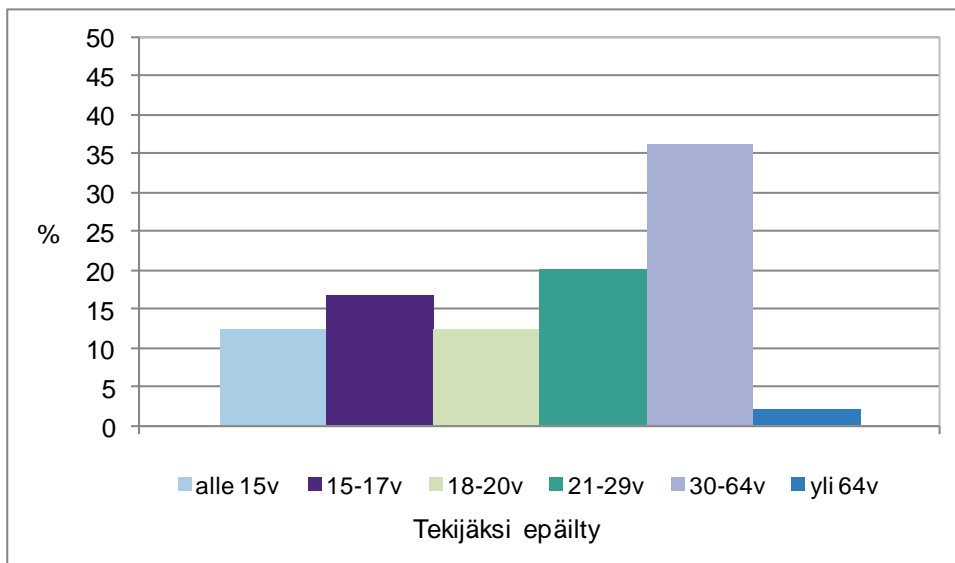
Lapsen ja nuoren kuuleminen ja kuulluksi tuleminen, olipa hän epäiltynä tai uhrina, on sovittelussa
ensisijaista, jotta hän voi luottamuksellisesti käsitellä tapahtunutta. Näin myös varmistetaan lapsen
ja nuoren aktiivinen osallisuus hänen oman asiansa hoitamisessa..

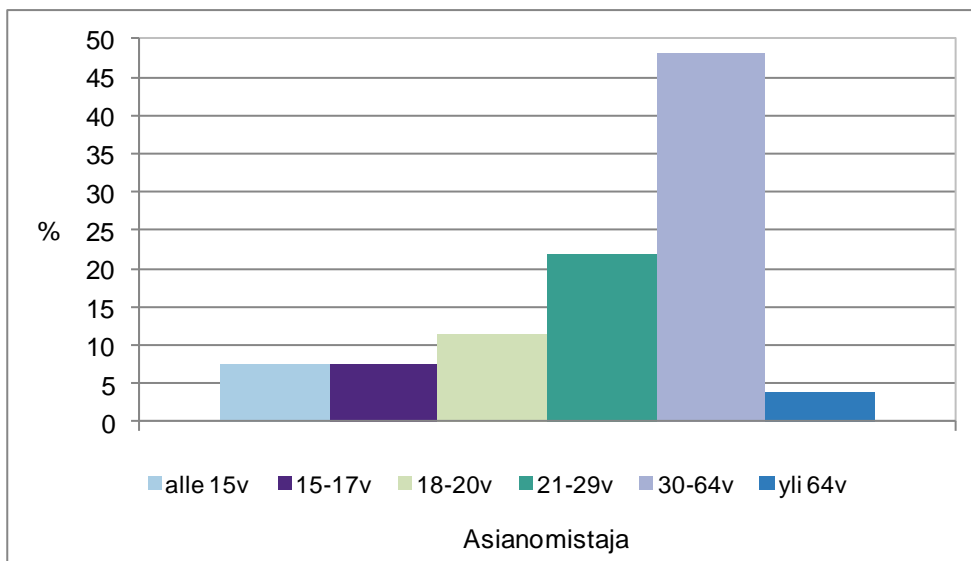
⁷ Lastensuojelulain kokonaisuudistustyöryhmän mietintö STM, 2006, 90–91

⁸ Sovittelulaki [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051015>]

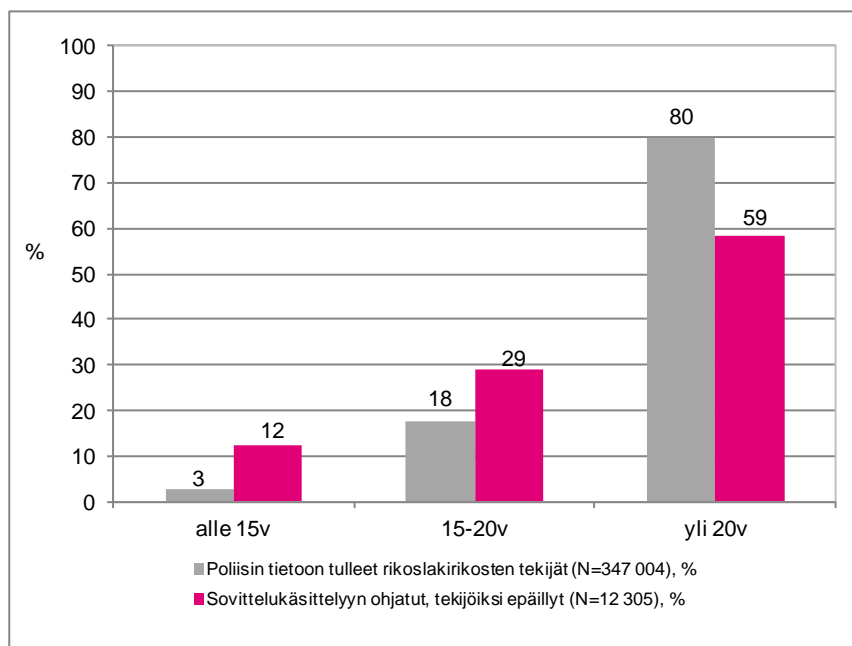
Kuvio 3. Sovitteluun ohjatut, rikosten ja riita-asioiden tekijöiksi epäilty ikäryhmittäin 2012, %

Kuvio 4. Sovitteluun ohjatut, rikosten ja riita-asioiden asianomistajat ikäryhmittäin 2012, %

Kuvio 5. Poliisin tietoon tulleet rikoslakirikosten tekijät sekä sovittelukäsittelyyn ohjatut, tekijöiksi epäillyt ikäryhmittäin 2012, %

Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus.

Lähisuhdeväkivalta sovittelussa

Sovitteluun ohjattujen, lähisuhteessa tapahtuneiden väkivaltarikosten määrä (2 072) lisääntyi 7 prosenttia vuodesta 2011 (1 950). Sovittelutilastoissa lähisuhdeväkivaltarikoksiksi tilastoidaan henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset. Sovitteluun ohjatuista lähisuhdeväkivaltatapauksista (2 072) sovittelu käynnistyi 1 338 esitetyn tapauksen osalta vuonna 2012.

Sovittelun edellytysten täyttymistä arvioidaan koko sovittelumennettelyn ajan. Käynnistetyistä lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosten sovitteluista (1 338) keskeytyi 12 prosenttia (161). Tämä tarkoittaa, että sovittelutoimistojen ammattihenkilöstö arvioi 734 tapauksessa, että sovittelun edellytykset eivät täyttyneet.¹⁰ Vuonna 2012 lähisuhdeväkivallan sovitteluissa sopimus syntyi 85 prosentissa tapauksista (1 133).

Sovitteluun ohjatuista lähisuhdeväkivaltaan liittyvistä sovittelualoitteista oli pahoinpitelyjä (ml. yritykset) 71 prosenttia ja lieviä pahoinpitelyjä oli 28 prosenttia vuonna 2012. Sovittelualoitteista 10 oli lähisuhteessa tapahtuneita törkeitä pahoinpitelyjä tai sen yrityksiä. Seksuaalirikoksia (ml. yritykset) tuotiin sovitteluun 13 tapausta.

Sovittelutoimistoon tulleet rikosasiat kirjataan tilastoinnissa poliisin esitutkintamateriaaliin tai tutkintailmoitukseen kirjattujen rikosnimikkeiden mukaisesti. Sovittelutoimistoilta saadun tiedon mukaan useissa seksuaalirikoksia koskeissa sovittelualoitteissa oli mukana muita soviteltavia rikoksia. Mikäli sovittelualoite koski pelkästään seksuaalirikosta, niin niissä tehtiin kielteinen päätös tai vain erityisin perustein, kuten esimerkiksi uhrin tahdon mukaisesti asiassa voitiin edetä erillistapaamisten kautta yhteistapaamisiin. (Liitetaulukko 1.)

Vuonna 2011 sovitteluun ohjattujen lähisuhdeväkivaltarikosten määrä lähes kaksinkertaistui, kun samaan aikaan lähisuhteessa tapahtuneet väkivaltarikokset rikoslain muutoksen myötä muuttuivat virallisen syytteen alaisiksi rikoksiksi. Lainmuutoksen jälkeen näissä jutuissa käynnistetään esitut-

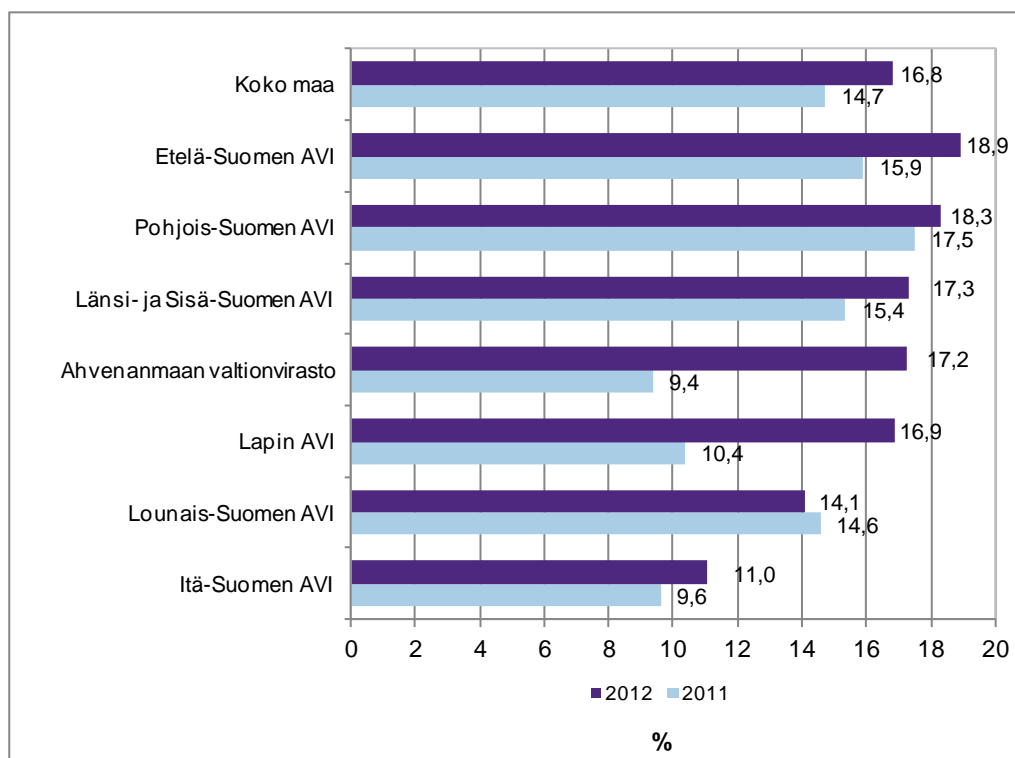
¹⁰ 18.9.2013 Poistettu lause: Käynnistetyistä (1 209) lähisuhdeväkivallan sovitteluista keskeytyi 12 prosenttia (161).

Valtaosan lähisuhdeväkivaltarikoksista sovitteluun ohjasi poliisi (81 prosenttia). Syyttäjän kautta sovitteluun tuotiin vajaa neljännes tapauksista (19 prosenttia). Lähisuhdeväkivaltarikokset kirjataan sovittelun asiakastietojärjestelmään poliisin kirjaamien rikosnimikkeiden mukaisesti. (Liitetaulukko 1.)

Sovitteluun ohjatuissa lähisuhdeväkivaltarikoksissa rikoksesta epäillyistä miehiä oli 1 371 ja naisia 466. Asianomistajan roolissa lähisuhdeväkivaltarikoksissa oli 534 miestä ja 1 313 naista. Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosten tekijöiksi epäiltyjen osuus oli 15 prosenttia kaikista sovitteluun ohjatuista rikoksista epäillyistä henkilöistä. Asianomistajan roolissa oli puolestaan 20 prosenttia kaikista asianomistajista.

Kuvio 6. Sovittelukäsittelyyn ohjattujen lähisuhdeväkivaltarikosten osuus sovittelukäsittelyyn ohjatuista rikoksista ja riita-asioista aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti, 2011 ja 2012, %

Kuviosta 6 ilmenee sovitteluun ohjattujen lähisuhdeväkivaltarikosten osuus sovittelukäsittelyyn ohjatuista rikoksista ja riita-asioista aluejaon mukaisesti. Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovittelualoitteiden osuus kasvoi kaikilla alueilla lukuun ottamatta Lounais-Suomen aluehallintoviraston aluetta, jossa osuus laski puoli prosenttiyksikköä.

Sopimukset

Käynnistyneissä sovitteluissa (7 957) sopimukseen päästiin 84 prosentissa (6 681) rikostapauksista. Lähisuhdeväkivallan osalta käynnistyneissä rikostapauksissa (1 338) sopimukseen päästiin 85 prosentissa (1 133) tapauksista vuoden 2012 aikana. On kuitenkin huomioitava, että kun tietojen koontia aletaan vuoden vaihteen jälkeen kerätä, on osa vuoden aikana käynnistyneistä sovitteluprosesseista vielä kesken. Sen vuoksi täsmällisiä prosenttiosuuksia ei saada. Sovittelun käynnistyminen ja sovitteluprosessin päätyminen saattavat siis ajoittua eri kalenterivuosille.

Sovitteluissa tehtiin vuoden aikana erilaisia korvaussopimuksia yhteensä 9 239 kappaletta (Liitetaulukko 1). Näistä erilaisista korvausmuodoista rahallisia korvauksia oli 39 prosenttia ja työkorvauksia 4 prosenttia. Rahakorvausten ja työkorvausten yhteenlaskettu rahallinen arvo oli 1 983 874

€. Rahakorvausten arvo kasvoi 5 prosenttia (96 077 €), mutta samaan aikaan työkorvausten rahallinen arvo laski 39 prosenttia (50 110 €). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yhä useammin työkorvauksen sijaan vahinko korvattiin rahalla. (Taulukko 3.)

Kaikkiaan 57 prosenttia sopimuksista oli niin sanottuja aineettomia⁹ sopimuksia, joista 35 prosenttia oli anteeksipyyntöjä, 12 prosenttia vaatimuksista luopumisia, 10 prosenttia käyttäytymissopimuksia¹⁰, ja omaisuuden palautuksia vajaa puoli prosenttia. Laskennassa ovat mukana kaikki korvausmuodot niin, että esimerkiksi yksittäinen sopimus saattaa sisältää omaisuuden palauttamisen lisäksi myös anteeksipyyntöä ja vaatimuksista luopumisen. Sopimusmuodot noudattavat samalaista jakaumaa kuin aiempina vuosina.

Taulukko 3. Rikos- ja riita-asioiden sovittelussa sovittujen korvausten rahallinen arvo aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2007–2012, €

	Etelä-Suomen AVI	Lounais-Suomen AVI	Itä-Suomen AVI	Länsi- ja Sisä-Suomen AVI	Pohjois-Suomen AVI	Lapin AVI	Ahvenanmaan valtionvirasto	Koko maa
Rahakorvausten yhteisarvo, €								
2007	631 355	134 662	293 986	269 299	122 962	116 112	4 723	1 573 099
2008	690 461	213 984	286 687	310 971	194 438	120 765	14 691	1 831 998
2009	660 845	240 829	273 277	271 097	174 327	128 949	12 143	1 761 467
2010	803 159	178 860	349 429	260 788	174 770	72 951	3 874	1 843 831
2011	638 408	191 995	326 143	357 772	203 855	73 626	16 938	1 808 736
2012	612 960	241 392	386 030	319 469	250 332	93 045	1 585	1 904 813
Työkorvausten rahallinen arvo, €								
2007	22 691	7 434	23 135	26 344	16 742	6 046	440	102 832
2008	31 647	8 603	7 748	27 782	10 559	8 855	3 000	98 194
2009	51 494	5 374	15 680	12 615	21 132	10 833	0	117 128
2010	27 548	6 499	20 512	25 594	6 441	10 035	0	96 628
2011	27 465	10 479	18 062	15 396	28 160	29 609	0	129 171
2012	19 735	3 170	16 624	20 919	15 938	2 675	0	79 061
Yhteensä, €								
2007	654 046	142 096	317 121	295 643	139 704	122 158	5 164	1 675 932
2008	722 108	222 587	294 435	338 754	204 997	129 619	17 691	1 930 192
2009	712 339	246 203	288 957	283 712	195 459	139 782	12 143	1 878 595
2010	830 707	185 359	369 941	286 382	181 211	82 986	3 874	1 940 459
2011	665 873	202 474	344 205	373 168	232 015	103 235	16 938	1 937 907
2012	632 695	244 562	402 653	340 388	266 270	95 720	1 585	1 983 874

⁹ Ns. aineettomia sopimuksia ovat käyttäytymissopimukset, anteeksipyyntöt ja vaatimuksista luopumiset/ei vaatimuksia.

¹⁰ Käyttäytymissopimus voi olla esim. lupaus hoitoon hakeutumisesta, jolloin tekijäksi epäilty osallistuu väkivallan katkaisuojelmaan tai päihdehoitoon.

Aluehallintovirastojen välillä on eroja

Sovitteluun ohjattiin 35 rikoksesta tai riita-asiasta epäiltyä henkilöä tuhatta poliisin tietoon tullutta rikoslakirikoksesta epäiltyä henkilöä kohti. Pohjois-Suomen ja Lapin alueella vastaava luku oli 45 ja Itä-suomessa 44.

Pohjois-Suomen alueella sovitteluun ohjattiin 3,5 rikos- ja riita-asiaa väestön tuhatta 15 vuotta täyttäneitä asukasta kohden. Valtakunnallisesti vastaava luku oli 2,7.

Vuoden 2012 tulosten perusteella yhtä sovittelijaa kohden oli keskimäärin 9,6 sovitteluun ohjattua rikos- ja riita-asiaa. Eniten sovitteluun ohjattuja rikos- ja riita-asioita oli Länsi- ja Sisä-Suomen alueella, 13,3 tapausta sovittelijaa kohden. Suhdelukuja vertailtaessa on huomattava, että sovitteluun ohjattujen rikos- ja riita-asioiden määrä riippuu siitä, miten lähettävät tahot tekevät sovittelualoitteita ja siitä, kuinka paljon toimialueella on sovittelijoita.

Poliisin tietoon tulleista rikoslakirikoksista ohjattiin sovitteluun 2,4 prosenttia vuonna 2012. Alueiden välillä on eroja, Itä- ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastojen alueella vastaava luku oli 3,3 prosenttia. On kuitenkin huomattava, että poliisin tietoon tulleiden rikosten kokonaismäärässä on myös sellaisia rikoksia, joita ei sovitella.¹² Näin ollen sovitteluun ohjattujen rikosasioiden suhteuttaminen poliisin tietoon tulleisiin rikoksiin antaa vain viitteellisen kuvan eikä ole sellaisenaan riittävä ilmaise-
maan sovittelun kriminaalipoliittista merkitystä.

Taulukko 4. Aluehallintovirastojen välistä vertailua 2012

	Sovitteluun ohjatut rikos- ja riita-asiat yhteensä	Sovittelijoiden lukumäärä	Sovitteluun ohjatut rikos- ja riita-asiat suhteutettuna sovittelijoiden lukumäärään	Sovitteluun ohjatut rikos- ja riita-asiat väestön tuhatta, 15-vuotta täyttäneitä asukasta kohti *)	Sovitteluun ohjatut rikoksesta tai riita-asioista epäillyt henkilöt suhteutettuna tuhatta poliisin tietoon tullutta rikoslakirikoksen tekijäksi epäiltyä henkilöä kohti **)	Sovitteluun ohjatut rikokset suhteutettuna poliisin tietoon tulleisiin rikoksiin **), %
Etelä-Suomi	4 651	512	9,1	2,5	32	2,0
Lounais-Suomi	1 311	153	8,6	2,2	29	2,1
Itä-Suomi	1 630	164	9,9	3,4	44	3,3
Länsi- ja Sisä-Suomi	2 839	213	13,3	2,8	36	2,9
Pohjois-Suomi	1 355	114	11,9	3,5	45	3,3
Lappi	491	105	4,7	3,2	45	3,0
Ahvenanmaan valtionvirasto	29	18	1,6	1,2	22	1,2
Koko maa	12 306	1 279	9,6	2,7	35	2,4

*) Väestöön 31.12.2012 on poimittu alueittain kaikki 15 vuotta täyttäneet = rikosoikeudellinen vastuuikä.

**) Lähde: Poliisin tietoon tullut rikollisuus. SVT. Tilastokeskus.

¹² Poliisiin tietoon tulleet rikoslakirikokset lukumääriin sisältyy myös sellaisia rikoksia joita ei sovitella, kuten esim. talous- ja elinkeino-toimintaan liittyviä rikoksia, huumausainerikoksia tai ammattimaisia rikoksia.

Taulukko 5. Sovittelualoitteet ja niistä puretut yksittäiset rikokset, lähisuhdeväkivaltarikokset ja riita-asiat aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2007–2012 *)

		Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi	Ahvenanmaan valtionvirasto	Koko maa
Sovittelualoitteet	2007	2 886	621	1 081	1 306	533	360	38	6 825
	2008	3 402	848	1 248	1 734	732	362	59	8 385
	2009	3 504	860	1 311	1 571	749	407	56	8 458
	2010	3 831	898	1 257	1 684	863	365	27	8 925
	2011	3 750	941	1 325	1 770	1 046	429	29	9 290
	2012	3 248	911	1 204	1 716	969	395	29	8 472
	2012(%)	38,3	10,8	14,2	20,3	11,4	4,7	0,3	100
Sovittelualoitteista oli									
yksittäisiä rikoksia ¹⁾	2007	3 326	985	1 380	1 827	667	583	40	8 808
	2008	4 021	1 035	1 492	1 978	902	451	47	9 926
	2009	4 182	1 131	1 545	2 268	913	464	68	10 571
	2010	4 498	1 103	1 481	2 290	1 075	436	25	10 908
	2011	4 240	1 071	1 546	2 387	1 197	476	28	10 945
	2012	3 641	1 078	1 358	2 268	1 081	389	21	9 836
	2012(%)	37,0	11,0	13,8	23,1	11,0	4,0	0,2	100
lähisuhdeväkivaltaan liittyviä rikoksia ²⁾	2007	419	94	50	111	51	48	2	775
	2008	498	86	101	145	69	42	9	950
	2009	493	59	112	233	74	57	5	1 033
	2010	533	87	114	218	78	32	1	1 063
	2011	824	190	172	446	257	58	3	1 950
	2012	879	185	180	492	248	83	5	2 072
	2012(%)	42,4	8,9	8,7	23,7	12,0	4,0	0,2	100
riita-asioita	2007	93	13	29	23	15	13	0	186
	2008	81	28	51	40	28	13	3	244
	2009	92	33	67	42	22	14	6	276
	2010	123	50	78	32	44	13	2	342
	2011	119	44	72	70	14	25	1	345
	2012	131	48	92	79	26	19	3	398
	2012(%)	32,9	12,1	23,1	19,8	6,5	4,8	0,8	100
rikokset ja riita-asiat yhteensä	2007	3 838	1 092	1 459	1 961	733	644	42	9 769
	2008	4 600	1 149	1 644	2 163	999	506	59	11 120
	2009	4 767	1 223	1 724	2 543	1 009	535	79	11 880
	2010	5 154	1 240	1 673	2 540	1 197	481	28	12 313
	2011	5 183	1 305	1 790	2 903	1 468	559	32	13 240
	2012	4 651	1 311	1 630	2 839	1 355	491	29	12 306
	2012(%)	37,8	10,7	13,2	23,1	11,0	4,0	0,2	100

*) Ks. sovittelualoitteet ja niistä purettujen rikosten määritelmät luvusta Käsitteet ja määritelmät.

1) Vuoden 2007 tiedonkoonnin ohjeistuksessa soviteltavat rikokset pyydettiin ilmoittamaan rikosnimikkeittäin. Vuonna 2008 ohjeita tarkennettiin niin, että soviteltavat rikokset pyydettiin ilmoittamaan poliisin esitutkintamateriaaliin kirjattujen rikosnimikkeiden asianumeroiden lukumäärien mukaisesti.

2) Vuoden 2008 tiedonkoonnin ohjeistuksessa tarkennettiin, että lähisuhdeväkivaltaan ei tule sisällyttää muita kuin henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia.

Taustaa

Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta astui voimaan 1.6.2006 (1015/2005). Lain mukaan sovittelutoiminnan yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. STM:n ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen välisen tulossopimuksen perusteella Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos vastaa rikos- ja riita-asioiden sovittelun seurannasta, tutkimuksesta ja kehittämistyön koordinaatiosta sekä tilastoviranomaisena rikos- ja riita-asioiden sovittelun tilastoinnista.

Aluehallintovirastot vastaavat sovittelupalveluiden järjestämisestä alueellaan siten, että palvelut ovat saatavilla asianmukaisesti toteutettuna. Aluehallintovirastot voivat tehdä sopimuksen palveluiden tuottamisesta joko kunnan tai julkisen tai yksityisen palveluntuottajan kanssa.

Aluehallintovirastot ohjaavat, neuvovat ja valvovat sovittelutoimistoja palveluiden tuottamisessa ja vastaavat myös sovittelutoimintaan osallistuville henkilöille tarkoitetun täydennyskoulutuksen järjestämisestä alueellisesti ja valtakunnallisesti. Lisäksi aluehallintovirastot jakavat sovittelutoimistoille valtion sovittelupalveluiden järjestämiseen myöntämän korvauksen ja valvovat määrärahan käyttöä. Määräraha on pysynyt vuodesta 2006 lähtien samana, ja on vuodessa 6,3 miljoonaa euroa. Valtion varoista maksettavasta korvauksesta on säädetty laissa. Määrärahan jakoperusteena ovat aluehallintoviraston alueen asukasluku, pinta-ala ja rikollisuustilanne varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa.¹²

Suomessa oli vuoden 2012 lopussa kaikkiaan 19 rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelun toimialuetta. Toimialueet ovat hyvin erilaisia maantieteelliseltä kooltaan, sekä väestö- ja rikoslakirikosmääriltään. Niillä alueilla, joilla välimatkat ovat kohtuuttoman pitkiä, pyrkivät palveluntuottajat viemään sovittelupalveluita lähelle asiakkaitaan.

Sovittelutoimistojen ammattihenkilöstö vastaa muun muassa sovittelualoitteiden vastaanottamisesta, sovittelun edellytysten arvioinnista, hallintopäätösten¹³ tekemisestä, sovittelijoiden koulutuksesta, valinnasta, ohjauksesta sekä yhteistyöstä eri viranomaisten kanssa. Tärkeän tekemuodon rikoksia, jengirikoksia, talous- ja elinkeinotoimintaan liittyviä rikoksia, huumausainerikoksia ja ammatillisia rikoksia ei sovitteluun ohjata.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman¹⁴ mukaisesti sovittelumenettelyn käyttöä nuorten rikoksen tekijöiden kohdalla lisätään. Myös muissa rikos- ja riita-asioissa sovittelun käyttöalaa voitaisiin nykyisestään laajentaa. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on tuottanut erilaisia materiaaleja sovittelua koskevaan viestintään sovittelun tunnettavuuden lisäämiseksi. Tämän ohella sovittelupalveluiden järjestäjien, palveluntuottajien, sovittelualoitteita tekevien viranomaisten sekä kolmannen sektorin järjestötoimijoiden välinen tehokas viestintä, yhteistyö ja yhtenevät käytännöt ovat edellytyksenä taroituksenmukaiselle palveluihin ohjaamiselle, eri puolilla maata asuvan väestön yhdenvertaiselle sovittelupalveluiden saamiselle sekä asiakaslähtöisten sovittelupalveluiden toteutumiselle. Sovittelusta saatu riittävä tieto ja eri toimijoiden hyvä yhteistyö voivat auttaa myös sosiaali- ja kouluviranomaisia, vanhempia sekä huoltajia, kun he pohtivat sovittelualoitteen tekemistä nuorten rikoksen tekijöiden ja uhrien kohdalla tai vaikkapa koulukiusaamisongelmien tai nuorten keskinäisten konfliktien ratkaisemiseksi.

Valtakunnallinen tilastointi on aloitettu sovittelua koskevan lain voimaantulopäivästä (1.6.2006) alkaen. Sitä ennen toiminnan laajuudesta on tehty erillisselvityksiä.

¹² Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamisesta 966/2010 (2 luku, 12§)

¹³ **Hallintopäätös** on viranomaisen hallintoasiassa tekemä kirjallinen ratkaisu. Sillä perustetaan, muutetaan tai poistetaan hallintokoneiston ulkopuolisen henkilön tai oikeushenkilön oikeuksia tai velvollisuuksia. Tehdessään hallintopäätöksen sovittelua koskevassa asiassa, sovittelun vastuuhenkilö käyttää julkista valtaansa ja soveltaa lainsäädäntöä yksittäiseen konkreettiseen tapaukseen.

¹⁴ Katso lähdeluettelo.

Käsitteet ja määritelmät

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu on maksuton palvelu, jossa rikoksesta epäilty (epäillyt) ja rikoksen uhri/asianomistaja tai riita-asian osapuolet voivat kohdata toisensa luottamuksellisesti puolueettomien sovittelijoiden välityksellä. Sovittelu on aina osapuolille vapaaehtoista. Sovittelu voi olla joko rikosprosessille rinnakkainen tai sitä täydentävä menettely.

Sovittelussa osapuolet voivat käsitellä rikos- tai riita-asiaansa, kokemuksiaan ja tunteitaan tapahtumiin liittyen. Sovittelussa osapuolet käsittelevät myös uhrille aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja ja voivat sopia niiden hyvittämisestä osapuolia itseään tyydyttävällä tavalla.

Sovittelun tarkoituksena on lieventää tai poistaa rikoksen tai riidan osapuolille aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja. Sovittelun päämääränä on vaikuttaa yhteisössä rikollisuutta hillitsevästi ja vähentävästi ja lisätä samalla yleistä sovinnollisuutta.

Sovittelijoina toimivat tehtävään koulutetut ja vaitiolovelvolliset vapaaehtoissovittelijat, jotka auttavat osapuolia neuvottelussa. Vapaaehtoiset sovittelijat toimivat ammattihenkilöstön valvonnassa, ohjauksessa ja tuella. Sovittelijoiden tehtävä on huolehtia siitä, että sovittelun lopputulos syntyy osapuolten yhteisenä päätöksenä.

Sovittelu voidaan toteuttaa vain sellaisten osapuolten kesken, jotka ovat henkilökohtaisesti ja vapaaehtoisesti ilmaisseet suostuvansa sovitteluun ja jotka pystyvät ymmärtämään sovittelun sekä siinä tehtävien ratkaisujen merkityksen. Ennen kuin osapuolet antavat suostumuksensa sovitteluun, heille tulee selvittää heidän sovitteluun liittyvät oikeutensa ja asemansa sovittelussa. Kullakin osapuolella on oikeus peruuttaa suostumuksensa milloin tahansa sovittelun aikana.

Sovittelutoimiston ammattihenkilöstö ottaa vastaan sovittelualoitteen, hankkii osapuolten suostumuksella asiaan liittyvät asiakirjat ja arvioi kunkin rikos- tai riita-asian soveltuvuuden sovitteluun ja sovittelun edellytykset. Ammattihenkilöstö tekee valituskelpoisen, kirjallisen päätöksen sovitteluun ottamisesta ja lähettää sen tiedoksi sovittelun osapuolille sekä valitsee asiaan sovittelijat. Mikäli sovittelun edellytykset eivät täyty tai osapuolet tai toinen heistä itse peruu suostumuksen sovitteluun, asia palautuu aloitteen tehneelle oikeusviranomaiselle tai muulle sovittelualoitteen tekijälle jatkotoimenpiteitä varten. Sovittelun eteneminen voidaan myös keskeyttää osapuolten itsensä aloitteesta tai sovittelutoimiston ammattihenkilöstön päätöksellä, jos sovittelun kuluessa ilmenee, että sovittelun edellytyksiä ei ole.

Sovittelualoite

Sovittelualoite tehdään lähimpään sovittelutoimistoon. Sovittelualoitteen voi tehdä rikoksen tai riidan osapuoli, poliisi, syyttäjä tai muu viranomainen, lapsen tai nuoren huoltaja tai muu laillinen edustaja. Lähisuhdeväkivaltarikoksissa aloitteen voi tehdä vain poliisi- tai syyttäjäviranomainen.

Soviteltavat rikokset

Sovittelulain mukaan sovittelussa voidaan käsitellä rikoksia, joiden arvioidaan soveltuvan soviteltaviksi, kun otetaan huomioon rikoksen laatu ja tekotapa, rikoksesta epäillyn ja uhrin keskinäinen suhde sekä muut rikokseen liittyvät seikat kokonaisuutena. Arvioin soveltuvuudesta tekee sovittelutoimiston ammattihenkilöstö selvittämällä asiaa sekä saamiensa asiakirjojen perusteella että aloitteen tehneen viranomaisen ja asianosaisten kanssa keskustellen.

Soviteltavat riita-asiat

Sovittelulain (1015/2005) 1 §:n mukaan sovittelu voi kohdistua sellaisiin riita-asioihin, joissa ainakin yksi osapuoli on luonnollinen henkilö. Sovitteluun soveltuvat erilaiset ihmisten väliset riita-asiat, jos niiden sovittelua voidaan pitää tarkoituksenmukaisena. Tavallisimpia soviteltavia riita-asioita ovat

esimerkiksi naapurien väliset ja lemmikkieläimistä aiheutuneet riidat sekä lasten ja nuorten väliset riidat ja kiusaaminen.

Toimialue

Sovittelupalveluiden järjestämisvastuu on aluehallintovirastoilla kunkin omalla alueellaan. Aluehallintovirastoja on kuusi ja lisäksi Ahvenanmaan valtionvirasto. Aluehallintovirastot ovat järjestäneet alueidensa sovittelutoiminnan perustamalla sovittelun toimialueet. Koko maassa sovittelun toimialueita oli vuoden 2012 alussa yhteensä 22, ja vuoden 2012 lopussa toimialueita oli 19. Osalla palveluntuottajista on myös alue- tai sivutoimipisteitä. Sovittelun tilastot laaditaan toimialuekohtaisesti.

Sovittelualoitteet / rikos- ja riita-asiat

Sovittelun tilastoissa sovittelualoitteet ja rikokset on tilastoitu erikseen. Tilastoinnin lähtökohta on sovittelualoite, joka voi sisältää useita eri asioita (esimerkiksi rikosasia, lähisuhdeväkivaltaan liittyvä rikosasia tai riita-asia). Eniten sovittelualoitteita tulee sovittelutoimistoihin poliisilta. Sovittelualoite voi sisältää yhden tai useita rikosnimikkeitä, esimerkiksi vahingonteon, varkauden ja pahoinpitelyn, joihin yksi tai useampi tekijä on syylistynyt yhtäaikaaisesti, mutta eri kokoonpanoissa. Tästä syystä useita rikosnimikkeitä ja erilaisia epäillyn (epäiltyjen) ja asianomistajan välisiä suhteita sisältävä sovittelualoite täytyy itse sovitteluprosessin ja sopimustoiminnan takia purkaa yksittäisiksi rikoksiksi. Vuodesta 2008 alkaen tiedon koonnin ohjeita tarkennettiin niin, että rikokset ilmoitetaan poliisin esitutkintamateriaaliin kirjattujen rikosnimikkeiden asianumeroiden mukaisesti.

Lähisuhdeväkivaltarikos

Rikoslaki ei tunne käsitettä lähisuhdeväkivaltarikos. Lähisuhdeväkivaltarikos on yleisesti käytetty käsite sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lähisuhdeväkivaltarikoksen osapuolina voivat olla aviopuolisot, avopuolisot, perheenjäsenet, lähisukulaiset, kihlaparit, eronneet tai eroamassa olevat pariskunnat sekä nykyiset että entiset seurustelukumppanit. Lähisuhdeväkivaltatapaukset dokumentoidaan sovittelutoimistoissa poliisin kirjaamien rikosnimikkeiden mukaisesti. Tyypillisiä lähisuhteessa tapahtuvia väkivaltarikoksia ovat RL 21. luvun tarkoittamat pahoinpitelyrikokset. Sovittelutilastoissa lähisuhdeväkivaltarikoksiksi tilastoidaan vain henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset.

Vain syyttäjällä tai poliisilla on sovittelulain¹⁵ 13 §:n mukaan oikeus lähettää lähisuhdeväkivaltaan liittyvä rikosasia sovitteluun. Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman¹⁶ ja hallituksen tasa-arvo-ohjelman¹⁶ mukaisesti sovittelun käyttöä tulee rajata lähisuhdeväkivaltarikoksissa, koska tällaisten rikosten sovitteluun liittyy piirteitä, jotka saattavat vaarantaa rikoksen uhrin oikeusturvaa. Sovittelu-toimistojen ammattihenkilöstön tulee arvioida lähisuhdeväkivaltarikosten soveltuvuus sovitteluun erityisen huolellisesti ja rajata ulkopuolelle ne aloitteet, joissa sovittelun edellytykset eivät täyty. Lähisuhdeväkivallan sovittelu toteutetaan tutkitun ja koetellun tiedon perusteella laaditun hyvän käytännön mukaisesti, valtakunnallisesti yhtenevällä tavalla¹⁷. Lähisuhdeväkivaltaa sovittelevat vain valintakriteerein valitut, laajan erityiskoulutuksen käyneet sovittelijat, jotka toimivat sovittelun ammattihenkilöstön ohjauksessa, valvonnassa ja heidän tuellaan.

Rikoslain 21 luvun 5 §:ssä tarkoitettu perusmuotoinen pahoinpitely on virallisen syytteen alainen rikos. Lievän pahoinpitelyn osalta virallisen syytteen alaisia ovat muun muassa tekijään lähisuhteessa oleviin henkilöihin kohdistuvat teot. Tällaisia henkilöitä ovat tekijän aviopuoliso tai entinen aviopuoliso, sisarus tai sukulainen suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa, henkilö, joka asuu tai on asunut tekijän kanssa yhteistaloudessa tai on tai on ollut muuten näihin rinnastettavan suhteen takia tekijälle läheinen.

¹⁵ Sovittelulaki (1015/2005)

¹⁶ Katso lähdeluettelo.

¹⁷ [<http://www.sosiaaliportti.fi>], Hankkeet, Hyvä käytäntö

Sopimukset

Sopimukset laaditaan kunkin asianomistajan kanssa erikseen, jotta voidaan ottaa huomioon asianomistajien erilaiset intressit korvausratkaisuissa. Osapuolet päättävät itse sovinnon sisällöstä.

Tilastoinnissa sovittelusopimukset merkitään siten, että yksi rikos voi johtaa korkeintaan yhteen sopimukseen. Tilastoinnissa vaihtoehtoina ovat joko syntyneet sopimukset, syntyneet osasopimukset tai sopimusta ei syntynyt. Osasopimus tarkoittaa sitä, että rikoksista on päästy sovintoon osittain tai osa sovitteluun osallistuneista on päässyt sopimukseen.

Sopimusten korvausmuodot

Yhdestä rikoksesta tehtyyn sopimukseen voi sisältyä erilaisia hyvitysmuotoja osapuolten tahdon ja tarpeiden mukaan. Tilastoinnissa mukaan otetaan kaikki sopimusmuodot. Esimerkiksi sopimuksessa tavaran palauttaminen ja käyttäytymissopimus saattavat edellyttää toisiaan. Kahdesta teki-
jästä toinen suorittaa rahakorvauksen, ja toinen hyvittää tekonsa tekemällä työtä.

Lähteet ja kirjallisuus

Elonheimo, H. 2010. Nuorisorikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu. Turun yliopiston julkaisuja C 299. Turun Yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta.

[\[http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/59505/AnnalesC299Elonheimo.pdf?sequence=1\]](http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/59505/AnnalesC299Elonheimo.pdf?sequence=1)

Hallituksen esitys (283/2010) Eduskunnalle laiksi rikoslain 20 luvun muuttamisesta.

[\[http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100283\]](http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100283)

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2012–2015. Julkaisuja 2012:10. Sosiaali- ja terveysministeriö.

http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1821444.

Hallitusohjelma. Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma 2012–2015.

<http://valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/fi.jsp>.

Hyvä käytäntö: Lähisuhdeväkivallan sovittelussa käsitellään tapahtunutta rikosta sekä väkivallaton-
ta tulevaisuutta [\[http://www.sosiaaliportti.fi\]](http://www.sosiaaliportti.fi)

livari, J. 2010. Oikeutta oikeuden varjossa. Rikossovittelulain täytäntöönpanon arviointitutkimus.

Raportti 5/2010. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki

[\[http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/35c0e944-54ee-45b2-9c51-9e3f732ecd88\]](http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/35c0e944-54ee-45b2-9c51-9e3f732ecd88)

livari, J. (toim.). 2007. Rikos- ja riita-asioiden sovittelijan opas. Stakes Oppaita 66. Helsinki 2007.

[\[http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/6FD63B1D-DD96-43A2-A171-95B7B719B1B3/17333/Oppaita66livari.pdf\]](http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/6FD63B1D-DD96-43A2-A171-95B7B719B1B3/17333/Oppaita66livari.pdf)

Lastensuojelulain kokonaisuudistustyöryhmän mietintö. 2006. Sosiaali- ja terveysministeriön selvi-
tyksiä 2006:25, Helsinki.

[\[http://pre20090115.stm.fi/hl1147768355553/passthru.pdf\]](http://pre20090115.stm.fi/hl1147768355553/passthru.pdf)

Lähisuhdeväkivallan sovittelijoiden koulutusohjelma

[\[https://wiki.innokyla.fi/innowiki/pages/viewpage.action?pageId=6488607\]](https://wiki.innokyla.fi/innowiki/pages/viewpage.action?pageId=6488607)

Rikoslaki 441/2011

[\[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001\]](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001)

Turvallisempi huominen. Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012–2015. Sisäasianministeri. 26/2012.

http://www.intermin.fi/download/35099_262012_STO_III_fi.pdf.

Liitteet

Rikos- ja riita-asioiden sovittelukäsittelyn prosessikaavio

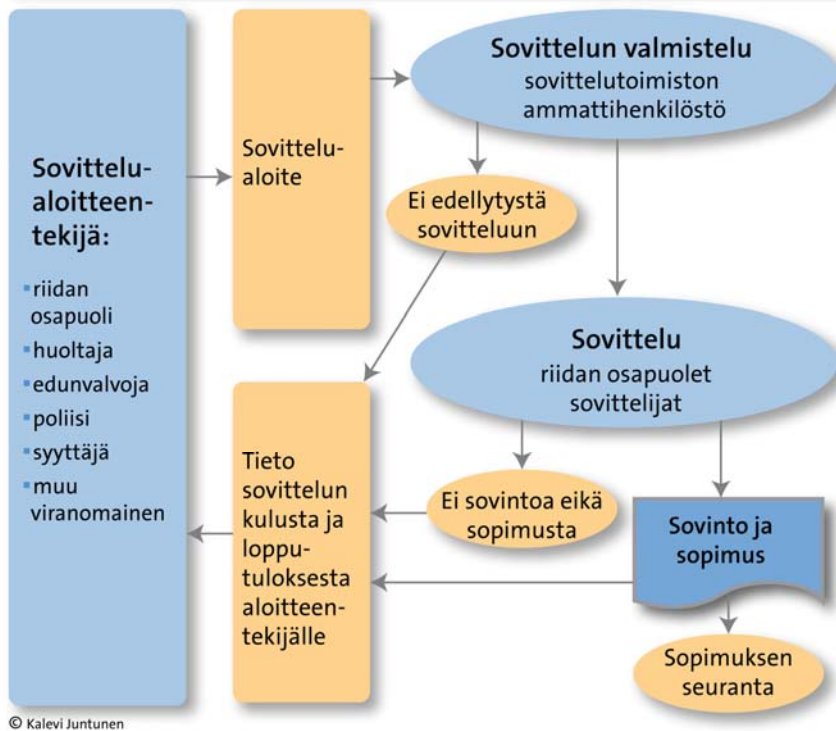
Liitetaulukko 1. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu koko maassa ja aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2011–2012

Kyselylomake

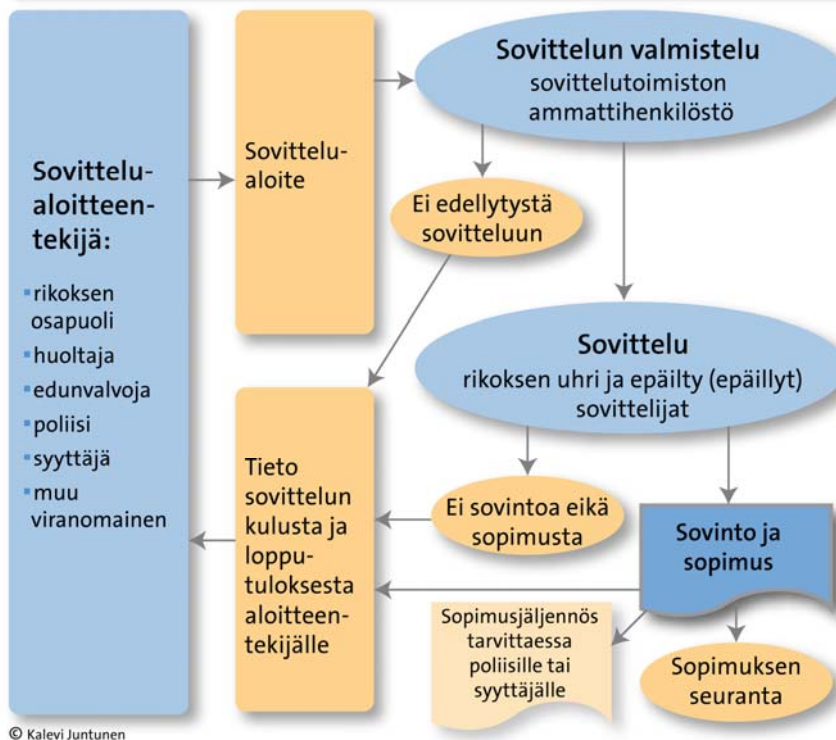
Laatuseloste

Liite: Rikos- ja riita-asioiden sovittelukäsittelyn prosessikaavio

Sovitteluprosessi riita-asiassa

Sovitteluprosessi rikosasiassa

Liitetaulukko 1. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu koko maassa ja aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2011 - 2012

	Koko maa			Etelä-Suomen AVI			Lounais-Suomen AVI			Itä-Suomen AVI			Länsi- ja Sisä-Suomen AVI			Pohjois-Suomen AVI			Lapin AVI			Ahvenanmaan valtionvirasto		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Vuoden aikana sovittelutoimistoon tulleet sovittelualoitteet	9 290	8 472		3 750	3 248		941	911		1 325	1 204		1 770	1 716		1 046	969		429	395		29	29	
Sovittelualoiteista puretut rikosasioiden määrät	10 945	9 836	80	4 240	3 641	78	1 071	1 078	82	1 546	1 358	83	2 387	2 268	80	1 197	1 081	80	476	389		28	21	72
Sovittelualoiteista puretut lähisuhdeväkivaltaa liittyvien rikosasioiden määrät	1 950	2 072	17	824	879	19	190	185	14	172	180	11	446	492	17	257	248	18	58	83		3	5	17
Sovitteluasioista puretut riita-asioiden määrät	345	398	3	119	131	3	44	48	4	72	92	6	70	79	3	14	26	2	25	19		1	3	10
Sovittelualoiteista puretut rikos- ja riita-asiat yhteensä	13 240	12 306	100	5 183	4 651	100	1 305	1 311	100	1 790	1 630	100	2 903	2 839	100	1 468	1 355	100	559	491		32	29	100
Sovittelutoimistossa vuoden aikana... ⁽¹⁾																								
Käynnistyneet rikosasioiden sovitteluolosuhteet yhteensä (lkm)	7 793	6 619	67	2 976	2 367	65	858	691	64	1 264	1 130	83	1 478	1 427	63	828	706	65	369	281	72	20	17	81
Käynnistyneet lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovitteluolosuhteet yhteensä (lkm)	1 209	1 338	65	538	578	66	101	128	69	149	134	74	245	297	60	131	144	58	43	54	65	2	3	60
Käynnistyneet rikosasioiden ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovitteluolosuhteet yhteensä (lkm)	9 002	7 957	67	3 514	2 945	65	959	819	65	1 413	1 264	82	1 723	1 724	62	959	850	64	412	335	71	22	20	77
Keskeytyneet rikosasiain sovitteluolosuhteet yhteensä (lukumäärä)	1 098	849	13	558	239	10	72	93	13	126	135	12	209	247	17	88	100	14	44	35	12	1	0	0
Keskeytyneet lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovitteluolosuhteet yhteensä (lkm)	163	161	12	76	55	10	4	7	5	14	28	21	43	36	12	20	27	19	6	8	15	-	0	0
Keskeytyneet rikos- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovitteluolosuhteet yhteensä (lkm)	1 261	1 010	13	634	294	13	76	100	13	140	163	13	252	283	13	108	127	13	50	43	13	1	0	13
Sopimukset ⁽²⁾																								
Rikosasioiden sovittelussa vuoden aikana syntyneet sopimukset	6 879	5 495	83	2 443	2 023	85	806	642	93	1 011	831	74	1 514	1 144	80	796	596	84	291	246	88	18	13	76
Rikosasioiden sovittelussa vuoden aikana syntyneet osasopimukset	104	53	1	40	34	1	4	2	0,3	20	3	0,3	18	8	1	15	3	0,4	7	3	1	-	0	0
Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovittelussa vuoden aikana syntyneet sopimukset	1 079	1 133	85	430	519	90	105	124	97	132	93	69	257	234	79	120	115	80	33	45	83	2	3	100
Rikosten sovittelussa vuoden aikana syntyneet kaikki sopimukset yhteensä	8 042	6 681	84	2 913	2 576	87	915	768	94	1 163	927	73	1 789	1 386	80	931	714	84	331	294	88	-	16	80
Riita-asioiden sovittelussa vuoden aikana syntyneet sopimukset	136	144	36	38	39	30	21	15	31	26	43	47	33	28	35	7	8	31	11	9	47	-	2	67
Käynnistyneissä sovittelussa ei päästy sopimukseen ⁽³⁾																								
Rikosasioiden sovittelussa ei päästy sopimukseen	-	519	8	-	222	9	-	70	10	-	101	9	-	99	7	-	8	1	-	17	6	-	2	12
Riita-asioiden sovittelussa ei päästy sopimukseen	-	55	14	-	34	26	-	5	10	-	8	9	-	7	9	-	1	4	-	0	0	-	0	0

Liitetaulukko 1. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu koko maassa ja aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2011 - 2012

	Koko maa			Etelä-Suomen AVI			Lounais-Suomen AVI			Itä-Suomen AVI			Länsi- ja Sisä-Suomen AVI			Pohjois-Suomen AVI			Lapin AVI			Ahvenanmaan valtionvirasto		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Rikosten ja riita-asioiden sovittelussa ei päästy sopimukseen	689	574	8	411	256	10	53	75	10	80	109	9	83	106	7	30	9	1	32	17	6	-	2	10
Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovittelussa ei päästy sopimukseen	60	79	6	30	42	7	5	4	3	1	5	4	21	25	8	-	1	1	3	2	4	-		-
Aloitteen tekijät rikosasioissa																								
poliisilta	8 767	7 857	81	3 467	2 815	78	850	819	76	1 404	1 255	92	1 574	1 696	78	1 055	916	85	392	336	86	25	20	95
syöttäjältä	1 461	1 380	14	591	500	14	193	227	21	115	70	5	368	404	18	129	133	12	64	45	12	1	1	5
asianosaisilta	127	119	1	30	46	1	9	2	0	20	22	2	43	34	2	8	12	1	16	3	1	1	0	0
asianosaisilta, joista uhrit	50	46	0	11	14	0	3	1	0	11	12	1	21	12	1	3	6	1	1	1	0	-	0	0
asianosaisilta, joista tekijältä	85	75	1	18	32	1	6	1	0	9	10	1	31	24	1	5	6	1	15	2	1	1	0	0
sosiaaliviranomaisilta	245	267	3	146	215	6	10	13	1	4	0	0	84	39	2	-	0	0	1	0	0	-	0	0
vanhemmalta/huoltajalta	15	10	0,1	6	1	0	-	4	0	1	0	0	6	4	0	-	1	0	2	0	0	-	0	0
edunvalvojalta	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0
muulta	37	85	1	14	25	1	9	13	1	2	11	1	5	11	1	5	20	2	1	5	1	1	0	0
Rikostapausten sovitteluun liittyvät aloitteet yhteensä	10 652	9 718	100	4 254	3 602	100	1 071	1 078	100	1 546	1 358	100	2 080	2 188	100	1 197	1 082	100	476	389	100	28	21	100
Aloitteen tekijät lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä rikosasioissa																								
poliisilta	1 547	1 684	81	619	673	77	125	135	73	139	168	93	353	411	83	265	230	93	42	63	76	4	4	80
syöttäjältä	401	383	19	184	199	23	65	50	27	33	12	7	81	83	17	21	18	7	16	20	24	1	1	20
Lähisuhdeväkivaltatapauksiin liittyvät aloitteet yhteensä	1 948	2 067	100	803	872	100	190	185	100	172	180	100	434	494	100	286	248	100	58	83	100	5	5	100
Aloitteen tekijät riita-asioissa																								
yksityiseltä henkilöltä	207	256	66	71	81	62	24	24	50	49	62	67	38	62	87	10	12	48	14	12	63	1	3	100
muualta oikeushenkilöltä (20.8.2013)	125	133	34	48	50	38	20	24	50	23	30	33	19	9	13	4	13	52	11	7	37	-	0	0
Riita-asiaa aloitteet yhteensä	332	389	100	119	131	100	44	48	100	72	92	100	57	71	100	14	25	100	25	19	100	1	3	100
Sovitteluun ohjatut rikosasiat purettuna rikosnimikkeisiin																								
lievä pahoinpitely	975	810	8	398	265	7	114	105	10	159	158	12	167	177	8	94	77	7	40	27	7	3	1	4
pahoinpitely, sekä yritys ⁶⁾	3 824	3 512	36	1 522	1 259	36	362	379	36	449	434	32	848	886	40	475	412	38	155	135	35	13	7	25
törkeä pahoinpitely, sekä yritys ⁶⁾	73	59	1	21	14	0	6	8	1	18	15	1	17	14	1	2	2	0	8	4	1	1	2	7
ryöstö, kiristys sekä yritykset ⁷⁾	40	33	0	21	18	1	2	6	1	6	1	0	6	3	0	4	4	0	1	1	0	-	0	0
varkaus sekä yritykset	930	877	9	315	315	9	84	91	9	145	151	11	226	179	8	115	97	9	40	44	11	5	0	0

Liitetaulukko 1. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu koko maassa ja aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2011 - 2012

	Koko maa			Etelä-Suomen AVI			Lounais-Suomen AVI			Itä-Suomen AVI			Länsi- ja Sisä-Suomen AVI			Pohjois-Suomen AVI			Lapin AVI			Ahvenanmaan valtionvirasto		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
petos/kavallus sekä yritykset ⁽⁶⁾	608	537	6	206	211	6	56	49	5	151	67	5	123	107	5	50	65	6	19	38	10	3	0	0
vahingonteko sekä yritykset ⁽⁶⁾	1 819	1 664	17	693	634	18	208	193	18	279	243	18	335	331	15	209	192	18	90	67	17	5	4	14
luvaton käyttö sekä yritykset ⁽⁶⁾	76	70	1	32	28	1	3	6	1	9	10	1	14	18	1	11	7	1	7	1	0	-	0	0
kotirauhan rikkominen, julkisrauhan rikkominen sekä yritykset ⁽⁸⁾	433	397	4	158	117	3	57	52	5	60	58	4	98	97	4	34	53	5	22	17	4	4	3	11
laiton uhkaus, pakottaminen ⁽⁹⁾	724	706	7	283	270	8	70	88	8	100	76	6	176	174	8	66	69	6	27	25	6	2	4	14
kunnianloukkaus	474	412	4	178	125	4	41	45	4	87	75	6	95	88	4	52	63	6	19	11	3	2	5	18
muu rikos	831	586	6	407	279	8	68	36	3	83	64	5	134	147	7	85	40	4	48	18	5	6	2	7
Sovitteluun ohjatut rikostapaukset purettuna rikosnimikkeittäin yhteensä	10 807	9 663	100	4 234	3 535	100	1 071	1 058	100	1 546	1 352	100	2 239	2 221	100	1 197	1 081	100	476	388	100	44	28	100
Sovitteluun ohjautuneet lähisuhdeväkivaltatapaukset purettuna rikosnimikkeisiin																								
lähisuhhteessa tapahtunut lievä pahoinpitely	564	581	28	256	241	27	61	64	35	48	61	34	97	126	26	79	70	28	22	17	21	1	2	40
lähisuhhteessa tapahtunut pahoinpitely sekä yritys ⁽⁶⁾	1 341	1 466	71	550	633	72	127	118	64	118	113	63	337	357	73	172	178	72	34	64	78	3	3	60
lähisuhhteessa tapahtunut törkeä pahoinpitely sekä yritys ⁽⁶⁾	24	10	0,5	6	2	0	2	0	0	6	5	3	5	2	0	3	0	0	2	1	1	-	0	0
lähisuhhteessa tapahtunut seksuaalirikos sekä yritys ⁽¹⁰⁾	-	13	1	-	7	1	-	3	2	-	1	1	-	2	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0
Sovitteluun ohjautuneet lähisuhdeväkivaltatapaukset purettuna rikosnimikkeisiin yhteensä	1 929	2 070	100	812	883	100	190	185	100	172	180	100	439	487	100	254	248	100	58	82	100	4	5	100
Väkivaltarikokset yhteensä ⁽⁴⁾	6 841	6 484	53	2 774	2 439	54	674	683	53	804	788	49	1 477	1 567	56	829	743	55	262	249	51	21	15	42
Rikosasian ja/tai lähisuhdeväkivaltaan liittyvän rikosasian jako syyteopikeusjärjestelmän mukaan (lkm)																								
Rikosasia: asianomistajarikos (AOR)	4 711	4 218	43	1 864	1 657	45	490	492	46	765	655	48	1 008	850	39	354	381	36	221	171	44	9	12	57
Rikosasia: virallisen syytteen alainen rikos (VSR)	6 117	5 531	57	2 383	2 009	55	581	586	54	781	703	52	1 284	1 340	61	813	666	64	255	218	56	20	9	43
Lähisuhdeväkivaltaan liittyvä rikosasia: asianomistajarikos (AOR)	105	101	5	13	66	7	-	1	1	-	0	0	9	0	0	82	34	12	1	0	0	-	0	0
Lähisuhdeväkivaltaan liittyvä rikosasia: virallisen syytteen alainen rikos (VSR)	1 836	2 007	95	812	821	93	190	184	99	172	180	100	427	486	100	175	248	88	57	83	100	3	5	100
Sovittelijoiden lukumäärä																								
Aktiivisten sovittelijoiden määrä	1 284	1 279		507	512		153	153		154	164		237	213		124	114		94	105		15	18	
Reservissä olevien sovittelijoiden määrä	274	213		133	73		13	17		27	19		23	17		57	58		16	23		5	6	

Liitetaulukko 1. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu koko maassa ja aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2011 - 2012

	Koko maa			Etelä-Suomen AVI			Lounais-Suomen AVI			Itä-Suomen AVI			Länsi- ja Sisä-Suomen AVI			Pohjois-Suomen AVI			Lapin AVI			Ahvenanmaan valtionvirasto		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Asian osapuolet riita- rikos- js lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä asioissa																								
Tekijäksi epäiltyjä miehiä	10 522	9 206	77	4 077	3 617	76	1 104	987	78	1 528	1 281	79	2 082	1 893	76	1 206	1 054	78	484	343	73	41	31	84
joista lähisuhdeväkivaltarikoksesta epäiltyjä miehiä		1 371	11		585	12		126	10		140	9		280	11		177	13		59	13		4	11
Tekijäksi epäiltyjä naisia	3 188	2 788	23	1 378	1 158	24	338	275	22	372	338	21	599	592	24	342	295	22	152	124	27	7	6	16
joista lähisuhdeväkivaltarikoksesta epäiltyjä naisia		466	4		206	4		36	3		37	2		103	4		62	5		20	4		2	5
Tekijäksi epäiltyjä yhteensä	13 710	11 994	100	5 455	4 775	100	1 442	1 262	100	1 900	1 619	100	2 681	2 485	100	1 548	1 349	100	636	467	100	48	37	100
Asianomistajina miehiä	6 325	5 380	58	2 468	2 066	57	633	678	64	941	728	58	1 315	1 076	58	655	594	58	284	217	57	29	21	60
joista lähisuhdeväkivaltarikoksissa asianosaisina miehiä		534	6		244	7		53	5		40	3		107	6		61	6		26	7		3	9
Asianomistajina naisia	4 505	3 885	42	1 926	1 589	43	478	384	36	547	525	42	853	772	42	507	438	42	186	163	43	8	14	40
joista lähisuhdeväkivaltarikoksissa asianosaisina naisia		1 313	14		570	16		109	10		124	10		275	15		181	18		51	13		3	9
Asianomistajia yhteensä	10 830	9 265	100	4 394	3 655	100	1 111	1 062	100	1 488	1 253	100	2 168	1 848	100	1 162	1 032	100	470	380	100	37	35	100
Asianomistajana oikeushenkilö ¹⁵	1 347	1 238	12	559	501	12	129	111	9	145	188	13	257	260	12	165	137	12	87	41	10	5	0	0
Riita-asian osapuolet	-	1 090		-	336		-	117		-	289		-	204		-	67		-	68		-		9
Tekijäksi epäillyn ikä tekohetkellä rikos-, lähisuhdeväkivalta- ja riita-asoissa (ikm)																								
alle 15-vuotta	1 901	1 516	12	920	790	16	146	146	11	143	128	8	346	244	9	269	173	13	76	33	7	1	2	5
15 – 17 – vuotta	2 410	2 053	17	1 003	855	17	286	225	17	246	258	16	490	437	17	281	232	17	92	41	8	12	5	14
18 - 20 – vuotta	1 737	1 536	12	590	565	11	163	185	14	301	221	14	374	329	13	196	160	12	110	73	15	3	3	8
21 – 29 – vuotta	2 699	2 475	20	981	905	18	289	256	20	413	337	21	573	539	21	298	295	22	137	130	27	8	13	35
30 – 39 – vuotta	-	1 773	14	-	711	14	-	177	14	-	235	15	-	392	15	-	182	13	-	69	14	-	7	19
40 – 49 – vuotta	-	1 539	13	-	615	13	-	163	12	-	196	12	-	319	12	-	170	12	-	71	15	-	5	14
50 – 59 – vuotta	-	896	7	-	309	6	-	89	7	-	153	9	-	213	8	-	93	7	-	38	8	-	1	3
60 – 64 – vuotta	-	248	2	-	79	2	-	29	2	-	48	3	-	44	2	-	28	2	-	19	4	-	1	3
30 – 64 - vuotta	4 582	4 456	36	1 901	1 714	35	521	458	35	653	632	39	828	968	37	482	473	35	177	197	41	20	14	38
65 -vuotta tai vanhempi	230	269	2	92	85	2	39	35	3	38	41	3	26	67	3	25	32	2	10	9	2	-	0	0
Tekijäksi epäillyt tekohetken iän mukaan, yhteensä	13 559	12 305	100	5 487	4 914	100	1 444	1 305	100	1 794	1 617	100	2 637	2 584	100	1 551	1 365	100	602	483	100	44	37	100

Liitetaulukko 1. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu koko maassa ja aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2011 - 2012

	Koko maa			Etelä-Suomen AVI			Lounais-Suomen AVI			Itä-Suomen AVI			Länsi- ja Sisä-Suomen AVI			Pohjois-Suomen AVI			Lapin AVI			Ahvenanmaan valtionvirasto		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Asianomistajan ikä tapahtumahetkellä rikos-, lähisuhdeväkivalta- ja riita-asioissa (ikm)																								
alle 15-vuotta	923	725	7	458	305	8	95	108	10	72	67	5	151	130	6	115	90	8	30	24	6	2	1	3
15-17 – vuotta	900	726	7	370	301	8	109	107	10	89	86	7	200	148	7	98	68	6	32	15	4	2	1	3
18 - 20 – vuotta	1 260	1 106	11	461	428	11	141	128	12	180	152	12	258	228	11	136	111	10	82	55	13	2	4	11
21 – 29 – vuotta	2 417	2 126	22	922	823	22	238	209	19	333	284	22	540	460	23	267	232	22	112	109	26	5	9	26
30 – 39 – vuotta	-	1 701	17	-	666	17	-	170	15	-	220	17	-	358	18	-	206	19	-	72	17	-	9	26
40 – 49 – vuotta	-	1 683	17	-	695	18	-	167	15	-	214	16	-	360	18	-	169	16	-	72	17	-	6	17
50 – 59 – vuotta	-	1 002	10	-	357	9	-	106	10	-	168	13	-	197	10	-	117	11	-	52	12	-	5	14
60 – 64 – vuotta	-	324	3	-	113	3	-	56	5	-	61	5	-	45	2	-	38	4	-	11	3	-	0	0
30 – 64 - vuotta	4 964	4 710	48	2 033	1 831	48	479	499	45	748	663	51	950	960	48	522	530	50	212	207	49	20	20	57
65 - vuotta tai vanhempi	377	369	4	146	133	3	49	59	5	81	45	3	59	81	4	34	35	3	7	16	4	1	0	0
Asianomistajat tekohetken iän mukaan, yhteensä	10 841	9 762	100	4 390	3 821	100	1 111	1 110	100	1 503	1 297	100	2 158	2 007	100	1 172	1 066	100	475	426	100	32	35	100
Rikos-, lähisuhdeväkivalta- ja riita-asioissa syntyneiden sopimusten korvausmuodot																								
Rahakorvausten lukumäärät (kpl)	4 316	3 605	39	1 481	1 308	40	564	425	35	720	653	50	860	627	36	493	427	36	187	156	34	11	9	26
Työkorvausten yhteismäärä (kpl)	545	348	4	132	91	3	50	33	3	103	57	4	107	110	6	96	45	4	57	12	3	-	0	0
Omaisuuuden palauttamisten yhteismäärä (kpl)	54	39	0,4	23	13	0	6	6	0	8	5	0	9	6	0	3	3	0	4	6	1	1	0	0
Käyttäytymissopimukset yhteensä (kpl)	894	887	10	353	332	10	90	70	6	112	125	9	121	93	5	165	195	16	53	69	15	-	3	9
Anteeksipyyntö yhteensä (kpl)	4 602	3 206	35	1 766	1 177	36	583	548	45	288	280	21	1 231	586	34	587	425	36	140	181	40	7	9	26
Anteeksipyyttö, ei muita korvauksia	-	2 392	26	-	1 170	35	-	270	22	-	202	15	-	540	31	-	151	13	-	56	12	-	3	9
Ei vaatimuksia / vaatimuksista luopumiset yhteensä (kpl)	1 147	1 154	12	399	375	11	148	132	11	161	198	15	284	316	18	105	87	7	44	33	7	6	13	38
Rikos-, lähisuhdeväkivalta- ja riita-asioiden sovittelusopimusten korvausmuodot yhteensä	11 558	9 239	100	4 154	3 296	100	1 441	1 214	100	1 392	1 318	100	2 612	1 738	100	1 449	1 182	100	485	457	100	25	34	100
Rahakorvausten yhteisarvo €	1 808 737	1 904 813	96	638 408	612 960	97	191 995	241 392	99	326 143	386 030	96	357 772	319 469	94	203 855	250 332	94	73 626	93 045	97	16 938	1 585	100
Työkorvausten rahallinen arvo yhteensä, €	129 171	79 061	4	27 465	19 735	3	10 479	3 170	1	18 062	16 624	4	15 396	20 919	6	28 160	15 938	6	29 609	2 675	3	-	0	0
Korvausten rahallinen määrä yhteensä, €	1 937 908	1 983 874	100	665 873	632 695	100	202 474	244 562	100	344 205	402 654	100	373 168	340 388	100	232 015	266 270	100	103 235	95 720	100	16 938	1 585	100

Liitetaulukko 1. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu koko maassa ja aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti 2011 - 2012

Taulukossa käytetyt symbolit

- Ei yhtään

.. Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi

Taulukossa käytetyt viitteet

- (1) Käynnistyneet rikostapaukset on suhteutettu vuoden aikana sovittelutoimistoon tulleisiin rikostapauksiin (N=9 836)
Käynnistyneet lähisuhdeväkivaltatapaukset on suhteutettu vuoden aikana sovittelutoimistoon tulleisiin lähisuhdeväkivaltatapauksiin (N=2 072)
Keskeytyneet rikostapausten sovittelut on suhteutettu vuoden aikana käynnistettyihin rikostapausten sovitteluihin (N=6 619).
Keskeytyneet lähisuhdeväkivaltatapauksien sovittelut on suhteutettu vuoden aikana käynnistettyihin lähisuhdeväkivaltatapauksien sovitteluihin (N=1 338).
- (2) Rikostapausten sovittelussa vuoden aikana syntyneet sopimukset on suhteutettu vuoden aikana käynnistettyihin rikostapauksien sovitteluihin (N=6 619).
Lähisuhdeväkivallan sovittelussa vuoden aikana syntyneet sopimukset on suhteutettu vuoden aikana käynnistettyihin lähisuhdeväkivaltatapauksien sovitteluihin (N=1 338).
Riitatapauksien sovittelussa vuoden aikana syntyneet sopimukset on suhteutettu vuoden aikana sovittelutoimistoon tulleisiin, jutuista purettujen riita-asioiden määrään (N=398).
- (3) Rikosasioiden sovittelussa ei päästy sopimukseen tapaukset on suhteutettu vuoden aikana käynnistettyihin rikosasioiden sovitteluprosesseihin (N=6 619).
Riita-asioiden sovittelussa ei päästy sopimukseen tapaukset on suhteutettu vuoden aikana toimistoon tulleisiin riita-asioihin (N=398).
Lähisuhdeväkivallan sovittelussa ei päästy sopimukseen tapaukset on suhteutettu vuoden aikana käynnistettyihin lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosten sovitteluprosesseihin (N=1 338).
- (4) Väkivaltarikos: lievä pahoinpitely, pahoinpitely, törkeä pahoinpitely, seksuaalirikos ja ryöstö, kiristykset (ml. yritykset).
Väkivaltarikokset on suhteutettu kaikkiin rikosnimikkeisiin ja riita-asioihin (N=9663+2070+389)
- (5) Asian omistajana oikeushenkilö lukumäärä on suhteutettu asianomistajat yhteensä lukumäärään (N=9265+1238)
- (6) Vuodesta 2012 alkaen on tiedonkeruulomakkeelle tehty lisäys "sekä yritys"/"yritykset".
- (7) Vuodesta 2012 alkaen on tiedonkeruulomakkeelle tehty lisäys "kiristys ja yritykset".
- (8) Vuodesta 2012 alkaen on tiedonkeruulomakkeelle tehty lisäys "julkisrauhan rikkominen sekä yritykset"
- (9) Vuodesta 2012 alkaen on tiedonkeruulomakkeelle tehty lisäys "pakottaminen sekä yritykset"
- (10) Vuodesta 2012 alkaen on tiedonkeruulomakkeelle tehty muutos; kohtaan sisältyy myös seksuaalirikoksen yrittämiset jonka lisäksi määritelmä "väkivaltainen" on poistettu.

Tietojen antaminen vuoden 2012 rikos- ja riita-asioiden sovittelun tilastointia varten

Ohessa seuraa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen vuosittaiseen tilastoon tarkoitettujen muuttujien tiedonkoontilomake. Vuotuiseen perustiedonkoontilomakkeeseen tuotetaan ns. summaarista tietoa.

Tilastotietojen keruu toteutetaan internetkyselynä. Sähköinen tilastolomake löytyy osoitteesta:
<http://www.thl.fi/fi/tilastot/rikossovittelulomake>

Katso tarkemmin kysymykset ja ohjeet.

Tietojen toimittaminen 28.2.2013 mennessä

Lisätietoja:

Suunnittelija Tuula Kuoppala, puh. 029 524 7234

Sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi

Tilastokyselyn lisäksi pyydetään lisätietoa erillisellä lomakkeella (sivut 11-12) valtionsyyttäjän ja aluehallintoviranomaisten toiveiden mukaisesti.

Lomake: Rikos- ja riita-asioiden sovittelutilaston tiedonkeruu 2012

1. Aluehallintovirasto (AVI)

4. Sovittelutoimiston nimi ja sijaintikunta

6. Sovittelutoimiston henkilöstö

60. Vastuuhenkilö/johtaja (kaikkien ao. henkilöiden nimet)

61. Sovittelun ohjaajat (kokopäivätoimiset) - lkm

62. Sovittelun ohjaajat (osa-aikaiset) lkm

63. Muu henkilöstö (kanslia- vahtimestari jne., myös osa-aikaiset) lkm

64. Aktiivisten sovittelijoiden määrä

(Vuoden aikana sovitelleiden lukumäärä)

65. Reservissä olevien sovittelijoiden määrä

Reservissä olevilla tarkoitetaan joko äitiys- tai vanhempainlomalla, opintovapaalla, vuorotteluvapaalla tai pitemmällä sairauslomalla olevia sovittelijoita (lkm).

11. Vuoden aikana toimistoon tulleet sovittelualoitteet (lkm)

Sovittelualoitteella tarkoitetaan esim. esitutkintapöytäkirjasta ilmenevien soviteltavien rikosnimikkeiden muodostamaa kokonaisuutta. Sovittelualoite voi sisältää yhden tai useamman rikos- tai riita-asian. Riita-asia voi sisältää yhden tai useamman riitakysymyksen. Mikäli rikosasiat ovat eri tutkintailmoituksissa tai pöytäkirjoissa, niin kukin aloite merkitään omaksi aloitteekseen. Aloite voi olla myös suullinen.

Rikosasia soveltuu soviteltavaksi silloin, kun siinä on uhri (asianomistaja) ja vähintään yksi rikoksesta epäilty. Riita-asia soveltuu soviteltavaksi, jos siihen liittyy vähintään kaksi osapuolta (riidan osapuolet) ja joista vähintään toinen on luonnollinen henkilö ja kyseessä on taloudellisessa merkityksessä vähäinen riita-asia.

Sovittelualoitteen voivat tehdä asianosaiset, poliisi- tai syyttäväviranomainen tai muu viranomainen. Jos rikoksesta epäilty tai rikoksen uhri on alaikäinen, myös hänen huoltajallaan tai muulla laillisella edustajallaan on oikeus tehdä aloite sovitteluun ryhtymisestä. Vajaavaltaiseksi julistettua täysi-ikäistä henkilöä koskevassa asiassa aloitteen sovittelusta voi tehdä myös hänen edunvalvojansa.

Sovittelun yleiset edellytykset: Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 1 luku, 1 § – 3 §.

111. Pura sovittelualoitteista rikosasioiden määrät (lkm)

Rikosasiat ilmoitetaan poliisin esitutkintamateriaaliin kirjattujen rikosnimikkeiden asianumeroiden lukumäärän mukaisesti. Sovittelulain mukaan sovittella voidaan rikosasiaa, johon liittyy rikoksen uhri ja rikoksesta epäilty.

Riita-asiat ilmoitetaan kohdassa 112 (ei kohdassa 111).

Lähisuhdeväkivaltaan liittyvät rikosasiat ilmoitetaan kohdassa 113 (ei kohdassa 111).

112. Pura sovittelualoitteista riita-asioiden määrät (lkm)

Riita-asia voi sisältää yhden tai useamman riitakysymyksen. Sovittelulain mukaan sovittella voidaan riita-asiaa, jossa on vähintään kaksi osapuolta ja joista ainakin yksi osapuoli on luonnollinen henkilö.

113. Pura sovittelualoitteista lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden määrät (lkm)

Lähisuhdeväkivalta (fyysinen väkivalta, kuten lievä pahoinpitely, pahoinpitely, törkeä pahoinpitely tai seksuaalirikos) on tapahtunut perheenjäsenten tai laajemmin lähisuhteessa eläneiden kesken, jolloin osapuolina ovat aviopuolisot, avopuolisot, perheenjäsenet, kihlaparit, eronneet ja eroamassa olevat pariskunnat ja nykyiset tai entiset seurusteluparit (RL 21 luku 16 §).

Tilastoon ilmoitettaviin lähisuhdeväkivaltarikoksiin ei voi sisältyä muita kuin henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia. Tyypillisimmillään niitä ovat lievät pahoinpitelyt, pahoinpitelyt ja törkeät pahoinpitelyt (RL 21 luku). Jos kysymykseen tulee seksuaalirikos, jossa on käytetty väkivaltaa, tulee nämä sisällyttää lähisuhdeväkivaltarikoksiin (RL 20 luku). Tämä selkeyttää varsinaisen väkivallan sisällyttämisen lähisuhdeväkivallan käsitteeseen. Lähisuhdeväkivaltarikokseksi ei merkitä edellä mainittujen henkilöiden välillä tapahtunutta kunnianloukkausta, kotirauhan rikkomista tai esimerkiksi laitonta uhkaamista vaan, ne merkitään kohtaan 17. Huomioi edellä oleva lähisuhdeväkivallan määritelmä myös muissa, lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä kysymyskohdissa. (Kts. rikosasioiden erittely lähisuhdeväkivallan osalta kohta 18.)

13. Sovittelualoitteen tekijä rikosasioissa, riita-asioissa ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä rikosasioissa (lkm)

Sovittelualoitteen voivat tehdä asian osapuolet, poliisi- tai syyttäväviranomainen tai muu viranomainen. Jos rikoksesta epäilty tai rikoksen uhri on alaikäinen, myös hänen huoltajallaan tai muulla laillisella edustajallaan on oikeus tehdä aloite sovitteluun ryhtymisestä. Vajaavaltaiseksi julistettua täysi-ikäistä henkilöä koskevassa asiassa voi aloitteen sovittelusta tehdä myös hänen edunvalvojansa.

Tässä tarkoitetaan niitä rikos- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyviä yksittäisiä rikoksia, jotka edellä on purettu sovittelualoitteista. Tarkista, että lukumäärät ovat samat kuin kysymyskohdissa 111., 112. ja 113.

Rikosasiassa aloite tuli (lkm)

131. poliisilta

132. syyttäjältä

133. asianosaisilta

joista 1331. asianomistajalta

1332. rikoksesta epäiltyä

134. sosiaaliviranomaisilta

135. vanhemmalta/huoltajalta

136. edunvalvojalta

137. muualta

Riita-asiasa aloite tuli (lkm)

138. yksityiseltä henkilöltä

139. muualta

Lähisuhdeväkivaltaan liittyvässä rikosasiassa aloite tuli (lkm)

140. poliisilta

141. syyttäjältä

14. Sovittelutoimistossa ...

14.1. vuoden aikana käynnistyneet rikosasioiden sovitteluprosessit yhteensä (lkm)

Sovitteluprosessi on käynnistynyt, kun osapuolet ovat suostuneet sovitteluun, päätös sovittelun aloittamisesta on tehty, ja asia on lähetetty sovittelijoille. Epäselvissä tilanteissa toimiston vastuuhenkilö ratkaisee, onko sovitteluprosessi käynnistynyt. Pelkkä sovittelualoitteen toimistoon tuleminen ei riitä merkitsemään sovitteluprosessin käynnistymistä. Huom! Toimistoon tulleen rikosasian sovitteluprosessi ei välttämättä käynnisty saman vuoden aikana (vrt. kysymys 111.)

14.2. vuoden aikana käynnistyneet lähisuhdeväkivaltarikoksiin liittyvät sovitteluprosessit yhteensä (lkm)

Sovitteluprosessi on käynnistynyt, kun osapuolet ovat suostuneet sovitteluun, päätös sovittelun aloittamisesta on tehty, ja asia on lähetetty sovittelijoille. Epäselvissä tilanteissa toimiston vastuuhenkilö ratkaisee, onko sovitteluprosessi käynnistynyt. Pelkkä sovittelualoitteen toimistoon tuleminen ei riitä merkitsemään sovitteluprosessin käynnistymistä. Huom! Toimistoon tulleen lähisuhdeväkivaltaan liittyvän rikosasian sovitteluprosessi ei välttämättä käynnisty saman vuoden aikana (vrt. kysymys 113.)

14.3 vuoden aikana keskeytyneet rikosasiain sovitteluprosessit yhteensä (lkm)

Rikosasian sovitteluprosessin aloittamisesta on tehty myönteinen päätös ja sovittelumenettely (prosessi) on käynnistetty, mutta se keskeytyy sovittelulain 19 § mukaan.

19§ Sovittelun keskeyttäminen:

Sovittelutoimiston on keskeytettävä sovittelu välittömästi, jos osapuoli peruuttaa suostumuksensa tai jos on syytä epäillä, ettei suostumus ole vapaaehtoinen. Sovittelu on keskeytettävä myös, jos on perusteltua syytä epäillä, ettei sovittelun osapuoli kykene ymmärtämään sovittelun ja siinä tehtävien ratkaisujen merkitystä, tai jos sovittelun jatkaminen on selvästi vastoin alaikäisen osapuolen etua.

Sovittelutoimisto voi keskeyttää sovittelun, jos osoittautuu, että muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta syystä sovittelun onnistumiselle ei ole edellytyksiä.

Lukumäärään ei lasketa mukaan niitä sovitteluja, joissa ei päästä sovittelun osapuolia tyydyttävään sovintoon. Ne tulevat huomioiduksi kohdassa 264. ei sopimusta, vaikka eivät olekaan suoraan verrannollisia.

14.4 vuoden aikana lähisuhdeväkivaltarikoksiin liittyvät keskeytyneet sovitteluprosessit yhteensä (lkm)

Lähisuhdeväkivaltaan liittyvän rikosasian sovittelukäsittelystä on tehty myönteinen päätös ja sovitteluprosessi on käynnistynyt, mutta se keskeytyy sovittelulain 19 § mukaisesti: Sovittelutoimiston on keskeytettävä sovittelu välittömästi, jos sovittelun osapuoli peruuttaa suostumuksensa tai, jos on syytä epäillä, ettei suostumus ole vapaaehtoinen. Sovittelutoimisto voi myös keskeyttää sovittelun, jos osoittautuu, että muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta syystä sovittelun onnistumiselle ei ole edellytyksiä.

Lukumäärään ei lasketa mukaan niitä sovitteluprosesseja, joissa ei päästä sovittelun osapuolia tyydyttävään sovintoon, vaan ne tulevat huomioiduksi kohdassa 266. ei sopimusta, vaikka eivät olekaan suoraan verrannollisia.

15. Rikosasian ja/tai lähisuhdeväkivaltaan liittyvän rikosasian jako syyteoikeusjärjestelmän mukaan (lkm)

Merkitään edellä mainittujen rikosasioiden lukumäärät yhteensä. Huomio ja vertaa lukumääriä kysymyskohdissa 111. ja 113. annettuihin lukumääriin.

151. Rikosasia: asianomistajarikos (AOR)

152. Rikosasia: virallisen syytteen alainen rikos (VSR)

153. Lähisuhdeväkivaltaan liittyvä rikosasia: asianomistajarikos (AOR)

154. Lähisuhdeväkivaltaan liittyvä rikosasia: virallisen syytteen alainen rikos (VSR)

16. Asian osapuolet riita-, rikos- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä asioissa

Mukaan luetaan tekijöiksi epäiltyjen henkilöiden ja asianomistajien - miesten ja naisten - lukumäärät yhteensä. Esimerkki: Kaksi henkilöä tappelee keskenään, molemmat ovat sekä tekijän että uhrin roolissa. Tilastoidaan kaksi asianomistajaa ja kaksi rikoksesta epäiltyä.

Tässä annetut lukumäärät eivät välttämättä täsmää kysymyskohtien 20 ja 21 kanssa, jos tarkan iän saaminen ei ole ollut mahdollista.

161. Rikoksesta epäiltyjä

Miehiä___ -> joista lähisuhdeväkivaltarikoksesta epäiltyjä miehiä___

Naisia___ -> joista lähisuhdeväkivaltarikoksesta epäiltyjä naisia___

162. Asianomistajia

Miehiä___ -> joista lähisuhdeväkivaltarikoksen asianomistajina miehiä___

Naisia___ -> joista lähisuhdeväkivaltarikoksesta asianomistajina naisia___

163. Asianomistajana oikeushenkilö (lkm)

Oikeushenkilöä edustaneen sukupuolta ei kirjata.

Jos toinen osapuoli on kaupunki, jonka sisällä on monta yksikköä, voidaan kaikki eri yksiköt laskea omiksi oikeushenkilöikseen (Espoon kaupunki/Päiväkehrän koulu tai Espoon kaupunki/Matinkylän koulu). Tai, jos rakennusvirasto on ollut vuoden aikana viidessä tapauksessa asianomistajana, niin se myös ilmoitetaan oikeushenkilönä viisi kertaa tilastossa.

164. Riita-asian osapuoli

Merkitään riita-asian osapuolet yhteensä.

164.1 Anna esimerkkejä sovittelukäsittelyyn tuoduista riita-asioista.

Tietoa pyydetään ainoastaan tilastontekijöille lisätietona. Tietoa ei julkaista tilastoraportissa, mutta joitakin esimerkkejä saatetaan esittää tilastoraportissa.

17. Sovitteluun ohjatut rikosasiat purettuna rikosnimikkeisiin (lkm)

Merkitse ao. kohtiin rikosnimikkeiden lukumäärät. Huomioi rikosasian määritelmä kysymyskohdassa 11. Vertaa kokonaislukumäärää kysymyskohdassa 111. annettuihin lukumääriin.

Huomaa, että RL 24 luvun kotirauhan rikkominen etc. ja kunnianloukkaus etc. on eroteltu myös edellä omiksi nimikkeikseen:

171. lievä pahoinpitely

- 21 luku pykälä: 7 § Lievä pahoinpitely

172. pahoinpitely, sekä yritys,

- 21 luku pykälä: 5 § Pahoinpitely

173. törkeä pahoinpitely, sekä yritys

- 21 luku pykälä: 6 § Törkeä pahoinpitely

174. ryöstö, kiristys sekä yritykset

- 31 LUKU pykälät: 1 § Ryöstö, 2 § Törkeä ryöstö, 3 § Kiristys, 4 § Törkeä kiristys

175. varkaus sekä yritykset

- 28 LUKU pykälät: 1 § Varkaus, 2 § Törkeä varkaus, 3 § Näpistys, 9 a § Moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, 9 b § Törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, 9 c § Lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, 10 § Luvaton pyynti, 11 § Hallinnan loukkaus, 12 § Vakuusoikeuden loukkaus

- 32 LUKU pykälät: 1 § Kätkemisrikos, 2 § Törkeä kätkemisrikos, 3 § Ammattimainen kätkemisrikos, 4 § Tuottamuksellinen kätkemisrikos, 5 § Kätkemisrikkomus

176. Petos/kavallus sekä yritykset

- 28 LUKU pykälät: 4 § Kavallus, 5 § Törkeä kavallus, 6 § Lievä kavallus

- 36 LUKU pykälät: 1 § Petos, 2 § Törkeä petos, 3 § Lievä petos, 4 § Vakuutuspetos, 5 § Luottamusaseman väärinkäyttö, 6 § Kiskonta, 7 § Törkeä kiskonta

- 37 LUKU pykälät: 8 § Maksuvälinepetos, 9 § Törkeä maksuvälinepetos, 10 § Lievä maksuvälinepetos, 11 § Maksuvälinepetoksen valmistelu

177. vahingonteko, sekä yritykset

- 35 LUKU Vahingonteosta: 1 § Vahingonteko, 2 § Törkeä vahingonteko, 3 § Lievä vahingonteko

178. luvaton käyttö, sekä yritykset

- 28 LUKU pykälät: 7 § Luvaton käyttö, 8 § Törkeä luvaton käyttö, 9 § Lievä luvaton käyttö

179. kotirauhan rikkominen, julkisrauhan rikkominen, sekä yritykset

- 24 LUKU pykälät: 1 § Kotirauhan rikkominen, 2 § Törkeä kotirauhan rikkominen, 3 § Julkisrauhan rikkominen, 4 § Törkeä julkisrauhan rikkominen, 5 § Salakuuntelu, 6 § Salakatselu, 7 § Salakuuntelun ja salakatselun valmistelu, 8 § Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen

1710. laiton uhkaus, pakottaminen

- 25 LUKU pykälät: 1 § Vapaudenriisto, 2 § Törkeä vapaudenriisto, 6 § Tuottamuksellinen vapaudenriisto, 7 § Laiton uhkaus, 8 § Pakottaminen

1711. kunnianloukkaus

- 24 LUKU pykälät: 9 § Kunnianloukkaus, 10 § Törkeä kunnianloukkaus

1712. muu rikos

Tämä on niin sanottu kaatoluokka, johon kirjataan edellisiin kategorisoimattomat nimikkeet

Esimerkkitapauksia muu asia luokassa:

Kerro esimerkkejä muu asia –luokkaan kuuluvista sovitelluista rikosasioista (luettelo).

18. Sovitteluun ohjatut lähisuhdeväkivaltaan liittyvät asiat purettuna rikosnimikkeisiin (lkm)

Merkitse ao. kohtiin asioiden lukumäärät. Vertaa kokonaislukumäärää kysymyskohdassa 113. annettuihin lukumääriin. Katso tilastoinnissa käytetty lähisuhdeväkivallan määritelmä kohdassa 113.

181. Lähisuhteessa tapahtunut lievä pahoinpitely

- 21 luku pykälä: 7 § Lievä pahoinpitely

182. Lähisuhteessa tapahtunut pahoinpitely, sekä yritys

- 21 luku pykälä: 5 § Pahoinpitely

183. Lähisuhteessa tapahtunut törkeä pahoinpitely, sekä yritys

- 21 luku pykälä: 6 § Törkeä pahoinpitely

184. Lähisuhteessa tapahtunut seksuaalirikos, sekä yritys

Rikoslain 20 luvussa mainitut teot ovat vakavuudeltaan hyvinkin rankkoja, mutta sovitteluun voidaan kuitenkin ohjata vain ne lievimmät teot. Esimerkkinä sovitteluun tulleesta teosta on lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö tilanteessa, jossa rikoksesta epäilty (17 v) ja asianomistaja (15 v) ovat olleet teon hetkellä seurustelusuhteessa.

20. Tekijäksi epäillyn ikä tekohetkellä rikos-, lähisuhdeväkivalta- ja riita-asioissa (lkm)

Merkitään asiakohtaan lukumäärät yhteensä. Esimerkki: Kaksi henkilöä tappelee keskenään, molemmat ovat sekä rikoksesta epäillyn että asianomistajan roolissa. Esimerkkitalanteessa tilastoidaan kaksi asianomistajaa ja kaksi rikoksesta epäiltyä. Lukumäärä ei välttämättä täsmää kysymyksen 16 kohdalla, tarkan iän saaminen ei ole aina mahdollista.

201. alle 15-vuotta

202. 15 – 17 – vuotta

203. 18 - 20 – vuotta

204. 21 – 29 – vuotta

205. 30 – 39 – vuotta

206. 40 – 49 – vuotta

207. 50 – 59 – vuotta

208. 60 – 64– vuotta

209. 65 – vuotta tai vanhempi

21. Asianomistajan ikä tapahtumahetkellä rikos-, lähisuhdeväkivalta- ja riita-asioissa (lkm)

Asianomistaja on luonnollinen tai juridinen henkilö, jonka oikeutta tai etua rikos on loukannut tai, johon rikos on kohdistunut. Merkitään asiakohtaan lukumäärät yhteensä. Esimerkki: Kaksi henkilöä tappelee keskenään, molemmat ovat sekä rikoksesta epäillyn että asianomistajan roolissa. Tilastoidaan kaksi asianomistajaa ja kaksi rikoksesta epäiltyä. Lukumäärä ei välttämättä täsmää kysymyksen 16 kohdalla, tarkan iän saaminen ei ole aina mahdollista. Juridisen henkilön ikää ei voi kirjata.

211. alle 15-vuotta

212. 15-17 – vuotta

213. 18 - 20 – vuotta

214. 21 – 29 – vuotta

215. 30 – 39 – vuotta

216. 40 – 49 – vuotta

217. 50 – 59 – vuotta

218. 60 – 64– vuotta

219. 65 – vuotta tai vanhempi

26. Sovittelun tulokset, vuositilastomerkintöjen mukaan

Yksi rikosasia voi johtaa korkeintaan yhteen sopimuslajiin. Sopimuslajin vaihtoehtoina ovat joko syntyneet sopimukset (261.), syntyneet osasopimukset (262.) tai sopimusta ei syntynyt (264.)

261. Rikosasioissa vuoden aikana syntyneet sopimukset, vuositilastomerkintöjen mukaan

Rikosasiain sovittelussa on päästy sovintoon. Merkitään sovitelluissa rikosasioissa syntyneiden sopimusten lukumäärä.

262. Rikosasioissa vuoden aikana syntyneet osasopimukset, vuositilastomerkintöjen mukaan

Rikosasiain sovittelussa on päästy sovintoon osittain tai osa sovitteluun osallistuneista on päässyt sopimukseen. Merkitään sovitelluissa rikosasioissa syntyneiden, 262 kohdan määritelmän mukaisten sopimusten lukumäärä.

263. Riita-asioissa vuoden aikana syntyneet sopimukset ja osasopimukset, vuositilastomerkintöjen mukaan

Merkitään sovitelluissa riita-asioissa syntyneiden sopimusten sekä osasopimusten (ts. sovittelussa on päästy osittain sopimukseen) lukumäärä.

264. Rikos- ja riita-asioissa ei sopimusta, vuositilastomerkintöjen mukaan

Merkitään lukumäärä niiltä osin, kun sopimusta ei ole syntynyt. Esimerkiksi sovitteluneuvottelu on käynnistynyt, mutta sopimusta ei syntynyt.

Tässä ei ilmoiteta niitä asioista, joiden sovittelu on vielä kesken.

Tässä ei ilmoiteta niitä asioita, joiden sovittelu on keskeytynyt. Keskeytyneet rikosasiain sovittelut ilmoitetaan kohdassa 14.3.

264.1. Rikosasiassa ei sopimusta (lkm)

264.2. Riita-asiasa ei sopimusta (lkm)

265. Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovittelussa vuoden aikana syntyneet sopimukset, vuositilastomerkintöjen mukaan

Merkitään sovitelluissa lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä rikosasioissa syntyneiden sopimusten lukumäärä.

266. Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosasioiden sovittelussa ei syntynyt sopimusta, vuositilastomerkintöjen mukaan

Merkitään lukumäärä niiltä osin, kun sopimusta ei ole syntynyt. Esimerkiksi sovitteluneuvottelu on käynnistynyt, mutta sovittelussa ei päästy osapuolten väliseen sopimukseen (sopimusta ei syntynyt).

Tässä ei ilmoiteta niitä asioista, joiden sovittelu on vielä kesken.

Tässä ei ilmoiteta niitä asioita, joiden sovittelu on keskeytynyt. Keskeytyneet lähisuhdeväkivaltaan liittyvät sovittelut ilmoitetaan kohdassa 14.4.

27. Sovittelujen tuloksissa sopimuksiin kirjatut korvaus- ja hyvitysmuodot riita- rikos ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvissä asioissa

Yksi sopimus voi pitää sisällään monia erilaisia hyvityksen muotoja. Esimerkiksi henkilö palauttaa osan varastamistaan tavaroista ja suorittaa loput kateisiin jääneet tavarat rahakorvauksena. Tämän lisäksi sovinto saattaa sisältää myös anteeksipyyntöä. Merkitään tällöin kutakin hyvitysmuotoa 1 kpl. Tai sopimuksessa tavaran palauttaminen ja käyttäytymissopimus saattavat edellyttää toisiaan (tulee kaksi merkintää). Kahdesta tekijästä toinen suorittaa rahakorvauksen, ja toinen korvaa tekemällä työtä (tulee kaksi merkintää).

Sopimuksen muoto merkitään aina sen mukaisesti, mitä asianomistaja ja kyseinen epäilty ovat sopineet. Vaikka sopimus sisältäisi jonkun toisen epäillyn kohdalla vaikkapa työtä, ei sitä merkitä sen epäillyn kohdalle, joka ei työnä ole asiaa sopinut hyvittävänsä.

271. Rahakorvaukset lukumäärä (lkm)

272. Rahakorvausten yhteisarvo (€)

Rahakorvausten yhteisarvoon ei sisällytetä työkorvauksen rahallista arvoa.

273. Työkorvaukset, lukumäärä (lkm)

274. Työkorvausten rahallinen arvo yhteensä (€)

Työkorvauksen rahallinen arvo voi olla esim. tehtäväksi sovittujen työtuntien rahallinen arvo.

275. Omaisuuden palauttamiset, lukumäärä (lkm)

276. Käyttäytymissopimukset, lukumäärä (lkm)

Esimerkiksi osapuoli sitoutuu käynteihin jatkopalveluissa (A-klinikka, perheterapia, Lyömätön linja/Jussityö yms.) tai, että tekijäksi epäilty lupaa, ettei enää soita asianomistajalle päihtyneenä.

277. Anteeksipyyntö, lukumäärä (lkm)

Anteeksipyyntö kirjataan myös niissäkin tapauksissa, joissa sopimukseen liittyy muitakin korvausmuotoja, esim. raha- tai työkorvaus.

277.1 Anteeksipyyntö, lukumäärä (lkm)

Puhdas anteeksipyyntö, johon ei sisälly muita korvausmuotoja

278. Ei vaatimuksia / vaatimuksista luopumiset, lukumäärä (lkm)

WWW-osoitteen kautta vastanneet saavat paluupostissa kopiot omista vastauksista lähettäjän sähköpostiin.

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu

Laatuseloste

Tilastotietojen relevanssi

Rikosasioiden sovittelu on vapaaehtoinen, puolueeton ja maksuton yhteiskunnallinen palvelu, jossa rikoksen uhri ja epäilty (epäilty) saavat mahdollisuuden käsitellä tapahtunutta rikos- tai riita-asiaa puolueettomien sovittelijoiden läsnä ollessa. Vapaaehtoiset sovittelijat auttavat osapuolia neuvottelussa. Sovittelussa osapuolet voivat käsitellä asianomistajalle/uhriin aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja ja sopia niiden hyvittämisestä. Rikosasioiden lisäksi sovittelussa voidaan käsitellä myös pienehköjä riita-asioita.

Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta astui voimaan 1.1.2006. Tässä laissa tarkoitetut palvelut oli järjestettävä 7 §:n mukaisesti ja tuotettava 8 §:n mukaisesti 1 päivästä kesäkuuta 2006 alkaen. Ennen lain voimaantuloa sovittelupalvelun järjestäminen oli kunnille vapaaehtoista.

Sovittelutoiminnan yleinen johto, ohjaus, ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle (STM). Valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan asettama rikosasioiden sovittelun neuvottelukunta ohjaa, seuraa, linjaa ja edistää valtakunnallista ja kansainvälistä toimintaa ja kehittämistä¹.

Aluehallintovirastot (AVI) vastaavat kukin omalla toimialueellaan palvelujen järjestämisestä koko maahan sekä ohjaavat, neuvovat ja valvovat sovittelun palveluntuottajia. Aluehallintovirastot vastaavat myös sovittelutoimintaan osallistuvien tarkoitettujen täydennyskoulutuksen järjestämisestä, jakavat valtion sovittelupalveluiden järjestämiseen myöntämän korvauksen ja valvovat sen käyttöä. Sovittelupalvelut tuotetaan toimeksiantosopimusten perusteella.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kokoaa rikos- ja riita-asioiden sovittelua koskevaa tilastotietoa, seuraa ja tutkii sovittelutoimintaa sekä koordinoi sen kehittämistä. Vuotuisen tilastotiedon koonti on viime kädessä osa sovittelulain seurantarjestelmää, jonka tarpeellisuutta Eduskunnan lakivaliokunta painotti lausuessaan mietinnössään (LaVM 13/2005) seuraavasti: ”nyt säädettävän lain soveltamista seurataan tarkoin ja tämän seurannan perusteella tehdään mahdolliset tarvittavat muutosehdotukset”.

Tilastotiedonkeruusta on erikseen sovittu rikosasioiden sovittelun neuvottelukunnassa. Tiedonkeruutehtävä liittyy sovitteluasetuksessa (Valtioneuvoston asetus 267/2006) 1 §:ssä säädettyyn rikosasiain sovittelun neuvottelukunnan tehtäviin, kohta 1) seurata ja arvioida kehitystä ja tutkimusta sekä tehdä kehittämissuhteita ja kohta 3) seurata ja edistää lain yhdenmukaisten soveltamiskäytäntöjen toteutumista.

Tilaston tiedot kerätään webropol -kyselylomakkeella vuosittain kaikilta sovittelun toimialueilta.²

Rikos- ja riita-asioiden sovittelutilasto sisältää tietoja sovittelutoimistoihin tuotujen sovittelualoitteiden ja niistä purettujen rikoslakirikosten, lähisuhdeväkivaltaan liittyvien rikosten sekä riita-asioiden lukumäärät.

¹ Neuvottelukunnan tehtävistä säädetään asetuksella (267/2006, 1805/2009, 1252/2010).

² Toimialue: Aluehallintovirastot ovat organisoineet alueidensa sovittelutoiminnan perustamalla sovittelun toimialueet. Koko maassa toimialueita on kaikkiaan 19 (31.12.2012), joista osa on perustanut myös alue- tai sivutoimipisteitä. Tiedot sovittelun tilastoa varten pyydetään toimialuekohtaisesti ja raportoidaan aluehallintovirastojen aluejaon mukaisesti.

Rikoslakirikokset, samoin kuin lähisuhdeväkivaltaan liittyvät rikokset saadaan eriteltynä rikosnimikkeittäin sekä sen mukaan, mikä taho on tehnyt rikoksesta aloitteen sovittelutoimistoon. Sovitteluun tuodut riita-asiat tilastoidaan ainoastaan summaarisena tietona.

Rikosten ja riita-asioiden osapuolista kerätään tiedot lukumäärinä, ikäryhmittäin ja asianosaisten sukupuolen mukaan. Tiedot saadaan myös tilastovuoden aikana käynnistyneistä sekä keskeytyneistä rikossovitteluprosesseista. Samoin saadaan lukumäärätieto niistä sovitteluista, joissa asianosaiset pääsevät sopimukseen vahinkojen korvausmuodoista ja korvauksiin käytettävistä rahamääristä (euroina) ja työkorvausten rahallisesta arvosta kokonaisuutena.

Tiedot saadaan kaikilta 19:ltä rikos- ja riita-asioiden sovittelun toimialueelta erikseen.

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu -tilaston tuloksia verrataan tilastoraportissa Tilastokeskuksen Poliisin tietoon tulleisiin, rikoslakirikoksista epäiltyihin henkilöihin. Sovitteluun ohjatut rikokset on tilastoraportissa suhteutettu poliisin tietoon tulleisiin rikoslakirikoksiin.³

THL kerää tilastotiedot rikos- ja riita-asioiden sovittelutilastoa varten ja toimittaa ja julkaisee tilastoraportin kerran vuodessa. Raportissa käytetyt käsitteet ja määritelmät on kuvattu tilastoraportin tekstiosassa sekä kyselylomakkeella.

Raportti on tarkoitettu hallintoviranomaisille, sovittelun palveluntuottajille, kansalaisjärjestöille ja muille yhteistyötahoille, tutkijoille, opiskelijoille ja heille, joilla on tarve saada tilastotietoja rikos- ja riita-asioiden sovittelusta.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tiedot kerätään vuosittain kaikilta 19:ltä rikos- ja riita-asioiden sovittelun toimialueelta koko maata kattavasti. Sovittelutoimistoille lähetetään vuosittain joulukuussa tietopyyntö, ja tiedot pyydetään palauttamaan määräaikaan, helmikuun loppuun mennessä.

Sovittelutoimistot toimittavat tiedot sähköisesti webropol-vastauslomakkeella THL:n pyytämän tietuekuvauksen mukaisesti. Niille, jotka eivät vastaa määräaikaan mennessä, lähetään huomautus. Tilasto laaditaan vasta, kun tarvittavat tiedot on saatu kaikilta sovittelutoimistoilta. Tilaston kattavuus on 100 prosenttia.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Rikos- ja riita-asioiden sovittelutilasto sisältää summatietoa, joten sen eri osioiden ristiintaulukoiminen ei ole mahdollista. Yksittäisen rikoksen sovitteluprosessia ei voida tilastoinnissa selvittää. Tilastoihin liittyy joitakin epävarmuustekijöitä. Esimerkiksi sovitteluun tulleiden rikosten purkamisessa nimikkeisiin, tapausten lähettäjätahon kirjaamisessa ja osapuolten iän rekisteröimisessä on joissakin kohdissa tietovajeita. Tilaston oikeellisuus riippuu sovittelutoimistojen antamien tietojen oikeellisuudesta. THL:ssä ei tehdä varsinaisia aineistotarkistuksia, mutta mikäli aineistossa havaitaan selviä epäloogisuuksia tai muita virheitä, niiden taustat tarkistetaan tiedonantajalta ja korjataan tarvittaessa. Näin ollen myös vuosittaiset aikasarjatiedot muuttuvat ja päivittyvät korjausten myötä.

---

³ Kuvio 5. Poliisin tietoon tulleet rikoslakirikosten tekijät sekä sovittelukäsittelyyn ohjatut, tekijöiksi epäillyt ikäryhmittäin 2012, %
Taulukko 5. Aluehallintovirastojen välistä vertailua 2012

epäloogisuuksia tai muita virheitä, niiden taustat tarkistetaan tiedonantajalta ja korjataan tarvittaessa. Näin ollen myös vuosittaiset aikasarjatiedot muuttuvat ja päivittyvät korjausten myötä.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Rikos- ja riita-asioiden sovittelutilasto on THL:n kerran vuodessa tuottama tilasto. Vuosittaiset tilastotiedot julkaistaan noin puolen kuluttua tiedonkeruusta, kesäkuussa.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilastoraportit julkaistaan THL:n verkkosivuilla osoitteessa www.thl.fi/tilastot/rikossovittelu ja sovittelun verkkosivuilla osoitteissa www.thl.fi/sovittelu ja www.thl.fi/medling.

Tilastoraportissa on kuvattu keskeiset tulokset ja selitetty käytetyt käsitteet ja määritelmät.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (Stakes 31.12.2008 asti) on kerännyt tietoa ja toimittanut rikos- ja riita-asioiden sovittelun tilastoraporttia sovittelulain (1015/2005) voimaan astumisesta, 1.6.2006, alkaen. Tästä ajankohdasta lähtien on saatu vertailukelpoista tietoa sovittelutoimistoon tuotujen rikosten ja riita-asioiden lukumääristä, rikosnimikkeistä, sovittelun piirissä olleiden henkilöiden lukumääristä sekä rikosten ja riitojen sovitteluun liittyvistä hyvitysmuodoista ja korvausten rahallisista arvoista.

Tilastolomakkeen sisältö uudistui osittain vuodesta 2012 alkaen, aikasarjatieto pystytään kuitenkin säilyttämään.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilastoraportti sisältää koko maan kattavat tiedot rikos- ja riita-asioiden sovitteluun tuoduista rikos- ja riita-asioista.

Medling i brott- och tvistemål 2012

18.6.2013

Det totala antalet brott- och tvistemål som hänsköts till medling minskade med 7 procent i jämförelse med år 2011. Mer än hälften av alla brott- och tvistemål som hänsköts till medling var våldsbrott. Våldsbrottens andel av de brott- och tvistemål som överlämnades till medling ökade med en procentenhet i jämförelse med året innan.

Av de brott som skett i nära relationer överlämnades 2 procentenheter fler till medling än år 2011. Dessa brotts andel av alla brott- och tvistemål där medling föreslogs var nu 17 procent. Det ökade antalet förklaras i huvudsak av den ändring av strafflagen som trädde i kraft år 2011 och som ledde till att även lindring misshandel i nära relationer är ett brott som hör under allmänt åtal.

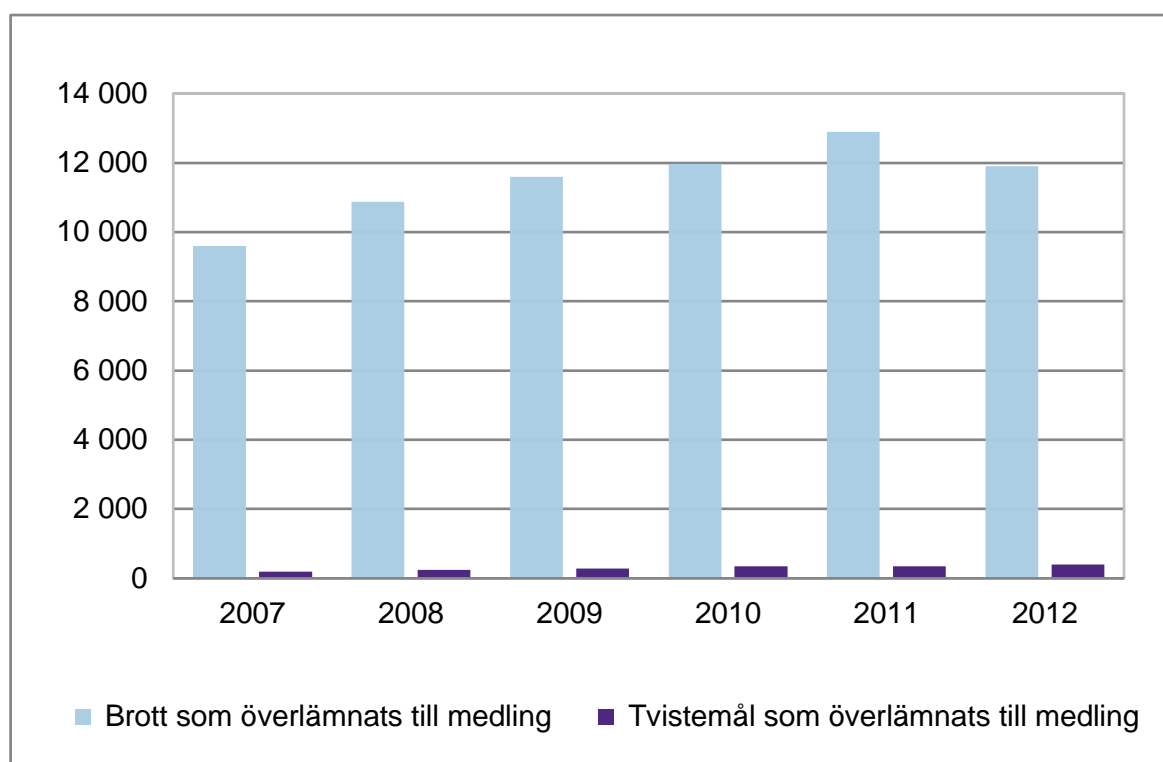
Totalt hänsköts 12 306 brott- och tvistemål till medling. Antalet initiativ med anknytning till brott var 11 908 och antalet initiativ med anknytning till tvistemål 398. Medling i brott- och tvistemål utfördes år 2012 av 1 279 medlare som utbildats för uppgiften.

Medling inleddes i 67 procent av de initiativ till medling i brottmål som hänsköts till medling. Av de inledda processerna för medling i brottmål avbröts 13 procent.

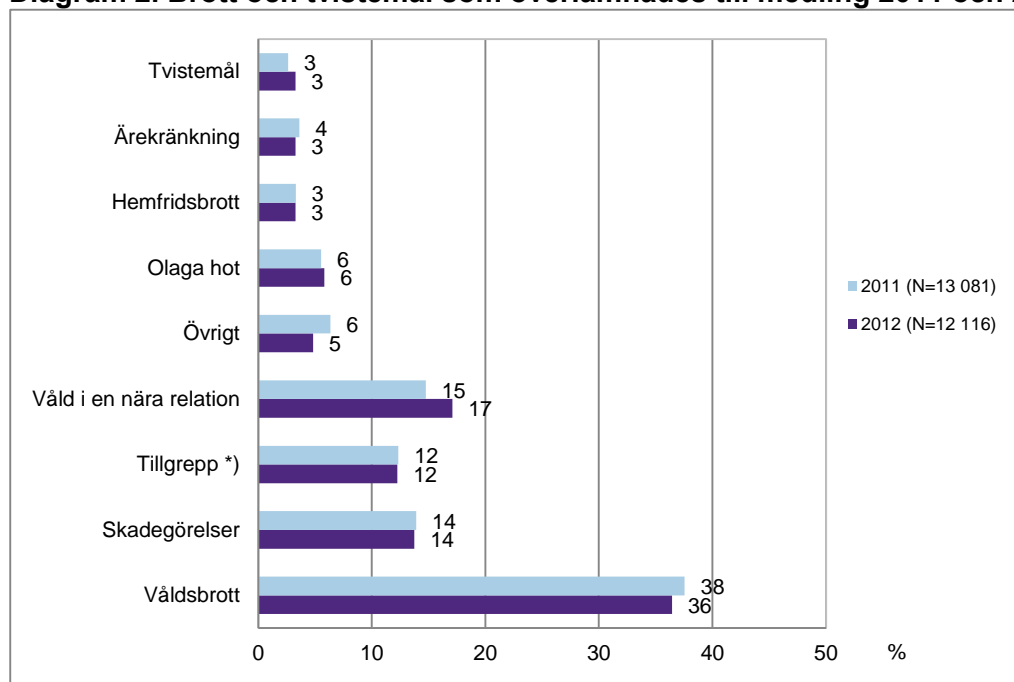
Andelen personer under 21 år i medlingsinitiativen minskade med 3 procentenheter. Av de misstänkta gärningsmännen var 41 procent yngre än 21 år. Andelen misstänkta gärningsmän som var yngre än 15 år var 12 procent.

Värdet på penningersättningarna som skrivits in i de avtal som uppkommit till följd av medlingarna ökade med 5 procent och uppgick till nästan 2 miljoner euro år 2012. Värdet på arbetsersättningarna sjönk i sin tur med nästan 40 procent och uppgick till cirka 80 000 euro.

Diagram 1. Brott- och tvistemål som överlämnades till medling 2007–2012

Diagram 2. Brott och tvistemål som överlämnades till medling 2011 och 2012, %

*) Tillgrepp omfattar stöldbrott, bedrägeri, förskingring och olovligt brukande.

Tabell 1. Brott och tvistemål som överlämnades till medling 1.6.–31.12.2006, 2007–2012

	*) 1.6.- 31.12.2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012, %- andelar
Våld	1 719	4 450	5 277	5 634	5 738	6 841	6 484	53,4
varav andelen våld i	305	775	940	1 017	1 058	1 929	2 070	17,1
Olaga hot	122	408	594	641	736	724	706	5,8
Tillgrepp	527	1 478	1 507	1 655	1 670	1 614	1 484	12,2
Skadegörelse	723	1 983	2 086	2 060	2 078	1 819	1 664	13,7
Hemfridsbrott	154	421	384	450	440	433	397	3,3
Ärekränkning	184	353	368	429	483	474	412	3,4
Övrigt	282	736	789	882	947	831	586	4,8
Tvistemål	38	186	244	276	342	345	398	3,3
Sammanlagt	3 749	10 015	11 249	12 027	12 434	13 081	12 131	100

*) Den nationella statistikföringen påbörjades när lagen om medling trädde i kraft 1.6.2006.

Det sammanlagda antalet brott och tvistemål som hänsköts till medling minskade med 7 procent år 2012. Medan antalet fall ökade åren 2007–2011 uppvisade de en nedgång efter år 2011, då ökningen fortfarande var 7,5 procent. Utöver 11 908 brottsfall överlämnades även 398 tvistemål till medling i brottmål år 2012. Antalet tvistemål som överlämnades till medling samt deras andel av alla medlingsinitiativ ökade från knappt 2 procent till över 3 procent år 2012. (Diagram 2, tabell 1.)

Antalet brott- och tvistemål som hänsköts till medling låg år 2012 på samma nivå som år 2009. Omorganiseringen av verksamhetsområdena för medlingstjänster i brott- och tvistemål och de förändringar som denna har fört med sig kan vara en orsak till att antalet fall har minskat. Under år 2012 avskaffades totalt fyra verksamhetsområden, ett i området för Regionförvaltningsverket i Lappland och tre i området för Regionförvaltningsverket i Södra Finland. Samtidigt utvidgades andra serviceproducenters verksamhetsområden genom uppdragsavtal som regionförvaltningsverken ingick. Inom området för Regionförvaltningsverket i Södra Finland byttes dessutom en serviceproducent ut mot en helt ny serviceproducent i början av år 2012. Att antalet

brott som har kommit till polisens kännedom har minskat kan eventuellt också ha lett till att antalet initiativ har minskat.

Av de brott- och tvistemål som hänsköts till medling år 2012 var mer än hälften (53,5 procent) våldsbrott. Andelen grov misshandel av samtliga brott- och tvistemål som hänsköts till medling var en knapp procent (0,7 procent). Våldsbrott i nära relationer utgjorde 17 procent av alla brott som hänsköts till medling år 2012 (diagram 2). De näst största grupperna av brott som hänsköts till medling var skadegörelser (14 procent) och tillgrepp (12 procent). Andelen övriga brottsfall som inte specificerats närmare var 5 procent.

I kategorin Annat brott registreras brottsfall som inte finns med bland de andra brottsbeteckningarna i enkäten. De vanligaste exemplen på kategorin Andra brott är underlåtelse att vakta djur, vållande av personskada, motstånd mot person som upprätthåller ordningen och brott mot kommunikationshemlighet.

En förändring kunde iakttas i andelarna brott- och tvistemål som hänsköts till medling i jämförelse med de procentuella andelarna år 2011. Andelen våldsbrott ökade med en dryg procentenhet jämfört med år 2011. Ökningen gällde i praktiken medlingsinitiativ i brott med anknytning till våld i en nära relation, vars andel ökade med drygt 2 procentenheter.

Samtidigt minskade dock mängden brott som kommit till polisens kännedom. År 2012 fick polisen kännedom om cirka 5 procent färre misshandelsbrott och cirka 3 procent färre fall av lindrig misshandel än år 2011. Polisen registrerade 2 procent fler misshandelsbrott i privata bostäder år 2012 än året innan.¹

Utöver medlingsinitiativen i brott med anknytning till våld i nära relationer ökade även andelen medlingsinitiativ med brottsbeteckningen olaga hot en aning (0,3 procentenheter). (Diagram 2, tabell 1.)

Enligt lagen om medling² ska respektive brott- eller tvistemåls förutsättningar för medling bedömas och säkerställas på medlingsbyrån innan medlingsprocessen inleds, och ett skriftligt, överklagbart beslut ska fattas om detta. Efter bedömningen av förutsättningarna inleddes medling i cirka 67 procent av de brottsrelaterade initiativ som inkom till medlingsbyråerna.

Enligt lagen om medling² ska medlingsbyrån omedelbart avbryta medlingen, om en part återtar sitt samtycke eller om det finns skäl att misstänka att samtycket inte varit frivilligt. Medlingen ska avbrytas också om det finns grundad anledning att misstänka att en part inte kan förstå betydelsen av medlingen eller de avgöranden som träffas under den eller om fortsatt medling uppenbart strider mot en minderårig parts intresse. Medlingsbyrån kan avbryta medlingen också av andra orsaker, om det inte finns förutsättningar för att medlingen ska lyckas. Andelen avbrutna medlingar i brottmål var 13 procent. (Tabellbilaga 1.)

Sammanlagt 1 279 medlare med lämplig utbildning för uppgiften hade hand om medlingen av brott och tvistemål under år 2012. Därtill fanns 213 medlare i reserv³.

Enligt resultaten för år 2012 var antalet brott- och tvistemål som hänsköts till medling i genomsnitt 9,6 per medlare (tabell 2).

---

¹ Källa: Polisstyrelsen

² Lagen om medling vid brott och i vissa tvister [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051015>]

³ Med reserv avses medlare som har moderskaps- eller föräldraledighet, studieleidighet, alterneringsledighet eller längre sjukledighet.

Tabell 2. Brott- och tvistemål som hänsköts till medling per medlare 2007–2012

Vuosi	Antal medlare	Brott- och tvistemål som överlämnats till medling totalt	Brott- och tvistemål som överlämnats till medling i relation till antalet medlare
2007	1 130	9 769	8,6
2008	1 232	11 120	9,0
2009	1 234	11 880	9,6
2010	1 211	12 313	10,2
2011	1 284	13 240	10,3
2012	1 279	12 306	9,6

Överlämnande av brott- och tvistemål till medling

Merparten av brotten, 81 procent, överlämnades till medling av polisen. Åklagarna överlämnade cirka 14 procent av brottsfallen, medan endast 3 procent av initiativen kom från de sociala myndigheterna. I tvistemål kom 66 procent av initiativen från en privatperson och 34 procent från en juridisk person⁴.

Enligt 13 § i lagen om medling⁵ har även minderåriga misstänkta eller offers vårdnadshavare eller andra lagliga företrädare rätt att ta initiativ till medling. Föräldrar lämnade dock in endast 10 medlingsinitiativ, vilket utgjorde 0,1 procent av alla initiativ.

År 2012 var 57 procent av de brott som hänsköts till medling brott som hör under allmänt åtal, medan andelen målsägandebrott var 43 procent. Andelen målsägandebrott minskade med en procentenhet jämfört med året innan. Totalt 398 tvistemål överlämnades till medling, vilket är drygt 3 procent av samtliga fall som överlämnades till medling.

Under år 2012 hänvisades totalt 12 305 misstänkta gärningsmän i olika åldrar och 9 762 målsägande till medling. De sammanlagda antalen innehåller även fall där en person var både misstänkt gärningsman och målsägande.⁶ Av de misstänkta gärningsmännen var 77 procent män och 23 procent kvinnor. Av målsägandena var 58 procent män och 42 procent kvinnor. Kvinnornas och männens andelar har inte förändrats jämfört med år 2011. Vid medlingarna var 1 238 juridiska personer målsägande. De juridiska personernas andel av alla målsägande var 12 procent år 2012.

Olika åldersgrupper i medlingen

Andelen misstänkta gärningsmän under 15 år var 12 procent år 2012, medan cirka 42 procent av de misstänkta gärningsmännen var yngre än 21 år. Andelen personer under 15 år ökade långsamt ända fram till år 2010. År 2011 minskade den relativa andelen personer under 15 år med cirka 4 procentenheter, och år 2012 var minskningen 3 procentenheter. Kvantitativt sett var antalet misstänkta gärningsmän under 15 år 385 personer färre år 2012 än året innan. Till medling hänvisades totalt 5 105 misstänkta gärningsmän under 21 år och 1 516 misstänkta gärningsmän under 15 år. (Tabellbilaga 1.)

Av målsägandena var 26 procent yngre än 21 år. De brott- och tvistemål som överlämnats till medling ser ut att tydligt hänföra sig till den vuxna befolkningen. (Diagram 3 och 4.)

Både antalet personer under 15 år och antalet personer under 21 år minskade två år i rad inom de brott- och tvistemål som överlämnats till medling. I förhållande till de brott enligt strafflagen som har

⁴ Typiska juridiska personer i medlingsfall är husaktiebolag, försäkringsbolag eller motsvarande.

⁵ Lagen om medling vid brott och i vissa tvister [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051015>]

⁶ Siffrorna inkluderar även parterna i medling i tvistemål.

kommit till polisens kännedom deltar dock fortfarande en stor grupp unga som är misstänkta för brott i medling. Andelen personer under 21 år som deltar i medling är betydande jämfört med antalet ungdomar som misstänks för ett brott enligt strafflagen. Antalet personer under 15 år som har deltagit i medling är nästan fyra gånger större än siffrorna för den aktuella åldersgruppen i polisens riksomfattande brottsstatistik. Andelen 15–20-åringar som deltog i medling var också relativt sett större (29 procent) än andelen representanter för den aktuella åldersgruppen bland gärningsmännen till de brott enligt strafflagen som har kommit till polisens kännedom (18 procent). (Diagram 6.)

Medling i brottmål har konstaterats vara en fungerande metod för att förebygga återfallsbrott bland ungdomar och fostra barn och ungdomar till ansvar.⁷ Medlingen anses ha en fostrande och social uppgift. Medling rekommenderas i synnerhet när de misstänkta är unga gärningsmän, barn under 15 år eller förstagångsförbrytare eller när det är fråga om ett målsägandebrott. Att följden av gärningarna konkretiseras och att man får träffa den part som har lidit skada kan vara ett effektivt sätt att förebygga att ungdomar begår nya brott, bryter mot samhällets normer eller skadar andra människor.

När det gäller unga gärningsmän, offer eller parter i ett tvistemål är det även viktigt att man vid medlingen stöder deras föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som ansvarar för barnets vård och fostran i deras fostringsuppgift. Ungdomarna och deras vårdnadshavare informeras även om barn- och familjetjänster samt andra tjänster och hänvisas till dessa.

Enligt lagen om medling⁸ får medling dock inte ske i brott eller tvister mot minderåriga, om offret på grund av brottets eller tvistens art är i behov av särskilt skydd. Barnet ska förstå medlingen och betydelsen av de beslut som fattas vid denna. Bedömningen av om förutsättningarna för medling uppfylls görs även i dessa fall av de yrkesutbildade personerna på medlingsbyrån.

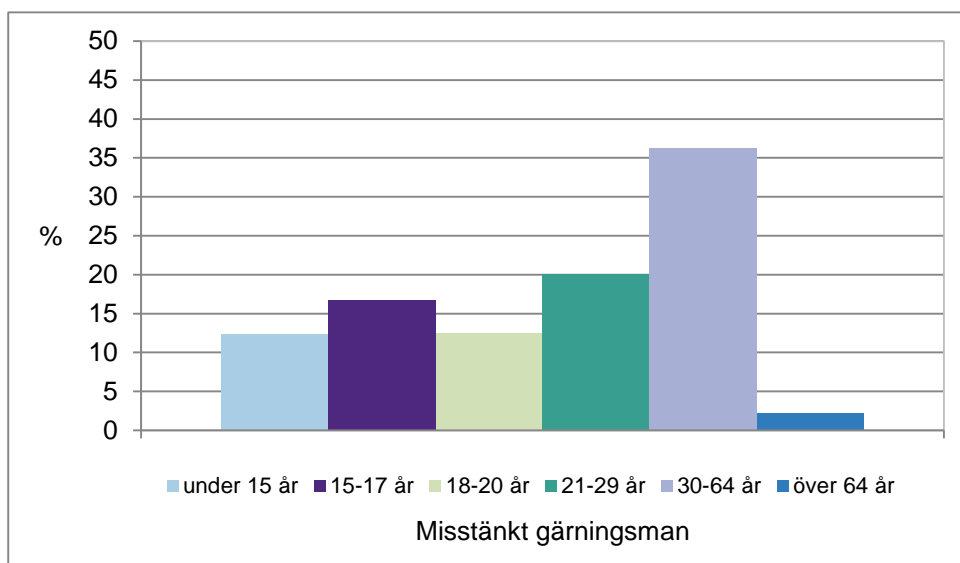
Att barn och ungdomar hörs och blir hörda, oberoende av om de är misstänkta eller offer, är av största vikt vid medlingen, så att barnen och ungdomarna får möjlighet att konfidentiellt behandla det inträffade. På så sätt säkerställer man även att barnen och ungdomarna är aktivt delaktiga i skötseln av det egna ärendet.

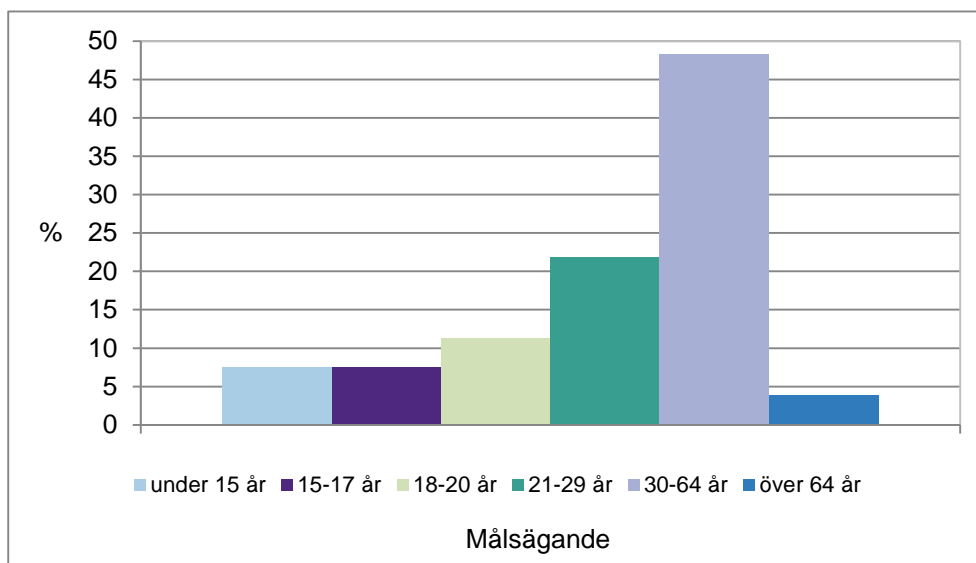
⁷ Betänkande av arbetsgruppen för en totalreform av barnskyddslagen SHM, 2006, 90–91

⁸ Lagen om medling vid brott och i vissa tvister [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051015>]

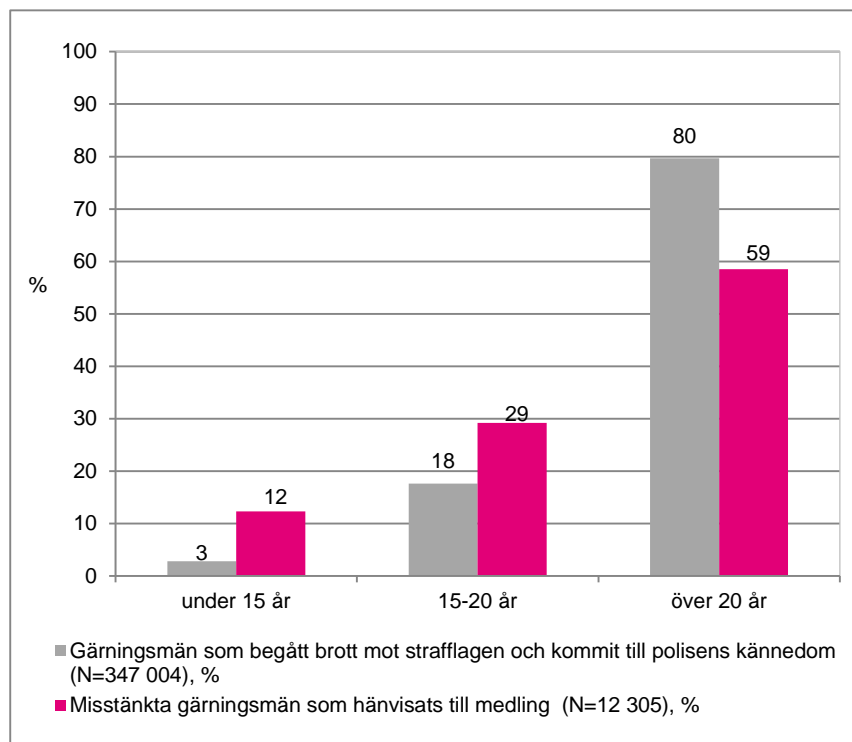
Diagram 3. Misstänkta gärningsmän i brott och tvistemål som överlämnats till medling enligt åldersgrupp 2012, %

Diagram 4. Målsägande i brott och tvistemål som överlämnats till medling enligt åldersgrupp 2012, %

Diagram 5. Gärningsmän som begått ett brott enligt strafflagen och som kommit till polisens kännedom samt misstänkta gärningsmän som hänvisats till medling enligt åldersgrupp 2012, %

Källa: Brottslighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen.

Medling vid våld i nära relationer

Antalet våldsbrott i nära relationer som överlämnades till medling (2 070) ökade med 7 procent jämfört med år 2011 (1 950). I medlingsstatistiken statistikförs brott mot liv och hälsa som våldsbrott i nära relationer. Av de fall av våld i nära relationer som överlämnades till medling (2 072) inleddes medling i 1 338 föreslagna fall år 2012.

Att förutsättningarna för medling uppfylls bedöms under hela medlingsförfarandet. Av de påbörjade medlingarna (1 338) vid brott med anknytning till våld i nära relationer avbröts 12 procent (161). Detta innebär att den yrkesutbildade personalen vid medlingsbyråerna i 734 fall bedömde att förutsättningarna för medling inte uppfylldes.⁹ År 2012 nåddes ett avtal i 85 procent av fallen (1 133) vid medlingar som gällde våld i nära relationer.

Av de medlingsinitiativ med anknytning till våld i nära relationer som hänsköts till medling utgjorde misshandel (inklusive försök) 71 procent och lindrig misshandel 28 procent år 2012. Av medlingsinitiativen gällde 10 grov misshandel eller försök till grov misshandel i nära relationer. Sexualbrott (inklusive försök) överlämnades till medling i 13 fall.

De brottmål som har inkommit till medlingsbyrån registreras i statistikföringen i enlighet med de brottsbeteckningar som använts i polisens förundersökningsmaterial eller undersökningsanmälan. Enligt den information som erhållits från medlingsbyråerna inkluderade flera av medlingsinitiativen som gällde sexualbrott även andra medlingsbara brott. Om medlingsinitiativet enbart gällde sexualbrott fattades ett nekande beslut i dessa. Endast på särskilda grunder, till exempel i enlighet med offrets vilja, kunde man gå vidare med ärendet via separata möten till gemensamma möten. (Tabellbilaga 1.)

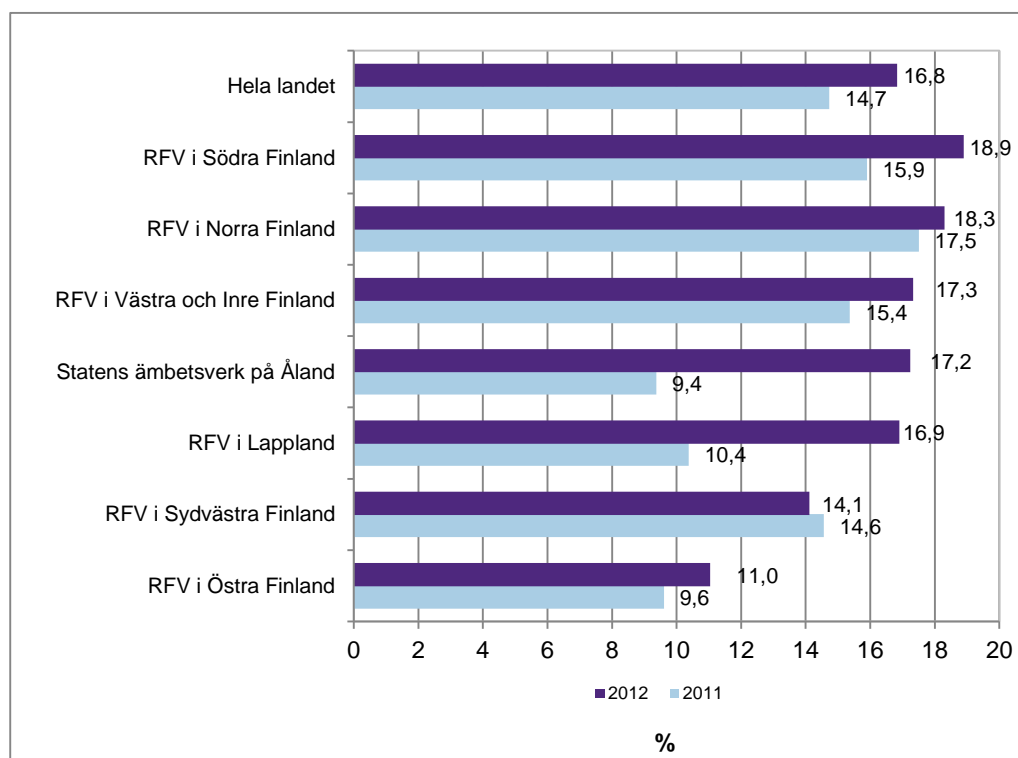
⁹ Följande meningen uteslutt 18.9.2013: Av de påbörjade (1 209) medlingarna av våld i nära relationer avbröts 12 procent (161).

År 2011 nästan fördubblades antalet våldsbrott i nära relationer som hänsköts till medling, medan våldsbrott i nära relationer samtidigt till följd av ändringen av strafflagen blev brott som hör under allmänt åtal. Efter lagändringen inleds en förundersökning i dessa ärenden oberoende av om offret framställer ett straffanspråk. Myndigheterna kan även efter lagändringen använda alla alternativ för att lösa våldsbrott, även att överlämna ärendet till medling.

Merparten av våldsbrotten i nära relationer (81 procent) överlämnades till medling av polisen. Knappt en fjärdedel (19 procent) av fallen överlämnades till medling via åklagaren. Våldsbrott i nära relationer registreras i medlingens kundinformationssystem enligt de brottsbeteckningar som polisen har registrerat. (Tabellbilaga 1.)

I de våldsbrott i nära relationer som hänsköts till medling uppgick de brottsmisstänkta människors antal till 1 371, medan kvinnornas antal var 466. Av målsägandena vid våldsbrott i nära relationer var 534 män och 1 313 kvinnor. Andelen misstänkta gärningsmän i brott med anknytning till våld i nära relationer utgjorde 15 procent av alla misstänkta gärningsmän i brott som hänsköts till medling. Målsägandena utgjorde i sin tur 20 procent av alla målsäganden.

Diagram 6. Andelen våldsbrott i nära relationer av de brott och tvistemål som överlämnats till medling enligt regionförvaltningsverkens regionindelning, 2011 och 2012, %

Av diagram 6 framgår andelen våldsbrott i nära relationer av de brott och tvistemål som överlämnats till medling enligt regionindelningen. Andelen medlingsinitiativ som gällde brottmål med anknytning till våld i nära relationer ökade inom alla områden med undantag av området för Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, där andelen minskade med en halv procentenhet.

Avtal

I de påbörjade medlingarna (7 957) nåddes ett avtal i 84 procent (6 681) av brottsfallen. I fråga om våldsbrott i nära relationer nåddes ett avtal i 85 procent (1 133) av de påbörjade brottsfallen (1 338) år 2012. Det bör dock beaktas att en del av de medlingsprocesser som har inletts under året fortfarande pågår när insamlingen av uppgifterna påbörjas efter årsskiftet. Därför kan man inte

få fram de exakta procentuella andelarna. Det kan alltså hända att medlingen inleds och avslutas under olika kalenderår.

Under året ingicks sammanlagt 9 239 olika ersättningsavtal genom medling (tabellbilaga 1). Av dessa olika ersättningsformer var 39 procent penningersättningar och 4 procent arbetsersättningar. Det sammanräknade värdet av penningersättningarna och arbetsersättningarna var 1 983 874 euro. Penningersättningarnas värde ökade med 5 procent (96 077 euro), men samtidigt minskade värdet på arbetsersättningarna med 39 procent (50 110 euro). I praktiken innebär detta att skadorna allt oftare ersattes med pengar än med arbetsersättning. (Tabell 3.)

Totalt 57 procent av avtalen var så kallade immateriella⁹ avtal, av vilka 35 procent gällde ursäkter, 12 procent avstående från yrkanden, 10 procent beteende¹⁰ och knappt en halv procent återbördande av egendom. I kalkylen ingår alla ersättningsformer, så att till exempel ett enskilt avtal kan innehålla såväl återbördande av egendom som en ursäkt och avstående från yrkanden. De olika typerna av avtal har mer eller mindre samma fördelning som under tidigare år.

Tabell 3. Penningvärdet för de överenskomna ersättningarna vid medling i brott- och tvistemål enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2007–2012, €

	RFV i Södra Finland	RFV i Sydvästra Finland	RFV i Östra Finland	RFV i Västra och Inre Finland	RFV i Norra Finland	RFV i Lappland	Statens ämbetsverk på Åland	Hela landet
Penningersättningarnas totala värde, €								
2007	631 355	134 662	293 986	269 299	122 962	116 112	4 723	1 573 099
2008	690 461	213 984	286 687	310 971	194 438	120 765	14 691	1 831 998
2009	660 845	240 829	273 277	271 097	174 327	128 949	12 143	1 761 467
2010	803 159	178 860	349 429	260 788	174 770	72 951	3 874	1 843 831
2011	638 408	191 995	326 143	357 772	203 855	73 626	16 938	1 808 736
2012	612 960	241 392	386 030	319 469	250 332	93 045	1 585	1 904 813
Arbetsersättningarnas penningvärde, €								
2007	22 691	7 434	23 135	26 344	16 742	6 046	440	102 832
2008	31 647	8 603	7 748	27 782	10 559	8 855	3 000	98 194
2009	51 494	5 374	15 680	12 615	21 132	10 833	0	117 128
2010	27 548	6 499	20 512	25 594	6 441	10 035	0	96 628
2011	27 465	10 479	18 062	15 396	28 160	29 609	0	129 171
2012	19 735	3 170	16 624	20 919	15 938	2 675	0	79 061
Totalt, €								
2007	654 046	142 096	317 121	295 643	139 704	122 158	5 164	1 675 932
2008	722 108	222 587	294 435	338 754	204 997	129 619	17 691	1 930 192
2009	712 339	246 203	288 957	283 712	195 459	139 782	12 143	1 878 595
2010	830 707	185 359	369 941	286 382	181 211	82 986	3 874	1 940 459
2011	665 873	202 474	344 205	373 168	232 015	103 235	16 938	1 937 907
2012	632 695	244 562	402 653	340 388	266 270	95 720	1 585	1 983 874

⁹ Så kallade immateriella avtal omfattar beteendebetal, ursäkter och avstående från yrkanden/inga yrkanden.

¹⁰ Ett beteendebetal kan till exempel vara ett löfte om att söka vård, varvid den misstänkta gärningsmannen deltar i ett program för att bryta det våldsamma beteendet eller i missbrukarvård.

Det finns skillnader mellan regionförvaltningsverken

Till medling hänsköts 35 personer som var misstänkta för ett brott eller ett tvistemål per tusen personer som var misstänkta för ett brott enligt strafflagen som kommit till polisens kännedom. I regionerna Norra Finland och Lappland var motsvarande siffra 45 och i Östra Finland 44.

I Norra Finlands område hänsköts 3,5 brott- och tvistemål per tusen invånare av befolkningen över 15 år till medling. Motsvarande tal för hela landet var 2,7.

Av resultaten för år 2012 att döma var antalet brott- och tvistemål som hänsköts till medling i genomsnitt 9,6 per medlare. Flest brott- och tvistemål hänsköts till medling inom Västra och Inre Finlands område, där antalet fall per medlare var 13,3. När man jämför relationstalen måste man beakta att antalet brott- och tvistemål som hänskjuts till medling beror på det sätt på vilket de överlämnande instanserna genomför medlingsinitiativ och på hur många medlare som finns inom verksamhetsområdet.

Av de brott enligt strafflagen som kommit till polisens kännedom hänsköts 2,4 procent till medling år 2012. Det finns dock skillnader mellan regionerna. I området för regionförvaltningsverken i Östra och Norra Finland är motsvarande siffra 3,3 procent. Man måste dock beakta att det totala antalet brott som kommit till polisens kännedom även innefattar brott där medling inte tillämpas.¹¹ Att ställa antalet brottmål som har överlämnats till medling i relation till de brott som har kommit till polisens kännedom ger därför endast en riktgivande bild och är inte i sig tillräckligt för att uttrycka medlingens kriminalpolitiska betydelse.

Tabell 4. Jämförelse mellan regionförvaltningsverken år 2012

	Brott- och tvistemål som överlämnats till medling totalt	Antal medlare	Brott- och tvistemål som överlämnats till medling i relation till antalet medlare	Brott- och tvistemål som överlämnats till medling per tusen invånare av befolkningen över 15 år *)	Personer som är misstänkta för ett brott eller tvistemål och som har hänvisats till medling per tusen personer som misstänks för brott enligt strafflagen som har kommit till polisens kännedom **)	Brott som överlämnats till medling i förhållande till brott som kommit till polisens kännedom**), %
Södra Finland	4 651	512	9,1	2,5	32	2,0
Sydvästra Finland	1 311	153	8,6	2,2	29	2,1
Östra Finland	1 630	164	9,9	3,4	44	3,3
Västra och Inre Finland	2 839	213	13,3	2,8	36	2,9
Norra Finland	1 355	114	11,9	3,5	45	3,3
Lappland	491	105	4,7	3,2	45	3,0
Statens ämbetsverk på Åland	29	18	1,6	1,2	22	1,2
Hela landet	12 306	1 279	9,6	2,7	35	2,4

*) I befolkningen 31.12.2012 har man områdesvis inkluderat alla personer som har fyllt 15 år = åldern för straffrättsligt ansvar.

**) Källa: Brottlighet som kommit till polisens kännedom. FOS. Statistikcentralen.

¹¹ I antalet brott enligt strafflagen som har kommit till polisens kännedom ingår även brott där medling inte tillämpas, till exempel brott med anknytning till ekonomisk verksamhet och näringsverksamhet, narkotikabrott eller brott med koppling till yrkesbrottlighet.

Tabell 5. Medlingsinitiativ och indelning av dessa i enskilda brott, våldsbrott i nära relationer och tvistemål enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2007–2012 *)

		Södra Finland	Sydvästra Finland	Östra Finland	Västra och Inre Finland	Norra Finland	Lapland	Statens ämbetsverk på Åland	Hela landet
Medlingsbara ärenden	2007	2 886	621	1 081	1 306	533	360	38	6 825
	2008	3 402	848	1 248	1 734	732	362	59	8 385
	2009	3 504	860	1 311	1 571	749	407	56	8 458
	2010	3 831	898	1 257	1 684	863	365	27	8 925
	2011	3 750	941	1 325	1 770	1 046	429	29	9 290
	2012	3 248	911	1 204	1 716	969	395	29	8 472
	2012(%)	38,3	10,8	14,2	20,3	11,4	4,7	0,3	100
De medlingsbara ärendena bestod av									
enskilda brott 1)	2007	3 326	985	1 380	1 827	667	583	40	8 808
	2008	4 021	1 035	1 492	1 978	902	451	47	9 926
	2009	4 182	1 131	1 545	2 268	913	464	68	10 571
	2010	4 498	1 103	1 481	2 290	1 075	436	25	10 908
	2011	4 240	1 071	1 546	2 387	1 197	476	28	10 945
	2012	3 641	1 078	1 358	2 268	1 081	389	21	9 836
	2012(%)	37,0	11,0	13,8	23,1	11,0	4,0	0,2	100
våldsbrott i nära relationer 2)	2007	419	94	50	111	51	48	2	775
	2008	498	86	101	145	69	42	9	950
	2009	493	59	112	233	74	57	5	1 033
	2010	533	87	114	218	78	32	1	1 063
	2011	824	190	172	446	257	58	3	1 950
	2012	879	185	180	492	248	83	5	2 072
	2012(%)	42,4	8,9	8,7	23,7	12,0	4,0	0,2	100
tvistemål	2007	93	13	29	23	15	13	0	186
	2008	81	28	51	40	28	13	3	244
	2009	92	33	67	42	22	14	6	276
	2010	123	50	78	32	44	13	2	342
	2011	119	44	72	70	14	25	1	345
	2012	131	48	92	79	26	19	3	398
	2012(%)	32,9	12,1	23,1	19,8	6,5	4,8	0,8	100
brott och tvistemål totalt	2007	3 838	1 092	1 459	1 961	733	644	42	9 769
	2008	4 600	1 149	1 644	2 163	999	506	59	11 120
	2009	4 767	1 223	1 724	2 543	1 009	535	79	11 880
	2010	5 154	1 240	1 673	2 540	1 197	481	28	12 313
	2011	5 183	1 305	1 790	2 903	1 468	559	32	13 240
	2012	4 651	1 311	1 630	2 839	1 355	491	29	12 306
	2012(%)	37,8	10,7	13,2	23,1	11,0	4,0	0,2	100

*) Se definitionerna av medlingsinitiativ och enskilda brott i kapitlet Begrepp och definitioner.

1) Enligt anvisningarna för datainsamlingen år 2007 skulle de brott som är medlingsbara anges indelade enligt brottsbeteckning. År 2008 preciserades anvisningarna, så att brott som är medlingsbara ska anges enligt antalet ärendenummer för de brottsbeteckningar som registrerats i polisens förundersökningsmaterial.

2) I anvisningarna för datainsamlingen år 2008 preciserades det att våld i nära relationer inte ska inbegripa andra brott än sådana som rör liv och hälsa.

Bakgrundsfakta

Lagen om medling vid brott och i vissa tvister (1015/2005) trädde i kraft den 1 juni 2006. Enligt lagen ansvarar Social- och hälsovårdsministeriet för den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av medlingsverksamheten. Med stöd av ett resultatavtal mellan SHM och Institutet för hälsa och välfärd ansvarar Institutet för hälsa och välfärd för uppföljningen, forskningen och samordningen av utvecklingsarbetet i anslutning till medlingen i brott- och tvistemål samt i egenskap av statistikmyndighet för statistikföringen av medlingen i brott- och tvistemål.

Regionförvaltningsverken ansvarar för organiseringen av medlingstjänster inom sina områden, så att adekvata tjänster står till förfogande. Regionförvaltningsverken kan ingå ett avtal om produktion av tjänsterna med antingen en kommunal eller offentlig eller privat tjänsteleverantör.

Regionförvaltningsverken styr och övervakar medlingsbyråerna samt ger dem råd beträffande produktionen av tjänsterna och ansvarar även för att fortbildning för personer som deltar i medlingsverksamheten ordnas regionalt och nationellt. Dessutom delar regionförvaltningsverken ut den ersättning för organisering av medlingstjänster som beviljats av staten till medlingsbyråerna och övervakar användningen av anslaget. Anslaget har förblivit detsamma sedan år 2006 och uppgår till 6,3 miljoner euro om året. I lagen finns bestämmelser om ersättningen som utbetalas ur statliga medel. Fördelningsgrunderna för anslaget är områdets invånarantal, areal och brottsituation vid utgången av det år som föregått året före budgetåret.¹²

I slutet av år 2012 fanns det sammanlagt 19 verksamhetsområden för medling vid brott och vissa tvistemål i Finland. Verksamhetsområdena är mycket olika till sin geografiska storlek samt när det gäller befolkningens mängd och antal brott enligt strafflagen. I områden där avstånden är oskäligt långa försöker serviceproducenterna föra medlingstjänsterna till klienterna.

Den yrkesutbildade personalen på medlingsbyråerna ansvarar bland annat för mottagandet av medlingsinitiativ, bedömningen av förutsättningarna för medling, upprättandet av förvaltningsbeslut¹³, utbildningen, valet och handledningen av medlare samt samarbetet med olika myndigheter. Grova brott, brott som begåtts av gäng, brott i anslutning till ekonomisk verksamhet och näringsverksamhet, narkotikabrott och brott med koppling till yrkesbrottslighet överlämnas inte till medling.

I enlighet med programmet för den inre säkerheten¹⁴ utökas användningen av medlingsförfarandet i fråga om unga gärningsmän. Användningsområdet för medling kunde utökas även inom andra brott- och tvistemål. Institutet för hälsa och välfärd har producerat olika typer av material för kommunikationen gällande medling för att öka kännedomen om medling. Därtill är effektiv kommunikation och samarbete mellan aktörerna som ordnar medlingstjänster, serviceproducenterna, myndigheterna som tar initiativ till medling och organisationsaktörerna inom den tredje sektorn samt enhetlig praxis en förutsättning för ändamålsenlig styrning till tjänsterna, jämlik tillgång till medlingstjänster för befolkningen i olika delar av landet samt ett kundcentrerat genomförande av medlingstjänsterna. Tillräcklig information om medling och gott samarbete mellan olika aktörer kan även hjälpa de sociala myndigheterna och skolmyndigheterna, föräldrar och vårdnadshavare när de funderar på att ta initiativ till medling i fråga om unga gärningsmän och offer eller till exempel för att lösa problem med mobbning i skolan eller inbördes konflikter mellan ungdomar.

Den nationella statistikföringen påbörjades samma dag som lagen om medling trädde i kraft (1.6.2006). Före det hade omfattningen av verksamheten utretts genom särskilda utredningar.

¹² Lagen om ändring av lagen om medling vid brott och i vissa tvister 966/2010 (2 kap., 12 §)

¹³ Ett **förvaltningsbeslut** är ett skriftligt avgörande av en myndighet i ett förvaltningsärende. Genom beslutet grundläggs, ändras eller avlägsnas rättigheter eller skyldigheter för en person eller en juridisk person utanför förvaltningsmaskineriet. När ett förvaltningsbeslut fattas i ett ärende som gäller medling använder personen som ansvarar för medlingen sin offentliga makt och tillämpar lagstiftningen i ett enskilt konkret fall.

¹⁴ Se källförteckningen.

Begrepp och definitioner

Medling i brott- och tvistemål

Medling i brott- och tvistemål är en gratis tjänst där den brottsmisstänkte (de brottsmisstänkta) och brottsoffret/målsäganden eller parterna i ett tvistemål kan träffas i förtrolighet med hjälp av opartiska medlare. Medling är alltid frivilligt för parterna. Medlingen kan vara antingen ett parallellt eller ett kompletterande förfarande till straffprocessen.

Under medlingen kan parterna behandla sitt brott- eller tvistemål samt sina upplevelser och känslor i anknytning till händelserna. Vid medlingen behandlar parterna även de psykiska och materiella skador som orsakats offren och kan avtala om en kompensation för dessa på ett sätt som tillfredsställer parterna själva.

Syftet med medlingen är att lindra eller eliminera de psykiska och materiella skador som parterna i brottet eller tvisten har orsakats. Målet med medlingen är att tygla och minska brottsligheten i samhället och att samtidigt öka den allmänna försonligheten.

Som medlare fungerar frivilliga medlare som har fått utbildning för uppgiften och som har tystnadsplikt. De hjälper parterna vid förhandlingen. De frivilliga medlarna verkar under tillsyn och styrning av yrkesutbildad personal och med stöd av denna. Medlarna ska se till att ett slutresultat av medlingen skapas som ett gemensamt beslut av parterna.

Medling kan endast genomföras mellan sådana parter som personligen och frivilligt har uttryckt sitt samtycke till medlingen och som kan förstå betydelsen av medlingen och de lösningar som utarbetas under denna. Innan parterna ger sitt samtycke till medlingen ska deras rättigheter och ställning vid medlingen klargöras för dem. Vardera parten har rätt att när som helst under medlingen återta sitt samtycke.

Den yrkesutbildade personalen på medlingsbyrån tar emot medlingsinitiativet, skaffar med parternas samtycke de handlingar som anknyter till ärendet och bedömer huruvida respektive brott- eller tvistemål lämpar sig för medling samt förutsättningarna för medling. Den yrkesutbildade personalen fattar ett överklagbart, skriftligt beslut om att inleda medling och skickar det för kännedom till parterna i medlingen samt väljer medlare i ärendet. Om förutsättningarna för medling inte uppfylls eller om parterna eller en av dem själv återtar sitt samtycke återlämnas ärendet till den myndighet som har tagit initiativet eller till en annan aktör som har tagit initiativ till medlingen för fortsatta åtgärder. Medlingen kan även avbrytas på initiativ av parterna själva eller genom ett beslut av den yrkesutbildade personalen på medlingsbyrån, om det under medlingens gång framgår att det inte finns förutsättningar för medling.

Initiativ till medling

Medlingsinitiativet lämnas till den närmaste medlingsbyrån. Medlingsinitiativet kan tas av en part i ett brott eller tvistemål, polisen, åklagaren eller en annan myndighet, ett barns eller en ung persons vårdnadshavare eller en annan laglig företrädare. I fråga om fall av våld i nära relationer kan initiativ tas enbart av polis- eller åklagarmyndigheten.

Medlingsbara brott

Enligt lagen om medling kan medling användas för att behandla brott som bedöms vara lämpliga för medling med beaktande av brottets art och tillvägagångssättet, förhållandet mellan den misstänkte och brottsoffret samt övriga omständigheter som helhet. Bedömningen av lämpligheten görs av den yrkesutbildade personalen på medlingsbyrån genom utredning av ärendet både utifrån de erhållna dokumenten och genom diskussion med den myndighet som har lämnat initiativet och parterna.

Medlingsbara tvistemål

Enligt 1 § i lagen om medling (1015/2005) kan medling tillämpas i sådana tvister där åtminstone en part är en fysisk person. Medling är lämpligt vid olika tvistemål mellan människor, om medlingen kan betraktas som ändamålsenlig. Exempel på de vanligaste medlingsbara tvistemålen är tvister mellan grannar, tvister som har orsakats av husdjur och tvister mellan barn och ungdomar samt mobbning.

Verksamhetsområde

Regionförvaltningsverken ansvarar för att medlingstjänster ordnas inom det egna området. Det finns sex regionförvaltningsverk och dessutom Statens ämbetsverk på Åland. Regionförvaltningsverken har organiserat medlingsverksamheten inom sina områden genom att upprätta verksamhetsområden för medling. I början av år 2012 fanns det totalt 22 verksamhetsområden för medling i hela landet, medan antalet verksamhetsområden var 19 i slutet av år 2012. En del av serviceproducenterna har även regionala verksamhetsställen eller filialer. Statistiken över medlingen upprättas enligt verksamhetsområde.

Medlingsinitiativ/brott- och tvistemål

I statistiken över medlingen har medlingsinitiativ och brott statistikförts separat. Statistikföringen utgår från ett medlingsinitiativ, som kan inkludera flera ärenden (brottmål, brottmål med anknytning till våld i en nära relation eller tvistemål). Polisen lämnar in flest medlingsinitiativ till medlingsbyråerna. Ett medlingsinitiativ kan innehålla en eller flera brottsbeteckningar, till exempel skadegörelse, stöld och misshandel, som en eller flera gärningsmän har gjort sig skyldig/skyldiga till samtidigt men i olika sammansättningar. Därför måste ett medlingsinitiativ som innehåller flera brottsbeteckningar och olika relationer mellan den misstänkta gärningsmannen (de misstänkta gärningsmännen) och målsäganden på grund av själva medlingsprocessen och avtalsverksamheten delas in i enskilda brott. Från och med år 2008 preciserades anvisningarna för datainsamlingen, så att brotten anges enligt de ärendenummer för brottsbeteckningarna som registrerats i polisens förundersökningsmaterial.

Våldsbrott i nära relationer

Strafflagen känner inte till begreppet våldsbrott i en nära relation. Våldsbrott i en nära relation är ett allmänt använt begrepp inom social- och hälsovården. Parterna i våldsbrott i en nära relation kan vara äkta makar, sambopar, familjemedlemmar, nära släktingar, förlovade par, frånskilda par eller par som håller på att skilja sig samt par som har eller har haft ett stadigt förhållande. På medlingsbyråerna dokumenteras fall av våld i nära relationer enligt de brottsbeteckningar som polisen har registrerat. Typiska våldsbrott i nära relationer är sådana misshandelsbrott som avses i 21 kap. i strafflagen. I medlingsstatistiken statistikförs endast brott mot liv och hälsa som våldsbrott i nära relationer.

Enligt 13 § i lagen om medling¹⁵ har endast åklagaren eller polisen rätt att överlämna ett brottmål med anknytning till våld i en nära relation till medling. Enligt statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram¹⁶ och regeringens jämställdhetsprogram¹⁶ ska användningen av medling i brott som gäller våld i nära relationer begränsas, eftersom medlingen av sådana brott är förknippad med omständigheter som kan äventyra offrets rättssäkerhet. Den yrkesutbildade personalen på medlingsbyråerna ska göra en särskilt omsorgsfull bedömning av huruvida våldsbrotten i nära relationer lämpar sig för medling och sålla bort de initiativ där förutsättningarna för medling inte uppfylls. Medling av våld i en nära relation ska genomföras enligt god praxis som grundar sig på forskningsdata och beprövad information samt enligt samma modell i hela landet¹⁷. Medlarna i fall av våld i en nära relation ska uppfylla urvalskriterier och ha en omfattande specialutbildning, och

¹⁵ Lagen om medling vid brott och i vissa tvister (1015/2005)

¹⁶ Se källförteckningen.

¹⁷ [<http://www.sosiaaliportti.fi>], Socialprojektet, God praktik

deras arbete ska ledas och övervakas av yrkesutbildade personer inom medling som även fungerar som stöd för medlarna.

Den grundläggande formen av misshandel som avses i 21 kap. 5 § i strafflagen är ett brott som hör under allmänt åtal. Beträffande lindrig misshandel hör bland annat gärningar som riktar sig mot personer som gärningsmannen har en nära relation till under allmänt åtal. Sådana personer är gärningsmannens make/maka eller före detta make/maka, syskon eller släkting i rakt upp- eller nedstigande led, en person som bor eller har bott med gärningsmannen i ett gemensamt hushåll eller som på grund av en relation som är jämförbar med dessa annars är eller har varit närstående till gärningsmannen.

Avtal

Separata avtal utarbetas med varje målsägande, så att man kan beakta målsägandenas olika intressen i ersättningslösningarna. Parterna fattar själva beslut om innehållet i förlikningen.

I statistikföringen antecknas medlingsavtalen på ett sådant sätt att ett brott kan leda till högst ett avtal. Alternativen i statistikföringen är avtal som har ingåtts, delavtal som har ingåtts eller inget avtal. Ett delavtal innebär att man delvis har nått förlikning i fråga om brotten eller att vissa av deltagarna i medlingen har ingått ett avtal.

Ersättningsformer i avtalen

Ett avtal om ett brott kan innehålla olika gottgörelseformer beroende på parternas vilja och behov. I statistiken inkluderas samtliga avtalsformer. I ett avtal kan till exempel återbördande av ägodelar och beteendavtal så att säga förutsätta varandra. Av två gärningsmän kan den ena betala en penningersättning och den andra utföra ersättningen i form av arbete.

Källor och litteratur

Elonheimo, H. 2010. Nuorisoriikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu. Turun yliopiston julkaisuja C 299. Turun Yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta.

[<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/59505/AnnalesC299Elonheimo.pdf?sequence=1>]

Hallituksen esitys (283/2010) Eduskunnalle laiksi rikoslain 20 luvun muuttamisesta.

[<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100283>]

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2012–2015. Julkaisuja 2012:10. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1821444.

Hallitusohjelma. Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma 2012–2015.

<http://valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/fi.jsp>.

Hyvä käytäntö: Lähisuhdeväkivallan sovittelussa käsitellään tapahtunutta rikosta sekä väkivallatonta tulevaisuutta [<http://www.sosiaaliportti.fi>]

Iivari, J. 2010. Oikeutta oikeuden varjossa. Rikossovittelulain täytäntöönpanon arviointitutkimus. Raportti 5/2010. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki

[<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/35c0e944-54ee-45b2-9c51-9e3f732ecd88>]

Iivari, J. (toim.). 2007. Rikos- ja riita-asioiden sovittelijan opas. Stakes Oppaita 66. Helsinki 2007.

[<http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/6FD63B1D-DD96-43A2-A171-95B7B719B1B3/17333/Oppaita66Iivari.pdf>]

Lastensuojelulain kokonaisuudistustyöryhmän mietintö. 2006. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2006:25, Helsinki.

[\[http://pre20090115.stm.fi/hl1147768355553/passthru.pdf\]](http://pre20090115.stm.fi/hl1147768355553/passthru.pdf)

Lähisuhdeväkivallan sovittelijoiden koulutusohjelma

[\[https://wiki.innokyla.fi/innowiki/pages/viewpage.action?pageId=6488607\]](https://wiki.innokyla.fi/innowiki/pages/viewpage.action?pageId=6488607)

Rikoslaki 441/2011

[\[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001\]](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001)

Turvallisempi huominen. Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012–2015. Sisäasianministeri. 26/2012. http://www.intermin.fi/download/35099_262012_STO_III_fi.pdf.

Bilagor

Processchema över medling i brott- och tvistemål

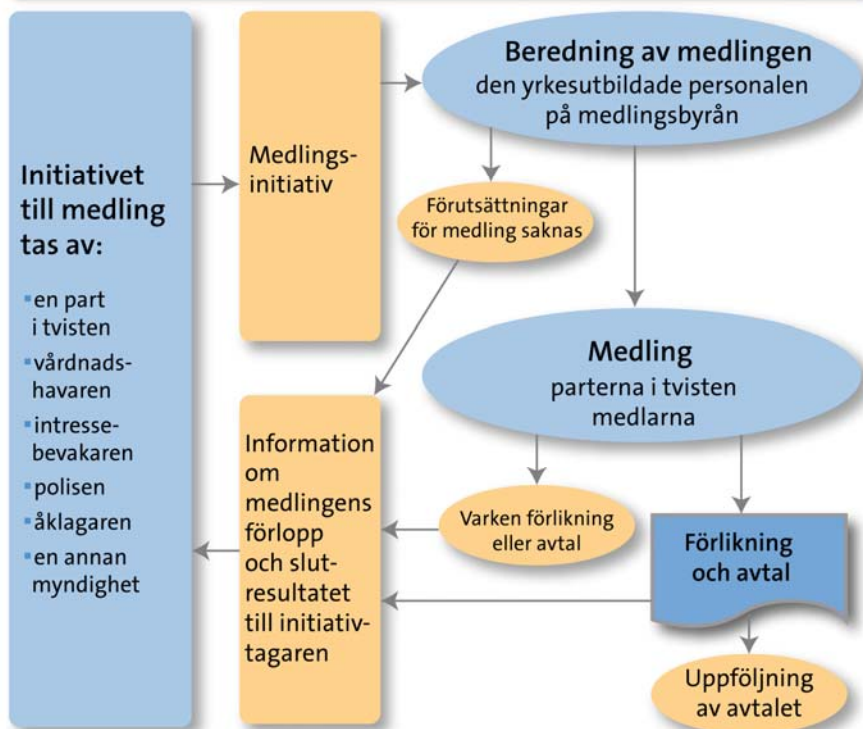
Tabellbilaga 1. Medling i brott- och tvistemål i hela landet och enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2011–2012

Frågeformulär

Kvalitetsbeskrivning

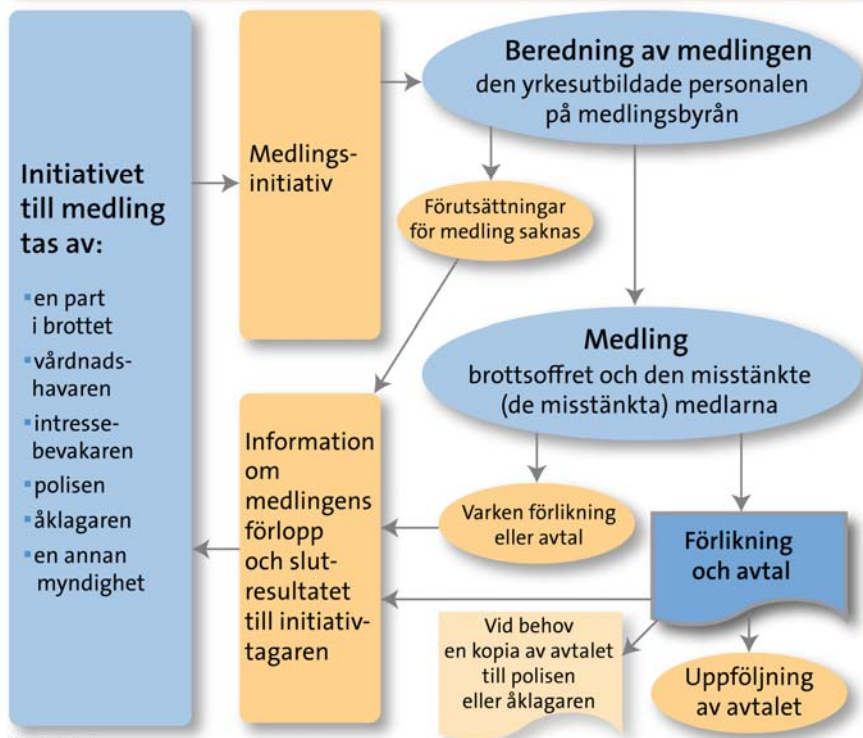
Bilaga: Processschema över medling i brott- och tvistemål

Medlingsprocessen i ett tvistemål

© Kalevi Juntunen

Medlingsprocessen i ett brottmål

© Kalevi Juntunen

Tabellbilaga 1. Medling i brott- och tvistemål i hela landet och enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2011–2012

	Hela landet			RFV i Södra Finland			RFV i Sydvästra Finland			RFV i Östra Finland			RFV i Västra och Inre Finland			RFV i Norra Finland			RFV i Lappland			Statens ämbetsverk på Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Initiativ till medling som byrån mottagit under året	9 290	8 472		3 750	3 248		941	911		1 325	1 204		1 770	1 716		1 046	969		429	395		29	29	
Antalet brottmål i initiativen	10 945	9 836	80	4 240	3 641	78	1 071	1 078	82	1 546	1 358	83	2 387	2 268	80	1 197	1 081	80	476	389		28	21	72
Antalet våldsbrott i nära relation i initiativen	1 950	2 072	17	824	879	19	190	185	14	172	180	11	446	492	17	257	248	18	58	83		3	5	17
Antalet tvistemål i initiativen	345	398	3	119	131	3	44	48	4	72	92	6	70	79	3	14	26	2	25	19		1	3	10
Antal tvistemål, brotts och fall av våld i nära relation i initiativen, totalt	13 240	12 306	100	5 183	4 651	100	1 305	1 311	100	1 790	1 630	100	2 903	2 839	100	1 468	1 355	100	559	491		32	29	100
Under året på medlingsbyrån ... ⁽¹⁾																								
påbörjade medlingsprocesser i brottmål totalt (antal)	7 793	6 619	67	2 976	2 367	65	858	691	64	1 264	1 130	83	1 478	1 427	63	828	706	65	369	281	72	20	17	81
påbörjade medlingsprocesser i våldsbrott i nära relation totalt (antal)	1 209	1 338	65	538	578	66	101	128	69	149	134	74	245	297	60	131	144	58	43	54	65	2	3	60
påbörjade medlingsprocesser i brottmål och i våldsbrott i nära relation (totalt)	9 002	7 957	67	3 514	2 945	65	959	819	65	1 413	1 264	82	1 723	1 724	62	959	850	64	412	335	71	22	20	77
avbrutna medlingsprocesser i brottmål totalt (antal)	1 098	849	13	558	239	10	72	93	13	126	135	12	209	247	17	88	100	14	44	35	12	1	0	0
avbrutna medlingsprocesser i våldsbrott i nära relation totalt (antal)	163	161	12	76	55	10	4	7	5	14	28	21	43	36	12	20	27	19	6	8	15	-	0	0
avbrutna medlingsprocesser i brottmål och i våldsbrott i nära relation totalt	1 261	1 010	13	634	294	13	76	100	13	140	163	13	252	283	13	108	127	13	50	43	13	1	0	13
Medlingsresultat ⁽²⁾																								
Avtal som ingåtts under året vid medling i fråga om brottmål	6 879	5 495	83	2 443	2 023	85	806	642	93	1 011	831	74	1 514	1 144	80	796	596	84	291	246	88	18	13	76
Delavtal som ingåtts under året vid medling i fråga om brottmål	104	53	1	40	34	1	4	2	0,3	20	3	0,3	18	8	1	15	3	0,4	7	3	1	-	0	0
Avtal som ingåtts under året vid medling i fråga om våldsbrott i nära relation	1 079	1 133	85	430	519	90	105	124	97	132	93	69	257	234	79	120	115	80	33	45	83	2	3	100
Alla avtal som ingåtts under året vid medling i fråga om brottmål (totalt)	8 042	6 681	84	2 913	2 576	87	915	768	94	1 163	927	73	1 789	1 386	80	931	714	84	331	294	88	-	16	80
Avtal och delavtal som ingåtts i tvistemål under året	136	144	36	38	39	30	21	15	31	26	43	47	33	28	35	7	8	31	11	9	47	-	2	67
Fallen där inget avtal nåddes vid medling ⁽³⁾																								
Fallen där inget avtal nåddes vid medling i brottmål	-	519	8	-	222	9	-	70	10	-	101	9	-	99	7	-	8	1	-	17	6	-	2	12
Fallen där inget avtal nåddes vid medling i tvistemål	-	55	14	-	34	26	-	5	10	-	8	9	-	7	9	-	1	4	-	0	0	-	0	0

Tabellbilaga 1. Medling i brott- och tvistemål i hela landet och enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2011–2012

	Hela landet			RFV i Södra Finland			RFV i Sydvästra Finland			RFV i Östra Finland			RFV i Västra och Inre Finland			RFV i Norra Finland			RFV i Lappland			Statens ämbetsverk på Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Fallen där inget avtal nåddes vid medling i brott och tvistemål, totalt	689	574	8	411	256	10	53	75	10	80	109	9	83	106	7	30	9	1	32	17	6	-	2	10
Fallen där inget avtal nåddes vid medling i fall av våld i nära relationer	60	79	6	30	42	7	5	4	3	1	5	4	21	25	8	-	1	1	3	2	4	-		
Initiativ till medling vid brottsfall																								
polisen	8 767	7 857	81	3 467	2 815	78	850	819	76	1 404	1 255	92	1 574	1 696	78	1 055	916	85	392	336	86	25	20	95
åklagaren	1 461	1 380	14	591	500	14	193	227	21	115	70	5	368	404	18	129	133	12	64	45	12	1	1	5
parterna	127	119	1	30	46	1	9	2	0	20	22	2	43	34	2	8	12	1	16	3	1	1	0	0
av vilka, offret	50	46	0	11	14	0	3	1	0	11	12	1	21	12	1	3	6	1	1	1	0	-	0	0
av vilka, gärningsmannen	85	75	1	18	32	1	6	1	0	9	10	1	31	24	1	5	6	1	15	2	1	1	0	0
de sociala myndigheterna	245	267	3	146	215	6	10	13	1	4	0	0	84	39	2	-	0	0	1	0	0	-	0	0
en förälder/vårdnadshavare	15	10	0,1	6	1	0	-	4	0	1	0	0	6	4	0	-	1	0	2	0	0	-	0	0
intressebevakaren	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0
någon annan	37	85	1	14	25	1	9	13	1	2	11	1	5	11	1	5	20	2	1	5	1	1	0	0
Totalt	10 652	9 718	100	4 254	3 602	100	1 071	1 078	100	1 546	1 358	100	2 080	2 188	100	1 197	1 082	100	476	389	100	28	21	100
I brottmål som hänförs sig till våld i nära relation togs initiativet av																								
polisen	1 547	1 684	81	619	673	77	125	135	73	139	168	93	353	411	83	265	230	93	42	63	76	4	4	80
åklagaren	401	383	19	184	199	23	65	50	27	33	12	7	81	83	17	21	18	7	16	20	24	1	1	20
Totalt	1 948	2 067	100	803	872	100	190	185	100	172	180	100	434	494	100	286	248	100	58	83	100	5	5	100
I tvistemålet togs initiativet av																								
en privat person	207	256	66	71	81	62	24	24	50	49	62	67	38	62	87	10	12	48	14	12	63	1	3	100
någon annan	125	133	34	48	50	38	20	24	50	23	30	33	19	9	13	4	13	52	11	7	37	-	0	0
Totalt	332	389	100	119	131	100	44	48	100	72	92	100	57	71	100	14	25	100	25	19	100	1	3	100
Brottmål som överlämnats till medling indelade efter brottsbeteckning																								
lindrig misshandel	975	810	8	398	265	7	114	105	10	159	158	12	167	177	8	94	77	7	40	27	7	3	1	4
misshandel samt försök därtill ⁶⁾	3 824	3 512	36	1 522	1 259	36	362	379	36	449	434	32	848	886	40	475	412	38	155	135	35	13	7	25
grov misshandel samt försök därtill ⁶⁾	73	59	1	21	14	0	6	8	1	18	15	1	17	14	1	2	2	0	8	4	1	1	2	7
rån, utpressning samt försök därtill ⁷⁾	40	33	0	21	18	1	2	6	1	6	1	0	6	3	0	4	4	0	1	1	0	-	0	0
stöld samt försök därtill	930	877	9	315	315	9	84	91	9	145	151	11	226	179	8	115	97	9	40	44	11	5	0	

Tabellbilaga 1. Medling i brott- och tvistemål i hela landet och enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2011–2012

	Hela landet			RFV i Södra Finland			RFV i Sydvästra Finland			RFV i Östra Finland			RFV i Västra och Inre Finland			RFV i Norra Finland			RFV i Lappland			Statens ämbetsverk på Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
bedrägeri/förskingring samt försök därtill ⁽⁶⁾	608	537	6	206	211	6	56	49	5	151	67	5	123	107	5	50	65	6	19	38	10	3	0	0
skadegörelse samt försök därtill ⁽⁶⁾	1 819	1 664	17	693	634	18	208	193	18	279	243	18	335	331	15	209	192	18	90	67	17	5	4	14
olovligt brukande samt försök därtill ⁽⁶⁾	76	70	1	32	28	1	3	6	1	9	10	1	14	18	1	11	7	1	7	1	0	-	0	0
hemfridsbrott brott mot offentlig frid samt försök därtill ⁽⁸⁾	433	397	4	158	117	3	57	52	5	60	58	4	98	97	4	34	53	5	22	17	4	4	3	11
olaga hot, olaga tvång ⁽⁹⁾	724	706	7	283	270	8	70	88	8	100	76	6	176	174	8	66	69	6	27	25	6	2	4	14
ärekränkning	474	412	4	178	125	4	41	45	4	87	75	6	95	88	4	52	63	6	19	11	3	2	5	18
annat brott	831	586	6	407	279	8	68	36	3	83	64	5	134	147	7	85	40	4	48	18	5	6	2	7
Till medling överlämnade brottsfall indelade efter brottsbeteckning, totalt	10 807	9 663	100	4 234	3 535	100	1 071	1 058	100	1 546	1 352	100	2 239	2 221	100	1 197	1 081	100	476	388	100	44	28	100
Världsbrott i nära relation som överlämnats till medling indelade efter brottsbeteckning																								
lindrig misshandel i nära relation	564	581	28	256	241	27	61	64	35	48	61	34	97	126	26	79	70	28	22	17	21	1	2	40
misshandel i nära relation samt försök därtill ⁽⁶⁾	1 341	1 466	71	550	633	72	127	118	64	118	113	63	337	357	73	172	178	72	34	64	78	3	3	60
grov misshandel i nära relation samt försök därtill ⁽⁶⁾	24	10	0,5	6	2	0	2	0	0	6	5	3	5	2	0	3	0	0	2	1	1	-	0	0
sexualbrott i nära relation samt försök därtill ⁽¹⁰⁾	-	13	1	-	7	1	-	3	2	-	1	1	-	2	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0
Till medling överlämnade fall av våld i nära relation indelade efter brottsbeteckning, totalt	1 929	2 070	100	812	883	100	190	185	100	172	180	100	439	487	100	254	248	100	58	82	100	4	5	100
Världsbrott, totalt ⁽⁴⁾	6 841	6 484	53	2 774	2 439	54	674	683	53	804	788	49	1 477	1 567	56	829	743	55	262	249	51	21	15	42
Indelning av brottmål och/eller världsbrott i nära relation enligt åtalsrättssystemet																								
Brottmål: målsägandebrott	4 711	4 218	43	1 864	1 657	45	490	492	46	765	655	48	1 008	850	39	354	381	36	221	171	44	9	12	57
Brottmål: brott som faller under allmänt åtal	6 117	5 531	57	2 383	2 009	55	581	586	54	781	703	52	1 284	1 340	61	813	666	64	255	218	56	20	9	43
Världsbrott i nära relation: målsägandebrott	105	101	5	13	66	7	-	1	1	-	0	0	9	0	0	82	34	12	1	0	0	-	0	0
Världsbrott i nära relation: brott som faller under allmänt åtal	1 836	2 007	95	812	821	93	190	184	99	172	180	100	427	486	100	175	248	88	57	83	100	3	5	100
Antal medlare																								
Antal aktiva medlare	1 284	1 279		507	512		153	153		154	164		237	213		124	114		94	105		15	18	
Antal medlare som finns i reserv	274	213		133	73		13	17		27	19		23	17		57	58		16	23		5	6	

Tabellbilaga 1. Medling i brott- och tvistemål i hela landet och enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2011–2012

	Hela landet			RFV i Södra Finland			RFV i Sydvästra Finland			RFV i Östra Finland			RFV i Västra och Inre Finland			RFV i Norra Finland			RFV i Lappland			Statens ämbetsverk på Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
De berörda parterna i tvistemål, brottmål och våldsbrott i nära relation																								
Misstänkta gärningsmän (män)	10 522	9 206	77	4 077	3 617	76	1 104	987	78	1 528	1 281	79	2 082	1 893	76	1 206	1 054	78	484	343	73	41	31	84
av vilka misstänkta för våldsbrott i nära relation		1 371	11		585	12		126	10		140	9		280	11		177	13		59	13		4	11
Misstänkta gärningsmän (kvinnor)	3 188	2 788	23	1 378	1 158	24	338	275	22	372	338	21	599	592	24	342	295	22	152	124	27	7	6	16
av vilka misstänkta för våldsbrott i nära relation		466	4		206	4		36	3		37	2		103	4		62	5		20	4		2	5
Misstänkta gärningsmän, totalt	13 710	11 994	100	5 455	4 775	100	1 442	1 262	100	1 900	1 619	100	2 681	2 485	100	1 548	1 349	100	636	467	100	48	37	100
Målsägande (män)	6 325	5 380	58	2 468	2 066	57	633	678	64	941	728	58	1 315	1 076	58	655	594	58	284	217	57	29	21	60
av vilka målsägande i våldsbrott i nära relation		534	6		244	7		53	5		40	3		107	6		61	6		26	7		3	9
Målsägande (kvinnor)	4 505	3 885	42	1 926	1 589	43	478	384	36	547	525	42	853	772	42	507	438	42	186	163	43	8	14	40
av vilka målsägande i våldsbrott i nära relation		1 313	14		570	16		109	10		124	10		275	15		181	18		51	13		3	9
Målsägande, totalt	10 830	9 265	100	4 394	3 655	100	1 111	1 062	100	1 488	1 253	100	2 168	1 848	100	1 162	1 032	100	470	380	100	37	35	100
Juridisk person som målsägande ⁶⁵	1 347	1 238	12	559	501	12	129	111	9	145	188	13	257	260	12	165	137	12	87	41	10	5	0	0
Part i tvistemål	-	1 090		-	336		-	117		-	289		-	204		-	67		-	68		-	9	
Den misstänkta gärningsmannens ålder vid tidpunkten för gärningen i brotts- och tvistefall samt våldsbrott i nära relation (antal)																								
under 15 år	1 901	1 516	12	920	790	16	146	146	11	143	128	8	346	244	9	269	173	13	76	33	7	1	2	5
15 – 17 – åriga	2 410	2 053	17	1 003	855	17	286	225	17	246	258	16	490	437	17	281	232	17	92	41	8	12	5	14
18 - 20 – åriga	1 737	1 536	12	590	565	11	163	185	14	301	221	14	374	329	13	196	160	12	110	73	15	3	3	8
21 – 29 – åriga	2 699	2 475	20	981	905	18	289	256	20	413	337	21	573	539	21	298	295	22	137	130	27	8	13	35
30 – 39 – åriga	-	1 773	14	-	711	14	-	177	14	-	235	15	-	392	15	-	182	13	-	69	14	-	7	19
40 – 49 – åriga	-	1 539	13	-	615	13	-	163	12	-	196	12	-	319	12	-	170	12	-	71	15	-	5	14
50 – 59 –åriga	-	896	7	-	309	6	-	89	7	-	153	9	-	213	8	-	93	7	-	38	8	-	1	3
60 – 64 – åriga	-	248	2	-	79	2	-	29	2	-	48	3	-	44	2	-	28	2	-	19	4	-	1	3
30 – 64 - åriga	4 582	4 456	36	1 901	1 714	35	521	458	35	653	632	39	828	968	37	482	473	35	177	197	41	20	14	38
65 -år eller äldre	230	269	2	92	85	2	39	35	3	38	41	3	26	67	3	25	32	2	10	9	2	-	0	0
Totalt	13 559	12 305	100	5 487	4 914	100	1 444	1 305	100	1 794	1 617	100	2 637	2 584	100	1 551	1 365	100	602	483	100	44	37	100

Tabellbilaga 1. Medling i brott- och tvistemål i hela landet och enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2011–2012

	Hela landet			RFV i Södra Finland			RFV i Sydvästra Finland			RFV i Östra Finland			RFV i Västra och Inre Finland			RFV i Norra Finland			RFV i Lappland			Statens ämbetsverk på Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Den målsägandes ålder vid tidpunkten för gärningen i brott- och tvistemål samt våldsbrott i nära relation (antal)																								
under 15 år	923	725	7	458	305	8	95	108	10	72	67	5	151	130	6	115	90	8	30	24	6	2	1	3
15 – 17 – åriga	900	726	7	370	301	8	109	107	10	89	86	7	200	148	7	98	68	6	32	15	4	2	1	3
18 - 20 – åriga	1 260	1 106	11	461	428	11	141	128	12	180	152	12	258	228	11	136	111	10	82	55	13	2	4	11
21 – 29 – åriga	2 417	2 126	22	922	823	22	238	209	19	333	284	22	540	460	23	267	232	22	112	109	26	5	9	26
30 – 39 – åriga	-	1 701	17	-	666	17	-	170	15	-	220	17	-	358	18	-	206	19	-	72	17	-	9	26
40 – 49 – åriga	-	1 683	17	-	695	18	-	167	15	-	214	16	-	360	18	-	169	16	-	72	17	-	6	17
50 – 59 – åriga	-	1 002	10	-	357	9	-	106	10	-	168	13	-	197	10	-	117	11	-	52	12	-	5	14
60 – 64 – åriga	-	324	3	-	113	3	-	56	5	-	61	5	-	45	2	-	38	4	-	11	3	-	0	0
30 – 64 – åriga	4 964	4 710	48	2 033	1 831	48	479	499	45	748	663	51	950	960	48	522	530	50	212	207	49	20	20	57
65 -år eller äldre	377	369	4	146	133	3	49	59	5	81	45	3	59	81	4	34	35	3	7	16	4	1	0	0
Totalt	10 841	9 762	100	4 390	3 821	100	1 111	1 110	100	1 503	1 297	100	2 158	2 007	100	1 172	1 066	100	475	426	100	32	35	100
Ersättningsformer som antecknats i medlingsavtalen i tvistemål, brottmål och våldsbrott i nära relation																								
Antal penningersättningar (st.)	4 316	3 605	39	1 481	1 308	40	564	425	35	720	653	50	860	627	36	493	427	36	187	156	34	11	9	26
Antal arbetsersättningar (st.)	545	348	4	132	91	3	50	33	3	103	57	4	107	110	6	96	45	4	57	12	3	-	0	0
Antal återställande av egendom (st.)	54	39	0,4	23	13	0	6	6	0	8	5	0	9	6	0	3	3	0	4	6	1	1	0	0
Antal beteendevtal (st.)	894	887	10	353	332	10	90	70	6	112	125	9	121	93	5	165	195	16	53	69	15	-	3	9
Antal begäran om ursäkt (st.)	4 602	3 206	35	1 766	1 177	36	583	548	45	288	280	21	1 231	586	34	587	425	36	140	181	40	7	9	26
Endast begäran om ursäkt; inga andra ersättningsformer (st)	-	2 392	26	-	1 170	35	-	270	22	-	202	15	-	540	31	-	151	13	-	56	12	-	3	9
Inga krav/avstår från krav, totalt (st.)	1 147	1 154	12	399	375	11	148	132	11	161	198	15	284	316	18	105	87	7	44	33	7	6	13	38
Avtalens ersättningsformer i brotts- och tvistefall samt fall av våld i nära relation totalt	11 558	9 239	100	4 154	3 296	100	1 441	1 214	100	1 392	1 318	100	2 612	1 738	100	1 449	1 182	100	485	457	100	25	34	100
Penningersättningarnas sammanräknade värde, €	1 808 737	1 904 813	96	638 408	612 960	97	191 995	241 392	99	326 143	386 030	96	357 772	319 469	94	203 855	250 332	94	73 626	93 045	97	16 938	1 585	100
Arbetsersättningarnas totala penningvärde, €	129 171	79 061	4	27 465	19 735	3	10 479	3 170	1	18 062	16 624	4	15 396	20 919	6	28 160	15 938	6	29 609	2 675	3	-	0	0
Totalt, €	1 937 908	1 983 874	100	665 873	632 695	100	202 474	244 562	100	344 205	402 654	100	373 168	340 388	100	232 015	266 270	100	103 235	95 720	100	16 938	1 585	100

Tabellbilaga 1. Medling i brott- och tvistemål i hela landet och enligt regionförvaltningsverkens regionindelning 2011–2012

Symboler som används i tabellen:

-                   Värdet noll

... Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att anges

Fotnoter i tabellen

- (1) De påbörjade brottsfallen har relaterats till de brottsfall som har inkommit till medlingsbyrån under året (N=9 836)
De påbörjade fallen av våld i nära relationer har relaterats till de fall av våld i nära relationer som har inkommit till medlingsbyrån under året (N=2 072)
De avbrutna medlingarna i brottsfall har relaterats till de medlingar i brottsfall som har inletts under året (N=6 619).
De avbrutna medlingarna i fall av våld i nära relationer har relaterats till de medlingar som under året har inletts i fall av våld i nära relationer (N=1 338).
- (2) De avtal som under året har ingåtts vid medlingar i brottsfall har relaterats till de medlingar i brottsfall som har inletts under året (N=6 619).
De avtal som under året har ingåtts vid medlingar i fall av våld i nära relationer har relaterats till de medlingar som under året har inletts i fall av våld i nära relationer (N=1 338).
De avtal som under året har ingåtts vid medlingar i tvistemål har relaterats till antalet tvistemål som under året har inkommit till medlingsbyrån och extraherats ur ärendena (N=398).
- (3) Fallen där inget avtal nåddes vid medling i brottmål har relaterats till de medlingar som under året har inletts i brottsfall (N=6 619).
Fallen där inget avtal nåddes vid medling i tvistemål har relaterats till alla de tvistemål som byrån mottagit under året (N=398).
Fallen där inget avtal nåddes vid medling i fall av våld i nära relationer har relaterats till de medlingar som under året har inletts i fall av våld i nära relationer (N=1 338).
- (4) Våldsbrott: lindrig misshandel, misshandel, grov misshandel, våldsam sexualbrott och rån (samt försök därtill).
Våldsbrotten har relaterats till alla brottsbeteckningar och tvistemål (N=9663+2070+389)
- (5) Antalet juridiska personer som lidit skada har relaterats till det totala antalet skadelidande (N=9265+1238)
- (6) Från och med 2012 inkluderar också "samt försök därtill".
- (7) Från och med 2012 inkluderar också "utpressning samt försök därtill".
- (8) Från och med 2012 inkluderar också "brott mot offentlig frid samt försök därtill".
- (9) Från och med 2012 inkluderar också "olaga hot samt olaga tvång".
- (10) Från och med 2012 inkluderar också "samt försök därtill". Definitionen av "grov" utelämnades.

Lämnande av uppgifter för statistiken över medling i brott- och tvistemål 2012

Bifogat sänds formuläret för insamling av uppgifter om olika variabler för Institutet för hälsa och välfärds årliga statistik. I formuläret för de årliga grundläggande uppgifterna anges s.k. summariska uppgifter.

Datainsamlingen genomförs elektroniskt och skickas via Internet. Det elektroniska formuläret hittas på adressen **<http://www.thl.fi/fi/tilastot/rikossovittelulomake>**

Närmare information ges i anvisningarna.

Uppgifterna lämnas in senast den 28 februari 2013.

Mer information:

Planerare Tuula Kuoppala, tfn 029 524 7234

E-post: fornamn.efternamn@thl.fi

Vänligen lägg märke till tilläggsuppgifter (på sidan 11 och 12) som insamlas utöver den normala insamlingen av uppgifter för statistiken över medling i brott- och tvistemål 2012.

Formulär: Insamling av uppgifter för statistiken över medling i brott- och tvistemål 2012**1. Regionförvaltningsverk (RFV)****4. Byråns namn och kommun där medlingsbyrån finns****6. Medlingsbyråns personal****60. Ansvarsperson/chef (alla personers namn)****61. Medlingshandledare (heltidsanställda), antal****62. Medlingshandledare (deltidsanställda), antal****63. Övrig personal (kontorspersonal, vaktmästare osv., även deltidsanställda), antal****64. Antal aktiva medlare**

(Antal personer som medlat under året)

65. Antal medlare som finns i reserv

Med reserv avses medlare som har moderskaps- eller föräldraledighet, studieledighet, alterneringsledighet eller längre sjukledighet (antal).

11. Initiativ till medling som byrån mottagit under året (st.)

Med initiativ till medling avses till exempel den helhet som brottsbeteckningarna i förundersökningsprotokollet utgör. Ett initiativ till medling kan innehålla ett eller flera brottsfall eller tvistemål. Ett tvistemål kan innehålla en eller flera tvistefrågor. Om ett brottsfall behandlas i flera olika anmälningar om utredning eller protokoll ska varje initiativ antecknas som ett separat initiativ. Ett initiativ kan också lämnas muntligt.

Medling i brottsfall kan tillämpas i sådana fall där det finns ett offer (målsägande) och minst en misstänkt gärningsman. Medling i tvistemål kan tillämpas i sådana fall där det finns minst två parter (parter i tvist) och åtminstone den ena parten är en fysisk person och där det är fråga om en ekonomiskt sett obetydlig tvist. Initiativ till medling kan tas av de berörda parterna, polis- eller åklagarmyndigheterna eller någon annan myndighet. Även minderåriga misstänkta eller offers vårdnadshavare eller andra lagliga företrädare har rätt att ta initiativ till medling. I ett fall som gäller en myndig person som omyndigförklarats kan initiativ till medling också tas av personens intressebevakare.

Allmänna förutsättningar för medling: 1 kap. 1–3 § i lagen om medling vid brott och i vissa tvister

111. Ange antalet brottmål i initiativen till medling (st.)

Brottsfall anmäls enligt antalet ärendenummer för brottsbeteckningar som registrerats i polisens förundersökningsmaterial. Enligt lagen om medling kan medling tillämpas i brottmål där det finns ett offer och en misstänkt gärningsman.

Tvistemål ska uppges under punkt 112 (inte 111).

Våldsbrott i nära relation ska uppges under punkt 113 (inte 111).

112. Ange antalet tvistemål i initiativen till medling (st.)

Ett tvistemål kan innehålla en eller flera tvistefrågor. Enligt lagen om medling kan medling tillämpas i tvistemål med minst två parter, varav åtminstone en är en fysisk person.

113. Ange antalet våldsbrott i nära relation i initiativen till medling (st.)

Med våld i nära relation (fysiskt våld, såsom lindrig misshandel, misshandel, grov misshandel eller sexualbrott) avses våld mellan familjemedlemmar, eller i vidare bemärkelse mellan människor som har nära relationer till varandra. Parterna är äkta makar, sambor, familjemedlemmar, förlovade, fränskilda, par som håller på att skiljas eller par som tidigare sällskapat (SL 21 kap. 16 §).

Våldsbrott i nära relation som rapporteras för statistiken kan endast innehålla brott mot liv och hälsa. De vanligaste brotten mot liv och hälsa är lindrig misshandel, misshandel och grov misshandel (SL 21 kap.). Sexualbrott i vilka våld använts ska inbegripas i våldsbrott i nära relation (SL 20 kap.) Detta för att klargöra att begreppet våld i nära relation inbegriper faktiskt våld. Våldsbrott i nära relation inkluderar inte ärekränkning, hemfridsbrott eller till exempel olaga hot mellan ovan nämnda personer, utan dessa fall anges under punkt 17. Observera ovan nämnda definition av våld i nära relation också i de övriga frågorna som tangerar våld i nära relation. (Se punkt 18, specificering av brottmål i fråga om våld i nära relation)

13. Initiativtagare till medling i brott- och tvistemål samt våldsbrott i nära relation (antal)

Initiativ till medling kan tas av de berörda parterna, polis- eller åklagarmyndigheterna eller någon annan myndighet. Om den misstänkta gärningsmannen eller offret är minderårig har även hans eller hennes vårdnadshavare eller andra lagliga företrädare rätt att ta initiativ till medling. I ärenden som gäller en myndig person som omyndigförklarats kan initiativ till medling också tas av personens intressebevakare. Här avses de enskilda brottmål i anslutning till brott och fall av våld i nära relation som ingår i de ovan nämnda initiativen till medling. Kontrollera att antalen överensstämmer med de antal som anges under punkterna 111, 112 och 113.

I brottmålet togs initiativet av (antal)

131. polisen

132. åklagaren

133. parterna

av vilka 1331. målsäganden

1332. den misstänkta gärningsmannen

134. de sociala myndigheterna

135. en förälder/vårdnadshavare

136. intressebevakaren

137. någon annan

I tvistemålet togs initiativet av (antal)

138. en privat person

139. någon annan

I brottmål som hänför sig till våld i nära relation togs initiativet av (antal)

140. polisen

141. åklagaren

14. Under året på medlingsbyrå ...**14.1 påbörjade medlingsprocesser i brottmål totalt (antal)**

Medlingsprocessen anses ha inletts när parterna har kommit överens om medling, ett beslut om inledande av medling har fattats och ärendet har sänts till medlarna. I oklara situationer avgör ansvarspersonen på byrå huruvida medlingsprocessen har inletts. Det att medlingsinitiativet anlant till byrå är inte tillräckligt för att ange att medlingsprocessen inletts. Obs! Medlingsprocessen för ett brottmål som byrå mottagit inleds inte nödvändigtvis under samma år (jfr punkt 111).

14.2 påbörjade medlingsprocesser i våldsbrott i nära relation totalt (antal)

Medlingsprocessen anses ha inletts när parterna har kommit överens om medling, ett beslut om inledande av medling har fattats och ärendet har sänts till medlarna. I oklara situationer avgör ansvarspersonen på byrå huruvida medlingsprocessen har inletts. Det att medlingsinitiativet anlant till byrå är inte tillräckligt för att ange att medlingsprocessen inletts. Obs! Medlingsprocessen för ett brottmål i anslutning till våld i nära relation som byrå mottagit inleds inte nödvändigtvis under samma år (jfr punkt 113).

14.3 avbrutna medlingsprocesser i brottmål totalt (antal)

Ett positivt beslut om påbörjande av medling i ett brottmål har fattats och medlingsförfarandet (processen) har inletts, men det avbryts enligt 19 § i lagen om medling.

19 § Avbrytande av medling:

Medlingsbyrå ska avbryta medlingen omedelbart, om en part återtar sitt samtycke eller om det finns skäl att misstänka att samtycket inte varit frivilligt. Medlingen ska avbrytas också om det finns grundad anledning att misstänka att en part inte kan förstå betydelsen av medlingen eller de avgöranden som träffas under den eller om fortsatt medling uppenbart strider mot en minderårig parts intresse.

Medlingsbyrå kan avbryta medlingen om det visar sig att det av andra orsaker än de som avses i 1 mom. inte finns förutsättningar för att medlingen ska lyckas.

I antalet inbegrips inte de medlingar där man inte når ett avtal som medlingsparterna kan godkänna. Dessa beaktas under punkt 264 "inget avtal", även om siffrorna inte är direkt jämförbara.

14.4 avbrutna medlingsprocesser i våldsbrott i nära relation totalt (antal)

Ett positivt beslut om medling i ett våldsbrott i nära relation har fattats och medlingsprocessen har inletts, men den avbryts enligt 19 § i lagen om medling: Medlingsbyrå ska omedelbart avbryta medlingen om en medlingspart återtar sitt samtycke eller om det finns skäl att misstänka att samtycket inte varit frivilligt. Medlingsbyrå kan också avbryta medlingen om det visar sig att det av andra orsaker än de som avses i 1 mom. inte finns förutsättningar för att medlingen ska lyckas.

I antalet inbegrips inte de medlingsprocesser i vilka man inte når ett avtal som medlingsparterna kan godkänna, utan dessa beaktas under punkt 266 "inget avtal", även om siffrorna inte är direkt jämförbara.

15. Indelning av brottmål och/eller våldsbrott i nära relation enligt åtalsrättssystemet (antal)

Här anges det totala antalet ovan nämnda brottmål. Beakta och jämför antalen med de antal som angetts under frågorna 111 och 113.

151. Brottmål: målsägandebrott

152. Brottmål: brott som faller under allmänt åtal

153. Våldsbrott i nära relation: målsägandebrott

154. Våldsbrott i nära relation: brott som faller under allmänt åtal

16. De berörda parterna i tvistemål, brottmål och våldsbrott i nära relation

Här anges det totala antalet misstänkta gärningsmän och målsägande (män och kvinnor). Exempel: Två personer slåss. Bägge är både gärningsman och offer. I detta fall statistikförs två målsägande och två misstänkta gärningsmän.

De antal som anges här stämmer inte nödvändigtvis överens med antalen under punkterna 20 och 21. Det är inte alltid möjligt att få exakt ålder.

161. Misstänkta gärningsmän

Män___ -> av vilka misstänkta för våldsbrott i nära relation___

Kvinnor___ -> av vilka misstänkta för våldsbrott i nära relation___

162. Målsägande

Män___ -> av vilka målsägande i våldsbrott i nära relation___

Kvinnor___ -> av vilka målsägande i våldsbrott i nära relation___

163. Juridisk person som målsägande (antal)

Här anges inte vilket kön företrädaren för den juridiska personen hade.

Om den ena parten är en stad, som omfattar många enheter, kan de enskilda enheterna ses som juridiska personer (Esbo stad/Finno skola eller Esbo stad/Mattlidens skola). Eller om byggnadskontoret varit målsägande i fem fall under året, anges det också fem gånger som juridisk person i statistiken.

164. Part i tvistemål

Det totala antalet parter i tvistemålet antecknas.

164.1 Ge exempel på tvistemål som hänskjutits till medling.

Denna information begärs endast som tilläggsinformation för dem som sammanställer statistiken. Informationen publiceras inte i statistikrapporten, men vissa exempel kan nämnas i rapporten.

17. Brottmål som överlämnats till medling indelade efter brottsbeteckning (antal)

Ange antalet brottsbeteckningar vid respektive punkt. Observera definitionen av brottmål under punkt 11. Jämför det totala antalet med de antal som angetts under punkt 111.

Observera att hemfridsbrott osv. och ärekränkning osv. enligt SL 24 kap. anges som separata beteckningar ovan:

171. lindrig misshandel

- 21 kap. 7 § Lindrig misshandel

172. misshandel, samt försök därtill

- 21 kap. 5 § Misshandel

173. grov misshandel, samt försök därtill

- 21 kap. 6 § Grov misshandel

174. rån, utpressning samt försök därtill

- 31 KAP: 1 § Rån, 2 § Grovt rån, 3 § Utpressning 4 § Grov utpressning

175. stöld samt försök därtill

- 28 KAP: 1 § Stöld, 2 § Grov stöld, 3 § Snatteri, 9 a § Bruksstöld av motordrivet fortskaffningsmedel, 9 b § Grov bruksstöld av motordrivet fortskaffningsmedel, 9 c § Lindrig bruksstöld av motordrivet fortskaffningsmedel, 10 § Olovlig fångs, 11 § Besittningsintrång, 12 § Kränkning av säkerhetsrätt

- 32 KAP: 1 § Häleri, 2 § Grovt häleri, 3 § Yrkesmässigt häleri, 4 § Häleri av oaktsamhet, 5 § Häleriförseelse

176. bedrägeri/förskingring samt försök därtill

- 28 KAP: 4 § Förskingring, 5 § Grov förskingring, 6 § Lindrig förskingring

- 36 KAP: 1 § Bedrägeri, 2 § Grovt bedrägeri, 3 § Lindrigt bedrägeri, 4 § Försäkringsbedrägeri, 5 § Missbruk av förtroendeställning, 6 § Ocker, 7 § Grovt ocker

- 37 KAP: 8 § Betalningsmedelsbedrägeri, 9 § Grovt betalningsmedelsbedrägeri, 10 § Lindrigt betalningsmedelsbedrägeri, 11 § Förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri

177. skadegörelse samt försök därtill

- 35 KAP Om skadegörelse: 1 § Skadegörelse, 2 § Grov skadegörelse, 3 § Lindrig skadegörelse

178. olovligt brukande samt försök därtill

- 28 KAP: 7 § Olovligt brukande, 8 § Grovt olovligt brukande, 9 § Lindrigt olovligt brukande

179. hemfridsbrott, brott mot offentlig frid samt försök därtill

- 24 KAP: 1 § Hemfridsbrott, 2 § Grovt hemfridsbrott, 3 § Brott mot offentlig frid, 4 § Grovt brott mot offentlig frid, 5 § Olovlig avlyssning, 6 § Olovlig observation, 7 § Förberedelse till olovlig avlyssning eller förberedelse till olovlig observation, 8 § Spridande av information som kränker privatlivet

1710. olaga hot, olaga tvång

- 25 KAP: 1 § Frihetsberövande, 2 § Grovt frihetsberövande, 6 § Frihetsberövande av oaktsamhet, 7 § Olaga hot, 8 § Olaga tvång

1711. ärekränkning

- 24 KAP: 9 § Ärekränkning, 10 § Grov ärekränkning

1712. annat brott

Detta är en så kallad restgrupp där beteckningar som inte passar in i ovannämnda grupper anges.

Exempelfall i gruppen annat brott:

Ge exempel på brottmål i gruppen "annat brott" som varit föremål för medling (en lista).

18. Våldsbrott i nära relation som överlämnats till medling indelade efter brottsbeteckning (antal)

Ange antalet fall vid respektive punkt. Jämför det totala antalet med de antal som angetts under punkt 113. Kontrollera hur våld i nära relation har definierats i statistikföringen under punkt 113.

181. Lindrig misshandel i nära relation

- 21 kap. 7 § Lindrig misshandel

182. Misshandel i nära relation samt försök därtill

- 21 kap. 5 § Misshandel

183. Grov misshandel i nära relation samt försök därtill

- 21 kap. 6 § Grov misshandel

184. Sexualbrott i nära relation samt försök därtill

De gärningar som uppräknas i 20 kapitlet i strafflagen är ytterst grova, men endast de lindrigaste fallen kan överlämnas till medling. Ett exempel på en gärning som blivit föremål för medling är sexuellt utnyttjande av barn i en situation där den misstänkta gärningsmannen (17 år) och målsäganden (15 år) sällskapat när gärningen begåtts.

20. Den misstänkta gärningsmannens ålder vid tidpunkten för gärningen i brotts- och tvistefall samt våldsbrott i nära relation (antal)

Här anges de totala antalen. Exempel: Två personer slåss sinsemellan. Bägge är både misstänkt gärningsman och målsägande. I detta fall statistikförs två målsägande och två misstänkta gärningsmän. Antalet motsvarar inte nödvändigtvis det antal som angetts under punkt 16. Det är inte alltid möjligt att få exakt ålder.

201. under 15 år**202. 15–17 år****203. 18–20 år****204. 21–29 år****205. 30–39 år****206. 40–49 år****207. 50–59 år**

208. 60–64 år

209. 65 år eller äldre

21. Den målsägandes ålder vid tidpunkten för gärningen i brott- och tvistemål samt våldsbrott i nära relation (antal)

Med målsägande avses en fysisk eller juridisk person vars rätt eller intresse har kränkts i samband med ett brott eller som blivit utsatt för ett brott. Här anges de totala antalen. Exempel: Två personer slåss sinsemellan. Bägge är både misstänkt gärningsman och målsägande. I detta fall statistikförs två målsägande och två misstänkta gärningsmän. Antalet motsvarar inte nödvändigtvis det antal som angetts under punkt 16. Det är inte alltid möjligt att få exakt ålder. För juridiska personer kan åldern inte antecknas.

211. under 15 år

212. 15–17 år

213. 18–20 år

214. 21–29 år

215. 30–39 år

216. 40–49 år

217. 50–59 år

218. 60–64 år

219. 65 år eller äldre

26. Medlingsresultat, enligt årsstatistiken

Ett brottmål kan leda till högst en typ av avtal. Alternativen är avtal som ingåtts (261), delavtal som ingåtts (262) eller inget avtal (264).

261. Avtal som ingåtts i brottmål under året, enligt årsstatistiken

Avtal har ingåtts vid medling i brottmål. Här anges antalet avtal som ingåtts under medling i brottmål.

262. Delavtal som ingåtts i brottmål under året, enligt årsstatistiken

Vid medling i brottmål har enighet delvis nåtts, eller också har en del av medlingsparterna nått enighet. Här anges antalet avtal som ingåtts under medling i brottmål enligt definitionen under punkt 262.

263. Avtal och delavtal som ingåtts i tvistemål under året, enligt årsstatistiken

Här anges antalet avtal och delavtal (avtal har ingåtts delvis) som ingåtts under medling i tvistemål.

264. Inget avtal i brott- och tvistemål, enligt årsstatistiken

Ange antalet fall där man inte nått något avtal. Exempel: medling har påbörjats, men inget avtal har ingåtts. Här anges inte de fall där medling fortfarande pågår.

Här anges inte heller de fall där medlingen avbrutits. Antalet avbrutna medlingsprocesser i brottmål anges under punkt 14.3.

264.1. Inget avtal i brottmål (antal)

264.2. Inget avtal i tvistemål (antal)

265. Avtal som ingåtts under året vid medling i fråga om våldsbrott i nära relation, enligt årsstatistiken

Här anges antalet avtal som ingåtts under medling i fråga om våldsbrott i nära relation.

266. Fall där inget avtal ingåtts under medling i fråga om våldsbrott i nära relation, enligt årsstatistiken

Ange antalet fall där man inte nått något avtal. Exempel: medling har påbörjats, men ingen enighet nåddes mellan parterna (inget avtal ingicks).

Här anges inte de fall där medling fortfarande pågår.

Här anges inte heller de fall där medlingen avbrutits. Avbrutna medlingar i fråga om våldsbrott i nära relation uppges under punkt 14.4.

27. Ersättningsformer som antecknats i medlingsavtalen i tvistemål, brottmål och våldsbrott i nära relation

Ett och samma avtal kan innehålla många olika former av ersättning. Exempel: En person återställer en del av de varor han eller hon stulit och betalar penningersättning för resten av varorna. Avtalet kan också inkludera en begäran om ursäkt. I sådana fall antecknas 1 st. för varje ersättningsform. I avtalet kan till exempel återställande av varor och beteendebetal så att säga förutsätta varandra (räknas alltså som två). Av två gärningsmän betalar den ena en penningersättning och den andra utför ersättningen i form av arbete (räknas alltså som två).

Avtalsformen antecknas alltid enligt det som målsäganden och den misstänkta gärningsmannen har kommit överens om. Även om ett avtal innehåller till exempel ersättning i form av arbete för en av de misstänkta gärningsmännen, ska inte detta antecknas för den misstänkta gärningsman som kommit överens om någon annan form av ersättning.

271. Antal penningersättningar (st.)**272. Penningersättningarnas sammanräknade värde (€)**

Penningersättningarnas sammanräknade värde inbegriper inte penningvärdet av en arbetsersättning.

273. Antal arbetsersättningar (st.)**274. Arbetsersättningarnas totala penningvärde (€)**

Penningvärdet av en arbetsersättning kan vara t.ex. penningvärdet av det antal arbetstimmar som överenskommits.

275. Återställande av egendom (antal)**276. Antal beteendebetal**

Exempel: en part förbinder sig till fortsatta stödtjänster (besök på A-klinik, familjeterapi, Lyömätön linja/Jussi-arbete osv.) eller: en misstänkt gärningsman lovar att aldrig mer ringa målsäganden i berusat tillstånd.

277. Antal begäran om ursäkt

Begäran om ursäkt antecknas också i sådana fall där även andra ersättningsformer ingår i avtalet, t.ex. penning- eller arbetsersättning.

277.1 Antal begäran om ursäkt

Endast begäran om ursäkt; inga andra ersättningsformer

278. Inga krav/avstår från krav, totalt (st.)

Medling i brott- och tvistemål

Kvalitetsbeskrivning

Statistikuppgifternas relevans

Medling i brottmål är en frivillig, opartisk och avgiftsfri samhällstjänst, där brottsoffret och den misstänkta gärningsmannen (de misstänkta gärningsmännen) får möjlighet att behandla det inträffade brott- eller tvistemålet i närvaro av opartiska medlare. De frivilliga medlarna hjälper parterna vid förhandlingen. Vid medlingen kan parterna behandla de psykiska och materiella skador som orsakats målsäganden/offret och avtala om en kompensation för dessa. Utöver brottmål kan även mindre tvistemål behandlas genom medling.

Lagen om medling vid brott och i vissa tvister trädde i kraft den 1 januari 2006. De tjänster som avses i den här lagen skulle ordnas i enlighet med 7 § och tillhandahållas i enlighet med 8 § från och med den 1 juni 2006. Innan lagen trädde i kraft var det frivilligt för kommunerna att ordna medlingstjänster.

Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) ansvarar för den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av medlingsverksamheten. Delegationen för förlikning i brottmål tillsätts av statsrådet för tre år i taget. Delegationen styr, följer upp, skapar riktlinjer för och främjar den nationella och internationella verksamheten och utvecklingen¹.

Regionförvaltningsverken (RFV) ansvarar inom sina egna verksamhetsområden för att servicen ordnas i hela landet samt styr, handleder och övervakar producenterna av medlingstjänster. Regionförvaltningsverken ansvarar även för ordnandet av fortbildningen för dem som deltar i medlingsverksamheten, fördelar den ersättning som staten beviljar för ordnandet av medlingstjänster och övervakar användningen av denna. Medlingstjänsterna ordnas på basis av uppdragsavtal.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) sammanställer statistik om medling i brott- och tvistemål, följer upp och undersöker medlingsverksamheten samt samordnar utvecklingen av denna. Sammanställningen av den årliga statistiken är i sista hand en del av uppföljningssystemet för lagen om medling, vars nödvändighet riksdagens lagutskott i sitt betänkande (LaUB 13/2005) betonade på följande sätt: "tillämpningen av den nya lagen följs upp noggrant och att förslag till ändringar läggs fram om uppföljningen eventuellt ger anledning till det."

Om den statistiska datainsamlingen har avtalats separat i delegationen för förlikning i brottmål. Datainsamlingsuppgiften anknyter till uppgifterna för delegationen för medling vid brott, om vilka stadgas i 1 § i medlingsförordningen (statsrådets förordning 267/2006), punkt 1) följa och utvärdera utvecklingen av medlingen och forskningen på området samt lägga fram utvecklingsförslag och punkt 3) följa och främja genomförandet av enhetlig lagtillämpningspraxis.

---

¹ Delegationens uppgifter fastställs genom förordning (267/2006, 1805/2009, 1252/2010).

Den statistiska informationen samlas varje år in av alla verksamhetsområden för medlingen med hjälp av ett webropol-frågeformulär.²

Medlingsstatistiken för brott- och tvistemål innehåller uppgifter om antalet medlingsinitiativ som har överlämnats till medlingsbyråerna och delats in brott enligt strafflagen, våldsbrott i nära relationer och tvistemål. Brott enligt strafflagen, liksom även våldsbrott i nära relationer, specificeras enligt brottsbeteckning och vilken instans som har tagit initiativ till medlingen. De tvistemål som har överlämnats till medling statistikförs endast som summariska uppgifter.

Uppgifter om parterna i brott och tvistemål samlas in som antal, enligt åldersgrupp och utifrån parternas kön. Uppgifter fås även om de medlingsprocesser i brottmål som har inletts och avbrutits under statistikåret. Likaså får man uppgifter om antalet medlingar där parterna når ett avtal om ersättningsformerna för skadorna och de belopp som ska användas till ersättningarna (i euro) och om arbetsersättningarnas totala värde.

Uppgifter samlas in separat från samtliga 19 verksamhetsområden för medling i brott- och tvistemål.

Resultaten av statistiken Medling i brott- och tvistemål jämförs i statistikrapporten med Statistikcentralens statistik över personer som har begått ett brott enligt strafflagen och som har kommit till polisens kännedom. Brott som har överlämnats till medling har i statistikrapporten relaterats till brott enligt strafflagen som kommit till polisens kännedom.³

THL samlar in statistikuppgifterna om medling i brott- och tvistemål samt redigerar och publicerar en statistikrapport en gång per år. Begreppen och definitionerna i rapporten har beskrivits i textavsnittet av statistikrapporten och i frågeformuläret.

Rapporten är avsedd för förvaltningsmyndigheter, serviceproducenter av medling, medborgarorganisationer och andra samarbetsparter, forskare, studerande och personer som behöver statistiska uppgifter om medling i brott- och tvistemål.

Metodbeskrivning för statistikundersökningen

Uppgifter samlas årligen in från samtliga 19 verksamhetsområden för medling i brott- och tvistemål i hela landet. I december varje år får medlingsbyråerna en uppgiftsbegäran som ska besvaras inom en viss tidsfrist, före utgången av februari.

Medlingsbyråerna lämnar in uppgifterna elektroniskt på en webropol-svarsblankett i enlighet med THL:s beskrivning av de begärda posterna. De som inte svarar inom tidsfristen får en påminnelse. Statistiken sammanställs först när alla medlingsbyråer har lämnat in sina uppgifter. Statistikens täckningsgrad är 100 procent.

---

² Verksamhetsområde: Regionförvaltningsverken har organiserat medlingsverksamheten inom sina områden genom att upprätta verksamhetsområden för medling. I hela landet finns det totalt 19 verksamhetsområden (31.12.2012), av vilka en del även har inrättat områdeskontor eller filialer. Informationen till medlingsstatistiken efterfrågas enligt verksamhetsområde och rapporteras enligt regionförvaltningsverkens områdesindelning.

³ Diagram 5. Gärningsmän som begått ett brott enligt strafflagen och som kommit till polisens kännedom samt misstänkta gärningsmän som hänvisats till medling enligt åldersgrupp 2012, %
Tabell 5. Jämförelse mellan regionförvaltningsverken 2012

Uppgifternas exakthet och tillförlitlighet

Statistiken över medling i brott- och tvistemål innehåller summauppgifter, så det är inte möjligt att korstabulera dess olika delar. I statistikföringen är det inte heller möjligt att redovisa medlingsprocessen vid enskilda brott. Statistiken är förknippad med vissa osäkerhetsfaktorer. Det finns vissa brister i till exempel indelningen av de brott som överlämnats till medling i beteckningar, registreringen av den instans som överlämnat fallet och registreringen av parternas ålder. Uppgifternas tillförlitlighet är beroende av tillförlitligheten hos de uppgifter som rapporterats av medlingsbyråerna. THL gör inga egentliga materialgranskningar, men om klara ologiskheter eller andra fel upptäcks i materialet kontrolleras bakgrunden till dessa med uppgiftslämnaren och korrigeras vid behov. Därför ändras och uppdateras också uppgifterna i de årliga tidsserierna till följd av korrigeringarna.

De publicerade uppgifternas aktualitet och rättidighet

Statistiken över medling i brott- och tvistemål sammanställs av THL en gång per år. Den årliga statistiken publiceras ungefär ett halvt år efter datainsamlingen, i juni.

Uppgifternas tillgänglighet och transparens/tydlighet

Statistikrapporterna publiceras på THL:s webbplats på adressen www.thl.fi/tilastot/rikossovittelu och på webbplatserna för medling på adresserna www.thl.fi/sovittelu och www.thl.fi/medling.

I statistikrapporten beskrivs de centrala resultaten, och de använda begreppen och definitionerna förklaras.

Statistikens jämförbarhet

Institutet för hälsa och välfärd (fram till 31.12.2008 Stakes) har samlat in uppgifter och gett ut en statistikrapport om medling i brott- och tvistemål sedan lagen om medling (1015/2005) trädde i kraft den 1 juni 2006. Sedan dess har man samlat in jämförbara data om antalet brott och tvistemål som överlämnats till medlingsbyråerna, brottsbeteckningarna, antalet personer som deltagit i medling, ersättningsformerna i anslutning till medling i brott- och tvistemål samt penningersättningarnas belopp.

Innehållet på statistikblanketten förnyades delvis från och med år 2012. Tidsserieinformationen kan dock bevaras.

Tydlighet och enhetlighet/överensstämmelse

Statistikrapporten innehåller uppgifter om brott- och tvistemål som har överlämnats till medling i hela landet.

Mediation in criminal and civil cases 2012

8.6.2013

The total number of criminal and civil cases referred to mediation decreased by 7 per cent on 2011. Violent crimes accounted for more than a half of all criminal and civil cases referred to mediation, and their share of all mediated criminal and civil cases grew by one percentage point on the previous year.

The number of domestic violence cases referred to mediation increased by 2 percentage points on 2011. Domestic violence cases accounted for 17 per cent of all criminal and civil cases referred to mediation. The increase is mainly explained by the 2011 amendment to the Criminal Code, which classified petty assaults in domestic settings as offences under public prosecution.

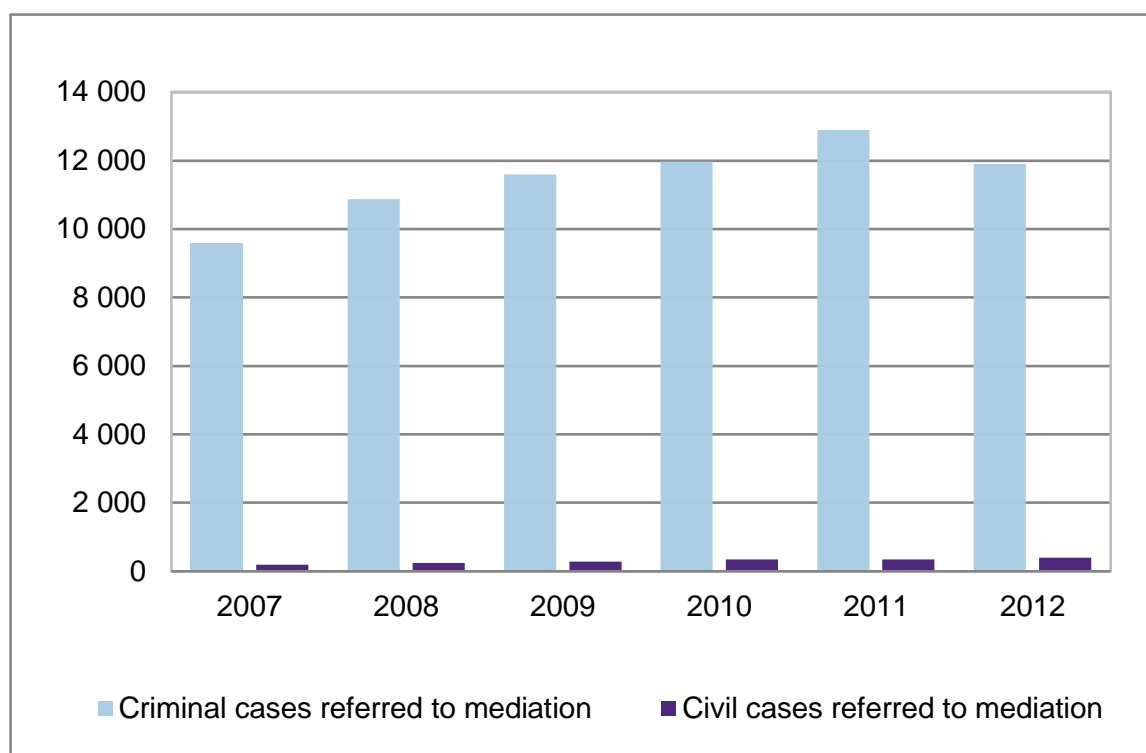
The number of criminal and civil cases referred to mediation totalled 12 306 cases. A total of 11 908 criminal cases and 398 civil cases were referred to mediation in 2012. Mediation in criminal and civil cases was carried out by 1279 trained mediators in 2012.

Mediation was undertaken in 67 per cent of all criminal cases referred to mediation. Out of all the cases in which mediation was undertaken, 13 per cent were discontinued.

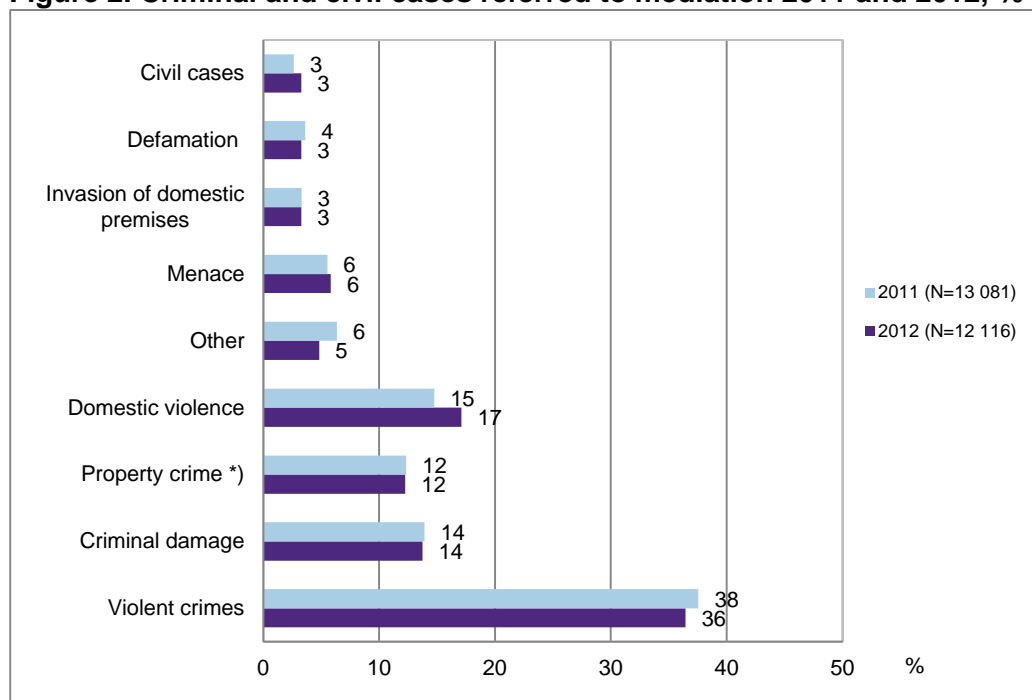
The share of under-21s of all mediation referrals decreased by 3 percentage points. Forty-one per cent of suspected offenders were aged under 21 years and 12 per cent were aged under 15 years.

The combined value of monetary compensations recorded in the agreements reached as a result of mediation amounted to EUR 2 million in 2012, an increase of 5 per cent on the previous year. The monetary value of work compensations decreased by nearly 40 per cent to about EUR 80 000.

Figure 1. Criminal and civil cases referred to mediation 2007–2012

Figure 2. Criminal and civil cases referred to mediation 2011 and 2012, %

*) Property crimes include theft, fraud, embezzlement and unauthorised use.

Table 1. Criminal and civil cases referred to mediation, 1 June–31 Dec 2006, 2007–2012

	*) 1.6.- 31.12.2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012, %
Violence	1 719	4 450	5 277	5 634	5 738	6 841	6 484	53,4
<i>out of which domestic violence</i>	305	775	940	1 017	1 058	1 929	2 070	17,1
Menace	122	408	594	641	736	724	706	5,8
Property crime	527	1 478	1 507	1 655	1 670	1 614	1 484	12,2
Criminal damage	723	1 983	2 086	2 060	2 078	1 819	1 664	13,7
Invasion of domestic premises	154	421	384	450	440	433	397	3,3
Defamation	184	353	368	429	483	474	412	3,4
Other	282	736	789	882	947	831	586	4,8
Civil cases	38	186	244	276	342	345	398	3,3
Total	3 749	10 015	11 249	12 027	12 434	13 081	12 131	100

*) The national statistics on mediation in criminal and civil cases begin from 1 June 2006, when the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases entered into force.

The total number of criminal and civil cases referred to mediation decreased by 7 per cent in 2012. The growth trend in 2007–2011, showing still a 7.5 per cent increase in 2011, took a downward turn after 2011. A total of 11 908 criminal cases and 398 civil cases were referred to mediation in 2012. The number and proportion of civil cases referred to mediation of all mediation referrals increased from just under 2 per cent to over 3 per cent in 2012 (Figure 2, Appendix Table 1).

In 2012, the number of criminal and civil cases referred to mediation was at the level of 2009. Possible explanations for the decreasing trend are the reorganisation of the operating areas for mediation in criminal and civil cases as well as changes associated with the reorganisation. A total of four operating areas were suspended in 2012, one in the area for the Regional State Administrative Agency for Lapland and three in the area for the Regional State Administrative Agency for Southern Finland. In addition, commission agreements between regional state administrative agencies extended the operating areas of other mediation service providers. Also, one service provider in the area for the Regional State Administrative Agency for Southern Finland was replaced by another service provider at the outset of 2012. Another possible explanation for

the decreasing number of mediation referrals is that the number of offences recorded by the police has decreased.

Out of all the criminal and civil cases referred to mediation in 2012, more than a half (53.5%) were violent crimes. Aggravated assault accounted for 0.6 per cent of the criminal and civil cases referred to mediation. Domestic violence cases accounted for 17 per cent of all criminal cases referred to mediation in 2012 (Figure 2), followed by criminal damage (14%) and property crimes (12%). Other unspecified cases accounted for 5 per cent.

This category comprises any criminal cases not listed specifically on the survey form. The most frequent examples in the category include failure to guard an animal, negligent bodily injury, resistance to a person maintaining public order and message interception.

There has been a change in the percentages of criminal and civil cases referred to mediation compared to the corresponding percentages for 2011. The proportion of violent offences grew by more than one percentage point on 2011. Domestic violence cases accounted for most of this growth as their share increased by over 2 percentage points.

At the same time, there was a fall in the number of offences recorded by the police. The number of assault offences recorded by the police decreased by around 5 per cent and petty assaults by around 3 per cent compared to 2011. The number of assault offences in domestic settings recorded by the police increased by 2 per cent on 2011¹.

Domestic-violence-related offences were not the only offence category where the number of referrals to mediation grew on 2011: also the number of menace offences referred to mediation increased a little (0.3 percentage points) (Figure 2, Appendix Table 1).

The Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases² states that before the mediation office undertakes mediation, it has to determine whether a criminal or civil case is suitable for mediation and to draw up an appealable decision in writing stating that the case is suitable for mediation. After the initial assessment, mediation was undertaken in around 67 per cent of all criminal cases referred to mediation offices.

The Act also stipulates that mediation offices must immediately discontinue mediation if a party withdraws its agreement or if there is reason to suspect that the agreement has not been given voluntarily. Mediation must also be discontinued if there is a justified reason to suspect that a party to the mediation process cannot understand the meaning of mediation and the solutions to be made in the process or if continuation of the mediation process is clearly against the interests of a party that is underage. Mediation offices may interrupt mediation if it for some other reasons emerges that there is no basis for successful mediation. Discontinued mediation processes accounted for 13 per cent of all mediation processes (Appendix Table 1).

In 2012, mediation in criminal and civil cases was handled by a total of 1279 mediators, who have received appropriate training mediation. In addition, there were 213 mediators in a reserve³.

The results for 2012 show that there were on average 9.6 mediated criminal and civil cases per mediator (Table 2).

---

¹ Source: National Police Board

² Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases [<http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2005/en20051015.pdf>]

³ The reserve refers to mediators on maternity or parental leave, study leave, job alternation leave or long-term sick leave.

Table 2. Criminal and civil cases referred to mediation per mediator 2007–2012

Vuosi	Number of mediators	Criminal and civil cases referred to mediation, total	Criminal and civil cases referred to mediation in proportion to the number of mediators
2007	1 130	9 769	8,6
2008	1 232	11 120	9,0
2009	1 234	11 880	9,6
2010	1 211	12 313	10,2
2011	1 284	13 240	10,3
2012	1 279	12 306	9,6

Referring criminal and civil cases to mediation

Most of the criminal cases referred to mediation (81%) were submitted by the police. Public prosecutors submitted about 14 per cent of the criminal cases to be mediated. Only 3 per cent of referrals were filed by the social welfare authorities. In civil cases, 66 per cent of referrals were initiated by natural persons and 34 per cent by legal persons⁴.

Under Section 13 of the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases⁵, if the suspect or victim of a crime is underage, his/her custodian or other legal representative has the right to propose mediation. However, parents proposed mediation in only 10 cases, accounting for 0.1 per cent of all referrals to mediation.

Out of all criminal cases referred to mediation in 2012, 57 per cent were offences under public prosecution and 43 per cent were complainant offences. The percentage of complainant offences decreased by 1 percentage point on the previous year. The number of civil cases submitted to mediation was 398, which represents some 3 per cent of all mediated cases.

The cases referred to mediation in 2012 involved 12 305 suspected offenders of different ages and 9762 complainants.

The total number also includes cases where the person was both a suspected offender and a complainant.⁶ Men accounted for 77 per cent and women for 23 per cent of the suspected offenders. Men accounted for 58 per cent and women for 42 per cent of the complainants. The gender distribution has remained unchanged compared to 2011. The mediation cases involved a total of 1238 legal persons as complainants. Legal persons accounted for 12 per cent of all complainants in 2012.

Different age groups in mediation

Suspected offenders under the age of 15 accounted for 12 per cent of the total in 2012. In turn, suspected offenders under the age of 21 accounted for some 42 per cent in 2012. The share of the under-15s grew slowly until 2010 and then decreased about 4 percentage points in 2011 and 3 percentage points in 2012. The number of suspected offenders under the age of 15 decreased by 385 children on 2011. A total of 5105 suspected offenders under the age of 21 and 1516 suspected offenders under the age of 15 were referred to mediation (Appendix Table 1).

Twenty-six per cent of complainants were aged under 21 years. It appears that most criminal and civil cases referred to mediation concern the adult population (Figures 3 and 4).

⁴ Typically, legal persons in mediation cases include housing co-operatives, insurance companies, or similar.

⁵ Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases [<http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2005/en20051015.pdf>]

⁶ The figures include also parties involved in mediated civil cases.

The number of both under-15s and under-21s in criminal and civil cases referred to mediation decreased for two consecutive years. Mediation still reaches a high number of young suspected offenders when compared with the number of crimes under the Criminal Code recorded by the police. In mediation, the percentage of suspected offenders under the age of 21 is higher than in the total number of young persons suspected of crimes under the Criminal Code. There are nearly four times as many under-15-year-olds in mediation as in the national crime statistics of the police. Also, the percentage of persons aged 15–20 of all mediated cases (29%) is higher than the percentage of the age group of all the crimes under the Criminal Code reported to the police (18%) (Figure 6).

Mediation in criminal cases has proven to be an effective means to prevent juvenile recidivism and to teach children and young people to become responsible citizens.⁷ Mediation has both an educational function and a social function. Mediation is especially recommended in criminal cases where the suspects are young offenders, children aged under 15 years, or first-time offenders, or when the case concerns a complainant offence. With young people, the realisation of the consequences of their actions and the meeting with the parties harmed by their actions can effectively prevent them from committing new offences, breaking social norms, or hurting other people.

When young people are offenders, victims or parties to civil disputes, it is important that during mediation support is provided for the parents, custodians or other persons responsible for the child's care and upbringing. Young persons and their custodians are also given information about child and family services and other relevant services, and they are referred to these services if necessary.

Under the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases⁸, mediation is not allowed in criminal or civil cases that are directed against a minor, if the victim, considering the nature of the criminal or civil case, has a particular need for protection. The child must be able to understand the significance of mediation and its outcome. The professional staff at the mediation office assess also in these situations whether the conditions for mediation are fulfilled.

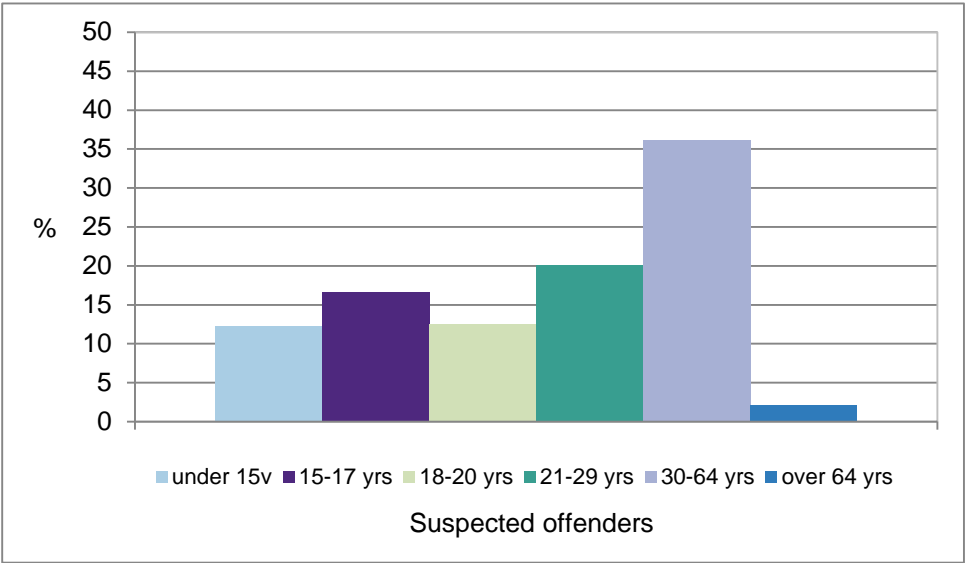
The opportunities of children and young persons, whether they are suspected offenders or complainants, to be heard and listened to is of primary importance in mediation so that they can process the incident in confidentiality. This also ensures the active participation of children and young persons in dealing with their own affairs.

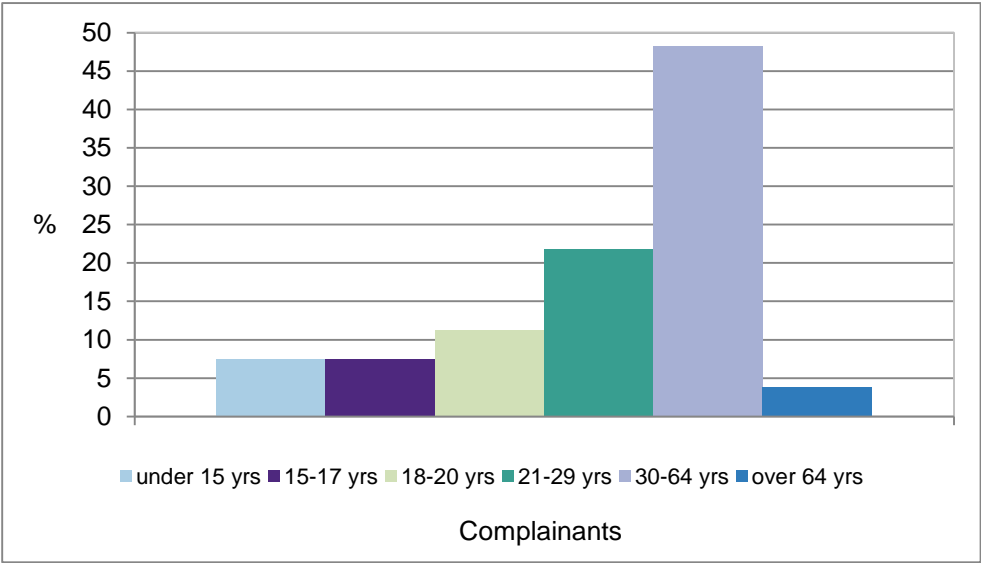
⁷ Report by a working group on the reform of the Child Welfare Act, Ministry of Social Affairs and Health, 2006, 90–91

⁸ Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases [<http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2005/en20051015.pdf>]

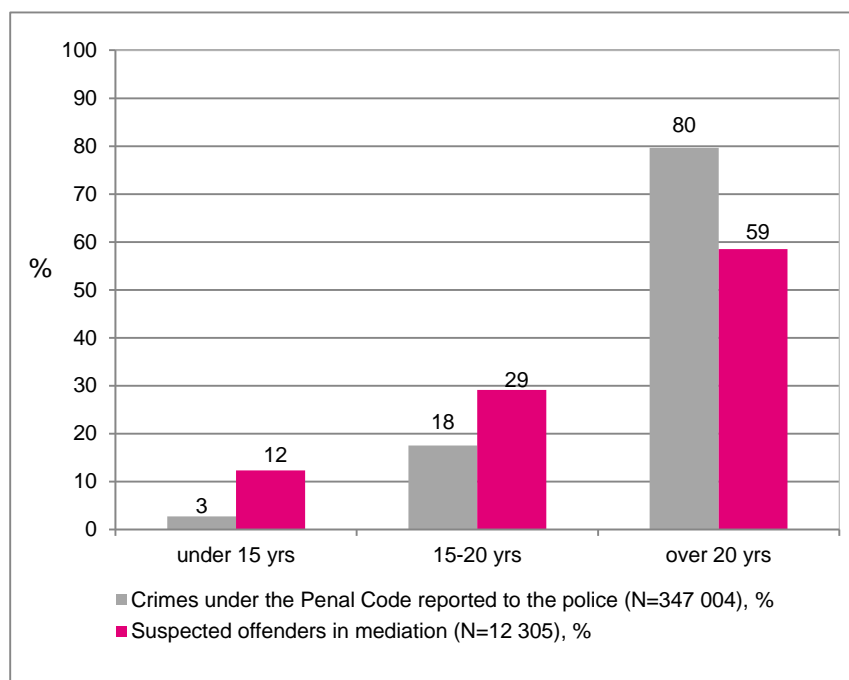
Figure 3. Age distribution of suspected offenders in mediated criminal and civil cases, 2012, %

Figure 4. Age distribution of complainants in mediated criminal and civil cases, 2012, %

Figure 5. Age distribution of offenders in crimes under the Criminal Code recorded by the police and suspected offenders referred to mediation, 2012, %

Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.

Mediation in cases of domestic violence

A total of 2070 domestic violence offences were referred to mediation in 2012, showing a 7 per cent rise on 2011 (1950). In the statistics on mediation, domestic violence offences include homicide and bodily injury (offences against life and health). Mediation was undertaken in 1338 cases of all the cases of domestic violence referred to mediation (2072) in 2012.

The conditions for mediation are assessed throughout the mediation process. Out of all the 1338 domestic violence cases in which mediation was undertaken, 12 per cent (161) were discontinued. This means that in 734 cases the conditions for mediation were not met, according to the assessment by the professional staff at the mediation offices. An agreement was reached in 85 per cent of domestic violence cases in mediation in 2012 (1079).

Assault (including attempted assault) accounted for 71 per cent and petty assault for 28 per cent of all domestic-violence-related referrals to mediation in 2012. Ten referrals to mediation concerned aggravated assault or attempt in domestic settings, while 13 referrals concerned sex crime or attempt.

Criminal cases referred to mediation are reported for the statistics in accordance with the offence category recorded by the police in the preliminary investigation material or in the investigation notification. According to the mediation offices, in the case of sex crimes, the referrals to mediation often included also other offences to be mediated. If the referral to mediation concerned a sex crime only, the mediation offices decided against mediation or commenced mediation on special grounds. For example, if the victim so desired, the mediation could be started with individual meetings and continued only later with meetings between the victim and the offender (Appendix Table 1).

The number of domestic violence offences referred to mediation nearly doubled in 2011, while at the same time an amendment to the Criminal Code classified violent offences in domestic settings as offences under public prosecution. Pretrial investigation is initiated in domestic violence cases

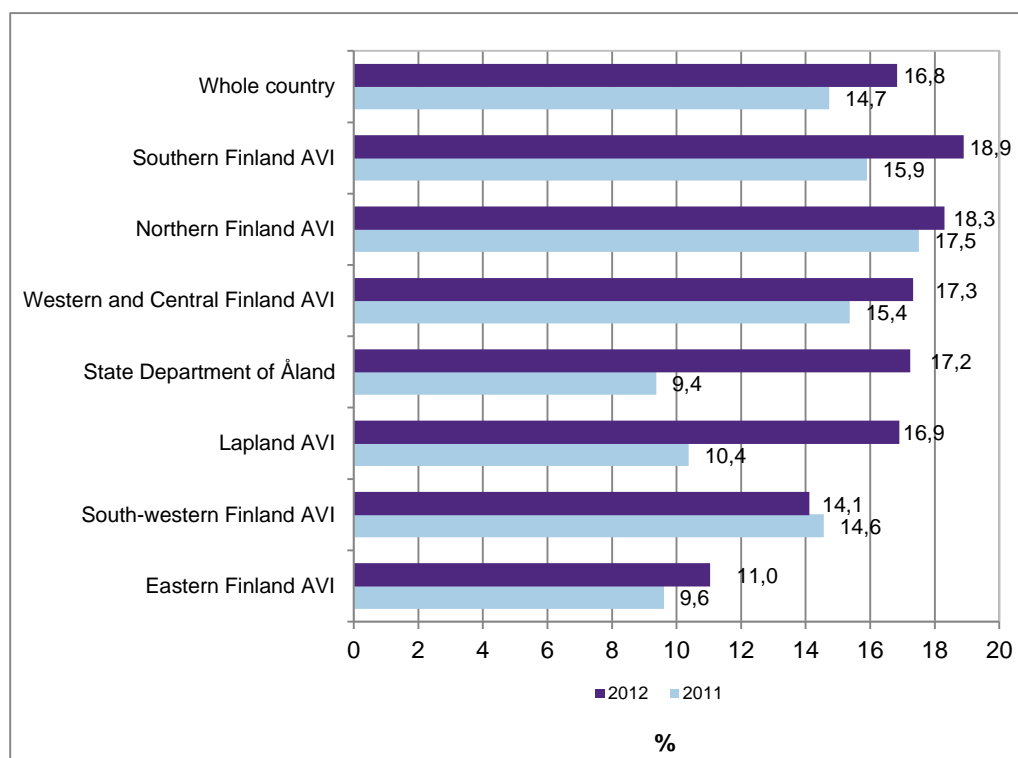

whether or not the victim submits a summary penal order. All the options for dealing with violent crimes, including mediation, are still available for domestic violence cases.

In most cases (81%), a domestic violence offence was referred to mediation by the police, while less than a quarter (19%) were referred to mediation by the public prosecutor. Domestic violence cases are recorded in the mediation client data system in accordance with the offence categories recorded by the police (Appendix Table 1).

A total of 1371 men and 466 women were suspected offenders in the domestic violence cases referred to mediation, while 534 men and 1313 women were complainants. Persons suspected of domestic violence accounted for 15 per cent of all suspected offenders in criminal cases referred to mediation. Complainants in domestic violence cases accounted for 20 per cent of all complainants.

Figure 6. Domestic violence cases as a percentage of civil and criminal cases referred to mediation, by regional state administrative agency, 2011 and 2012, % *)

The figure 6 shows the domestic violence cases referred to mediation as a proportion of all criminal and civil cases referred to mediation by region. The proportion of domestic-violence-related referrals to mediation increased in all regions, with the exception of the Regional State Administrative Office for Southwestern Finland, where there was a one percentage point decrease.

Mediation agreements

Agreement was reached in 84 per cent (6681) of all mediated criminal cases (7957). In 2012, agreement was reached in 85 per cent (1079) of all criminal cases involving domestic violence (1209). It should be noted, however, that when the data collection starts at the beginning of the year, some of the mediation processes initiated during the reference year are still in progress, and as a result, exact percentages cannot be obtained. The mediation process may be initiated in one year and concluded in the next.

The mediation cases undertaken during the year resulted in a total of 9239 compensation settlements of different types (Appendix Table 1). Monetary compensations accounted for 39 per

cent and work compensations for 4 per cent of the different types of compensation. The combined value of the monetary and work compensations was EUR 1 983 874. The value of monetary compensations increased by 5 per cent, or EUR 96 077, while at the same time the value of work compensations decreased by 39 per cent, or EUR 50 110. In practice this means that monetary compensations were more common than work compensations (Table 3).

Altogether 57 per cent of the mediation agreements were so-called intangible⁹ settlements: apologies (35%), waivers of claims (12%), acceptable behaviour contracts¹⁰ (10%) and return of property (less than 0.5%). The count includes all types of settlement so that a single agreement can, for example, include apology and waiver of claims in addition to return of property. The types of agreements follow the same distribution as in previous years.

Table 3. Monetary value of compensations in mediated criminal and civil cases, by regional state administrative agency in 2007–2012, €

	Southern Finland AVI	South- western Finland AVI	Eastern Finland AVI	Western and Central Finland AVI	Northern Finland AVI	Lapland AVI	State Department of Åland	Whole country
Combined value of monetary compensations, €								
2007	631 355	134 662	293 986	269 299	122 962	116 112	4 723	1 573 099
2008	690 461	213 984	286 687	310 971	194 438	120 765	14 691	1 831 998
2009	660 845	240 829	273 277	271 097	174 327	128 949	12 143	1 761 467
2010	803 159	178 860	349 429	260 788	174 770	72 951	3 874	1 843 831
2011	638 408	191 995	326 143	357 772	203 855	73 626	16 938	1 808 736
2012	612 960	241 392	386 030	319 469	250 332	93 045	1 585	1 904 813
Monetary value of work compensations, €								
2007	22 691	7 434	23 135	26 344	16 742	6 046	440	102 832
2008	31 647	8 603	7 748	27 782	10 559	8 855	3 000	98 194
2009	51 494	5 374	15 680	12 615	21 132	10 833	0	117 128
2010	27 548	6 499	20 512	25 594	6 441	10 035	0	96 628
2011	27 465	10 479	18 062	15 396	28 160	29 609	0	129 171
2012	19 735	3 170	16 624	20 919	15 938	2 675	0	79 061
Total, €								
2007	654 046	142 096	317 121	295 643	139 704	122 158	5 164	1 675 932
2008	722 108	222 587	294 435	338 754	204 997	129 619	17 691	1 930 192
2009	712 339	246 203	288 957	283 712	195 459	139 782	12 143	1 878 595
2010	830 707	185 359	369 941	286 382	181 211	82 986	3 874	1 940 459
2011	665 873	202 474	344 205	373 168	232 015	103 235	16 938	1 937 907
2012	632 695	244 562	402 653	340 388	266 270	95 720	1 585	1 983 874

⁹ The so-called intangible settlements include acceptable behaviour contracts, apologies, and waivers of claims.

¹⁰ An acceptable behaviour contract can, for example, be a promise from the offender to seek treatment either for violent behaviour or substance abuse.

There are differences between regional state administrative agencies

In 2012, 35 suspected offenders were referred to mediation in criminal or civil cases per 1000 suspected offenders in crimes under the Criminal Code recorded by the police. The rate was 45 in Northern Finland and Lapland and 44 in Eastern Finland.

In Northern Finland, 3.5 criminal or civil cases were referred to mediation per 1000 inhabitants aged 15 and over. The corresponding national rate was 2.7 cases.

The results for 2012 show that there were on average 9.6 mediated criminal and civil cases per mediator. Western and Central Finland had the most cases referred to mediation, on average 13.3 cases per mediator. Any comparisons of mediation rates should take into account the fact that the number of criminal and civil cases in mediation depends on the number of referrals to mediation as well as on the number of mediators in the operating area.

Of the criminal-code offences recorded by the police, 2.4 per cent were referred to mediation in 2012. There are regional differences, and the referral rate was 3.3 per cent for the regional state administrative offices for Eastern and Northern Finland. It should be noted, however, that the total number of crimes recorded by the police includes also crimes where mediation is not applicable.¹¹ Therefore, comparing the number of mediated crimes with the number of crimes recorded by the police gives only an approximate idea and is not as such sufficient to describe the significance of mediation in terms of criminal policy.

Table 4. Comparison by regional state administrative agencies 2012

	Criminal and civil cases referred to mediation, total	Number of mediators	Criminal and civil cases referred to mediation in proportion to the number of mediators	Criminal and civil cases referred to mediation per 1000 persons aged 15 and over *)	Persons referred to mediation as suspects in criminal or civil cases per 1000 suspected offenders in crimes under the Criminal Code recorded by the police **)	Criminal cases referred to mediation in proportion to all crimes reported to the police **), %
Southern Finland	4 651	512	9,1	2,5	32,4	2,0
Southwestern Finland	1 311	153	8,6	2,2	29,4	2,1
Eastern Finland	1 630	164	9,9	3,4	44,5	3,3
Western and Central F	2 839	213	13,3	2,8	36,1	2,9
Northern Finland	1 355	114	11,9	3,5	44,7	3,3
Lapland	491	105	4,7	3,2	45,5	3,0
State Department of Åland	29	18	1,6	1,2	22,2	1,2
Whole country	12 306	1 279	9,6	2,7	35,5	2,4

*) Includes all persons aged 15 and over on 31 December 2012 by region. 15 is the age limit for criminal liability in Finland.

**) Source: Offences known to the police. OSF. Statistics Finland.

¹¹ The number of crimes recorded by the police includes also crimes where mediation is not applicable, such as economic crime, drug offences or professional crime.

Table 5. Number of cases mediated, separate offences, domestic violence and civil cases, by regional state administrative agency, 2007–2012 *)

		Southern Finland AVI	South- western Finland AVI	Eastern Finland AVI	Western and Central Finland AVI	Northern Finland AVI	Lapland	State Department of Åland	Whole country
No. of cases mediated	2007	2 886	621	1 081	1 306	533	360	38	6 825
	2008	3 402	848	1 248	1 734	732	362	59	8 385
	2009	3 504	860	1 311	1 571	749	407	56	8 458
	2010	3 831	898	1 257	1 684	863	365	27	8 925
	2011	3 750	941	1 325	1 770	1 046	429	29	9 290
	2012	3 248	911	1 204	1 716	969	395	29	8 472
	2012(%)	38,3	10,8	14,2	20,3	11,4	4,7	0,3	100
Case type									
separate offences ¹⁾	2007	3 326	985	1 380	1 827	667	583	40	8 808
	2008	4 021	1 035	1 492	1 978	902	451	47	9 926
	2009	4 182	1 131	1 545	2 268	913	464	68	10 571
	2010	4 498	1 103	1 481	2 290	1 075	436	25	10 908
	2011	4 240	1 071	1 546	2 387	1 197	476	28	10 945
	2012	3 641	1 078	1 358	2 268	1 081	389	21	9 836
	2012(%)	37,0	11,0	13,8	23,1	11,0	4,0	0,2	100
domestic violence ²⁾	2007	419	94	50	111	51	48	2	775
	2008	498	86	101	145	69	42	9	950
	2009	493	59	112	233	74	57	5	1 033
	2010	533	87	114	218	78	32	1	1 063
	2011	824	190	172	446	257	58	3	1 950
	2012	879	185	180	492	248	83	5	2 072
	2012(%)	42,4	8,9	8,7	23,7	12,0	4,0	0,2	100
civil cases	2007	93	13	29	23	15	13	0	186
	2008	81	28	51	40	28	13	3	244
	2009	92	33	67	42	22	14	6	276
	2010	123	50	78	32	44	13	2	342
	2011	119	44	72	70	14	25	1	345
	2012	131	48	92	79	26	19	3	398
	2012(%)	32,9	12,1	23,1	19,8	6,5	4,8	0,8	100
criminal and civil cases, total	2007	3 838	1 092	1 459	1 961	733	644	42	9 769
	2008	4 600	1 149	1 644	2 163	999	506	59	11 120
	2009	4 767	1 223	1 724	2 543	1 009	535	79	11 880
	2010	5 154	1 240	1 673	2 540	1 197	481	28	12 313
	2011	5 183	1 305	1 790	2 903	1 468	559	32	13 240
	2012	4 651	1 311	1 630	2 839	1 355	491	29	12 306
	2012(%)	37,8	10,7	13,2	23,1	11,0	4,0	0,2	100

*) Read more about mediated cases and the offences involved under Concepts and definitions.

1) In the 2007 guidelines on data collection, the offences to be mediated were to be reported by category. In 2008, the guidelines were specified so that offences to be mediated were to be reported based on the number of offence-category case numbers recorded in the preliminary investigation material of the police.

2) The 2008 guidelines on data collection specified that domestic violence should not include other offences than those relating to homicide and bodily injury (offences against life and health).

Background

Mediation in Finland is regulated by the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases (1015/2005), which entered into force on 1 June 2006. According to the Act, the general supervision, management and monitoring of mediation services falls within the jurisdiction of the Ministry of Social Affairs and Health. According to the performance agreement drawn up between the Ministry of Social Affairs and Health and the National Institute for Health and Welfare (THL), THL is responsible for monitoring and research concerning the mediation of criminal and civil cases and also coordinates development work. THL is also the statistical authority concerning statistics on the mediation of criminal and civil cases.

Each regional state administrative agency is obliged to arrange mediation services and ensure that they are available in appropriately implemented form in the region. The regional state administrative agencies can contract out the mediation service provision to a municipality or other public or private service provider.

The regional state administrative agencies guide, advise and monitor the mediation offices with regard to service provision. They are also responsible for organising continuing education for persons taking part in mediation both at regional and national levels. The regional state administrative agencies also allocate the state reimbursement for mediation services to the mediation offices and supervise the use of the funds. The reimbursement has remained at the same level since 2006 and is EUR 6.3 million per year. The state reimbursement to mediation services is prescribed by law. The grounds for division of the mediation funding are the regional state administrative agency's population figure, geographical area and crime statistics at the end of the year preceding the year that precedes the accounting year¹².

Finland had 19 operating areas for mediation in criminal and certain civil cases at the end of 2012. The operating areas vary both in geographical size and in terms of population figures and crime statistics. In operating areas where distances are unreasonably long, the service providers also take mediation services closer to their clients.

The professional staff at the mediation offices receive referrals to mediation, assess whether the conditions for mediation are met, draw up administrative decisions¹³, provide training for mediators, select and guide mediators and collaborate with various authorities, among other duties. Criminal cases not dealt with through mediation include aggravated offences, gang-related cases, economic crimes, drug offences, and professional crime.

In accordance with the Internal Security Programme¹⁴, the use of mediation in cases of young offenders should be increased. Even in other criminal and civil cases the scope of mediation could be further extended. The National Institute for Health has produced different kinds of material to make mediation services better known. Also, there must be efficient communication, collaboration and uniform practices between mediation-service organisers, service providers, authorities referring cases to mediation, and third-sector actors so as to ensure appropriate referral practices, client-orientation of services, and equal access to services throughout the country. Sufficient information about mediation and efficient collaboration between different actors can help social welfare and school authorities as well as parents and custodians when they consider referring a case to mediation when the victim or the suspected offender is a young person or when the aim is to resolve a bullying problem or a conflict between young people.

---

¹² Act amending the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases (966/2010), Chapter 2, Section 12.

¹³ **Administrative decision** is a decision in writing by a public authority in administrative matters. Administrative decisions are used to establish, amend or withdraw rights or obligations concerning legal persons or persons outside the administrative system. In making an administrative decision in a matter on mediation, the person responsible for mediation exercises public authority and apply the law to a single concrete case.

¹⁴ See the list of references.

The national statistics on mediation in criminal and civil cases begin from 1 June 2006, when the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases entered into force. Before this date, statistics on mediation were collected through separate surveys.

Concepts and definitions

Mediation in criminal and civil cases

Mediation in criminal and civil cases is a non-chargeable service that allows the victim and the suspected offender(s) in a criminal case and the parties involved in a civil case to meet through impartial mediators. Participation in mediation is always voluntary. Mediation is a procedure either parallel or supplementary to the criminal process.

It allows the parties to deal with the criminal or civil case at hand as well as their experiences and feelings concerning the incident. The parties involved in mediation can also discuss the mental and material harm caused to the victim and agree on measures to redress the harm in ways acceptable to the parties.

The purpose of mediation is to reduce or repair the mental and material harm caused to the victim or the parties involved. As a method of conflict and dispute resolution, the aim of mediation is to prevent and reduce crime and promote an overall conciliatory spirit.

The volunteer mediators, who assist the parties in the negotiations, have received specialist training and are under obligation to observe secrecy. The volunteer mediators work under the supervision, guidance and support of the professional mediation staff. The mediators' task is to ascertain that the mediation outcome is a joint decision of the parties involved.

Mediation can be undertaken only between parties who have personally and voluntarily expressed their consent to mediation and that can understand the significance of mediation and of any mediation settlements. Before giving their consent to mediation, the parties must be informed of their rights and status in the mediation process. Each party has the right to withdraw their consent at any point during the mediation.

The professionals at the mediation office receive a referral to mediation, acquire, on consent by the parties involved, documents relating to the case, and assess whether the case is suitable for mediation and what the conditions for mediation are. Then they draw up an appealable decision in writing stating that mediation is undertaken and notify the mediation parties of the decision. Lastly, they choose the mediators for the case. If the conditions for mediation are not met, or if one party or both parties withdraw their consent to mediation, the case is returned to the judicial officer or other party who referred the case to mediation. The referring party then decides what to do next in the matter. Mediation can also be discontinued on the initiative of the parties concerned or of the professional mediation staff if it becomes clear during the process that the conditions for mediation are not fulfilled.

Referral to mediation

Referrals to mediation are submitted to the nearest mediation office. A criminal or civil case can be referred to mediation by the parties involved, the police, the prosecutor or other authority, or by the custodian or other legal representative of a child or a young person. Domestic violence cases can be referred to mediation only by the police or the prosecutor.

Crimes dealt with through mediation

As stated in the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases, mediation may deal with crimes that are assessed as eligible for mediation, taking into account the nature and method of the offence, the relationship between the suspect and the victim, and other issues related to the

crime as a whole. The eligibility of a case is assessed by the professional staff in the mediation office by investigating into the matter themselves, by examining the documents they have received and by discussing the case with both the referring official and the parties involved.

Civil cases dealt with through mediation

According to section 1 of the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases (1015/2005), mediation can be used in civil cases in which at least one of the parties is a natural person. Certain interpersonal civil cases may be referred to mediation if dealing with them through mediation can be considered expedient. The most common types of civil cases include disagreements between neighbours, pet-related disputes, and disagreements and bullying among children and young people,

Operating area

Each regional state administrative agency is obliged to arrange mediation in its area. There are six regional state administrative agencies as well as the State Department of Åland. The regional state administrative agencies have organised their mediation activities by setting up operating areas for mediation. There were 22 mediation operating areas in Finland at the start of 2012 and 19 at the end of 2012. Some of the service providers have also regional or branch offices. In the collection of statistical data on mediation, the data are requested by operating area.

Referrals to mediation in criminal and civil cases

In the statistics on mediation in criminal and civil cases, 'referrals to mediation' and 'offences' are recorded separately. The fundamental statistical unit is a referral to mediation, which may comprise several different cases (such as criminal offence, domestic violence or some civil dispute). The mediation offices receive most of the referrals to mediation from the police. A referral to mediation may include one or more offence categories, such as criminal damage, theft and assault, and one or more offenders simultaneously, but in different formations. As a consequence, a referral to mediation consisting of several offence categories and different kinds of links between the suspected offender(s) and the complainant, the referral to mediation must be broken down to separate offences for the purposes of both the mediation process and the associated agreements. In 2008, the data collection guidelines were specified so that offences were to be reported based on the offence category case numbers recorded in the preliminary investigation material of the police.

Domestic violence

The Criminal Code of Finland does not recognise the concept of domestic violence. Domestic violence is, however, a widely-used concept in the field of social welfare and health care. Acts of domestic violence may involve spouses, co-habiting partners, family members, close relatives, engaged couples, divorced couples or couples about to divorce as well as partners and ex-partners. Cases of domestic violence are documented at the mediation office in accordance with the offence category recorded by the police. Typical acts of domestic violence include the assault crimes referred to in Chapter 21 of the Criminal Code. In the statistics on mediation, only offences against life and health are recorded as domestic violence.

Under section 13 of the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases¹⁵, only the police or the public prosecutor has the authority to refer a case of domestic violence for mediation in Finland. It is stated in the Programme of Prime Minister Jyrki Katainen's Government¹⁶ and the Government Action Plan for Gender Equality¹⁶ that the use of mediation must be limited in cases involving domestic violence as the mediation processes in such offences include elements that

---

¹⁵ Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases (1015/2005)

¹⁶ See the list of references.

may endanger the legal protection of the victim. The professional staff at the mediation offices should pay particular attention to the mediation compatibility of domestic violence cases and exclude those referrals where the conditions for mediation are not met. Mediation in domestic violence cases is implemented in accordance with good practices created on the basis of evidence- and experience-based information, and in a uniform manner in the whole country¹⁷. Mediation in domestic violence cases is only carried out by mediators who have been selected according to rigorous criteria and who have received extensive specialist training, and who further work under the supervision and guidance of professional mediation staff and receive support from them.

Assault as referred to in Chapter 21 section 5 of the Criminal Code is an offence under public prosecution. Petty assault is subject to public prosecution for example in acts committed against persons close to the offender. Such persons include spouse, ex-spouse, sibling or direct relative in ascending or descending line, person who lives or has lived with the offender or who is or has been in other similar close relationship with the offender.

Mediation agreements

Mediation agreements are drawn up separately with each party so that the parties' different kinds of interests can be taken into account. The parties decide themselves the content of the settlement.

In the statistics, mediation agreements are recorded so that only one agreement is recorded for each offence. In the statistics, mediation cases are resolved through agreements or partial agreements, or left unresolved. A partial agreement means that the parties have agreed on damages or other compensation only in part or that only some of the parties involved have reached an agreement.

Types of compensation

An agreement concerning a single offence can include several types of compensation depending on the willingness and needs of the parties involved. The statistics cover all types of agreement. For example, in mediation agreements, return of property and acceptable behaviour contracts may be mutually required. If the case involves two offenders, one may be obliged to pay monetary compensation and the other one may have to compensate in the form of work.

References

Elonheimo, H. 2010. Nuorisorikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu (Juvenile delinquency: prevalence, determinants and mediation). Publications of the University of Turku C 299. University of Turku, Faculty of Law.
[<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/59505/AnnalesC299Elonheimo.pdf?sequence=1>]

Government Bill no. 283/2010 to Parliament on an amendment to Chapter 20 of the Criminal Code (in Finnish). [<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2010/20100283>]

Government Action Plan for Gender Equality 2012–2015. Publications 2012:10. Ministry of Social Affairs and Health. [http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1821444]

Government Programme. Programme of Prime Minister Jyrki Katainen's Government 2012–2015. [<http://valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/en.jsp>]

---

¹⁷ [<http://www.sosiaaliportti.fi>], Hankkeet, Hyvä käytäntö (in Finnish only)

Good practice: mediation of domestic violence cases deals with the crime that has taken place and with a violence-free future [<http://www.sosiaaliportti.fi>]

livari, J. 2010. Oikeutta oikeuden varjossa. Rikossovittelulain täytäntöönpanon arviointitutkimus (An evaluation study of the implementation of the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases). Report 5/2010. National Institute for Health and Welfare, Helsinki [<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/35c0e944-54ee-45b2-9c51-9e3f732ecd88>]

livari, J. (ed.). 2007. Rikos- ja riita-asioiden sovittelijan opas (A handbook on mediation in criminal and civil cases). STAKES, Handbooks 66. Helsinki 2007. [<http://info.stakes.fi/NR/rdonlyres/6FD63B1D-DD96-43A2-A171-95B7B719B1B3/17333/Oppaita66livari.pdf>]

Lastensuojelulain kokonaisuudistustyöryhmän mietintö (A report by the working group on the total reform of the Child Welfare Act). 2006. Reports of the Ministry of Social Affairs and Health 2006:25. Helsinki [<http://pre20090115.stm.fi/hl1147768355553/passthru.pdf>]

Training programme for mediators in domestic violence cases:
<https://wiki.innokyla.fi/innowiki/pages/viewpage.action?pageId=6488607>

Criminal Code of Finland 39/1889 [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>]

A Safer Tomorrow. Internal Security Programme 2012–2015. Ministry of the Interior. 26/2012. [http://www.intermin.fi/download/37324_STOeng_64s_web_eng.pdf]

Appendices

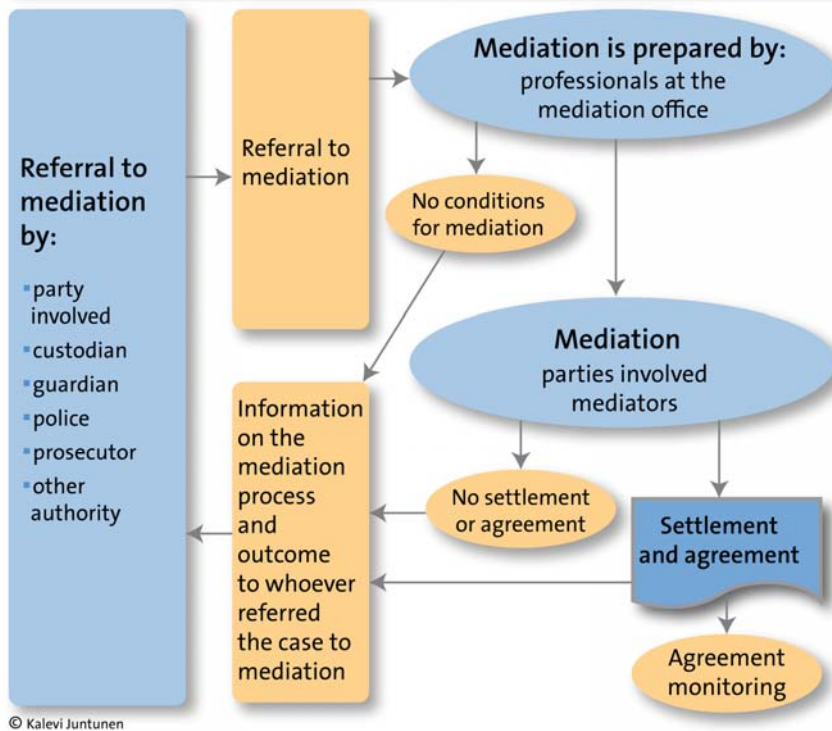
The process of mediation in criminal and civil cases

Appendix Table 1. Mediation in criminal and civil cases in all of Finland and by regional state administrative agency, 2011–2012

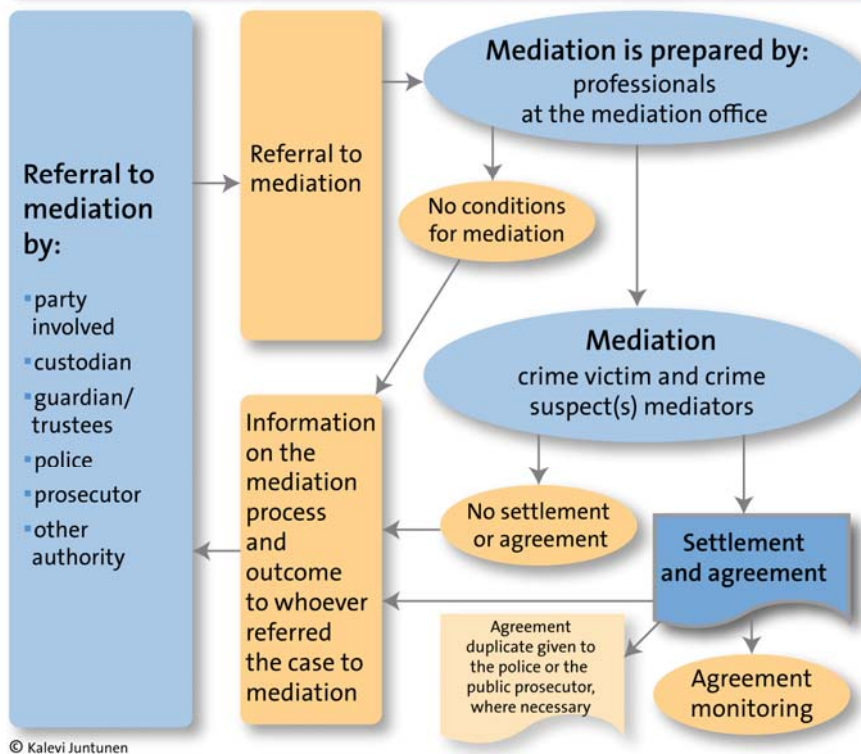
Quality description

Appendix: Process chart for mediation in criminal and civil cases

Mediation process in civil cases

Mediation process in criminal cases

Appendix Table 1. Mediation in criminal and civil cases in all of Finland and by regional state administrative agency, 2011–2012

	Whole country			Southern Finland AVI			South-western Finland AVI			Eastern Finland AVI			Western and Central Finland AVI			Northern Finland AVI			Lapland AVI			State Department of Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Number of cases referred to the office	9 290	8 472		3 750	3 248		941	911		1 325	1 204		1 770	1 716		1 046	969		429	395		29	29	
Number of cases referred to the office	10 945	9 836	80	4 240	3 641	78	1 071	1 078	82	1 546	1 358	83	2 387	2 268	80	1 197	1 081	80	476	389		28	21	72
Number of domestic violence cases referred	1 950	2 072	17	824	879	19	190	185	14	172	180	11	446	492	17	257	248	18	58	83		3	5	17
Number of civil cases referred	345	398	3	119	131	3	44	48	4	72	92	6	70	79	3	14	26	2	25	19		1	3	10
Number of criminal cases and civil cases referred, total	13 240	12 306	100	5 183	4 651	100	1 305	1 311	100	1 790	1 630	100	2 903	2 839	100	1 468	1 355	100	559	491		32	29	100
Mediation activities at mediation offices during the year...⁽¹⁾																								
Criminal cases started (no.), total	7 793	6 619	67	2 976	2 367	65	858	691	64	1 264	1 130	83	1 478	1 427	63	828	706	65	369	281	72	20	17	81
Domestic violence cases started (no.), total	1 209	1 338	65	538	578	66	101	128	69	149	134	74	245	297	60	131	144	58	43	54	65	2	3	60
Criminal cases and domestic violence cases started (no.), total	9 002	7 957	67	3 514	2 945	65	959	819	65	1 413	1 264	82	1 723	1 724	62	959	850	64	412	335	71	22	20	77
Discontinued criminal cases (no.), total	1 098	849	13	558	239	10	72	93	13	126	135	12	209	247	17	88	100	14	44	35	12	1	0	0
Discontinued domestic violence cases (no.) total	163	161	12	76	55	10	4	7	5	14	28	21	43	36	12	20	27	19	6	8	15	-	0	0
Discontinued criminal cases and cases of domestic violence (no.), total	1 261	1 010	13	634	294	13	76	100	13	140	163	13	252	283	13	108	127	13	50	43	13	1	0	13
Mediation agreements ⁽²⁾																								
Agreements reached in criminal cases during the year	6 879	5 495	83	2 443	2 023	85	806	642	93	1 011	831	74	1 514	1 144	80	796	596	84	291	246	88	18	13	76
Partial agreements reached in criminal cases during the year	104	53	1	40	34	1	4	2	0,3	20	3	0,3	18	8	1	15	3	0,4	7	3	1	-	0	0
Agreements reached in domestic violence cases during the year	1 079	1 133	85	430	519	90	105	124	97	132	93	69	257	234	79	120	115	80	33	45	83	2	3	100
All agreements reached in criminal cases during the year, total	8 042	6 681	84	2 913	2 576	87	915	768	94	1 163	927	73	1 789	1 386	80	931	714	84	331	294	88	-	16	80
Agreements reached in civil cases during the year	136	144	36	38	39	30	21	15	31	26	43	47	33	28	35	7	8	31	11	9	47	-	2	67
Unresolved cases ⁽³⁾																								
Criminal cases left unresolved	-	519	8	-	222	9	-	70	10	-	101	9	-	99	7	-	8	1	-	17	6	-	2	12
Civil cases left unresolved	-	55	14	-	34	26	-	5	10	-	8	9	-	7	9	-	1	4	-	0	0	-	0	0
Criminal and civil cases left unresolved, total	689	574	8	411	256	10	53	75	10	80	109	9	83	106	7	30	9	1	32	17	6	-	2	10
Domestic violence cases left unresolved	60	79	6	30	42	7	5	4	3	1	5	4	21	25	8	-	1	1	3	2	4	-		-

Appendix Table 1. Mediation in criminal and civil cases in all of Finland and by regional state administrative agency, 2011–2012

	Whole country			Southern Finland AVI			South-western Finland AVI			Eastern Finland AVI			Western and Central Finland AVI			Northern Finland AVI			Lapland AVI			State Department of Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Criminal cases referred to mediation by																								
the police	8 767	7 857	81	3 467	2 815	78	850	819	76	1 404	1 255	92	1 574	1 696	78	1 055	916	85	392	336	86	25	20	95
a public prosecutor	1 461	1 380	14	591	500	14	193	227	21	115	70	5	368	404	18	129	133	12	64	45	12	1	1	5
parties involved	127	119	1	30	46	1	9	2	0	20	22	2	43	34	2	8	12	1	16	3	1	1	0	0
parties involved, of which by the victim	50	46	0	11	14	0	3	1	0	11	12	1	21	12	1	3	6	1	1	1	0	-	0	0
parties involved, of which by the offender	85	75	1	18	32	1	6	1	0	9	10	1	31	24	1	5	6	1	15	2	1	1	0	0
social welfare authorities	245	267	3	146	215	6	10	13	1	4	0	0	84	39	2	-	0	0	1	0	0	-	0	0
parents/custodians	15	10	0,1	6	1	0	-	4	0	1	0	0	6	4	0	-	1	0	2	0	0	-	0	0
guardians/trustees	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0
other	37	85	1	14	25	1	9	13	1	2	11	1	5	11	1	5	20	2	1	5	1	1	0	0
Criminal cases referred to mediation, total	10 652	9 718	100	4 254	3 602	100	1 071	1 078	100	1 546	1 358	100	2 080	2 188	100	1 197	1 082	100	476	389	100	28	21	100
Domestic violence cases referred to mediation by																								
the police	1 547	1 684	81	619	673	77	125	135	73	139	168	93	353	411	83	265	230	93	42	63	76	4	4	80
a public prosecutor	401	383	19	184	199	23	65	50	27	33	12	7	81	83	17	21	18	7	16	20	24	1	1	20
Domestic violence cases referred to mediation, total	1 948	2 067	100	803	872	100	190	185	100	172	180	100	434	494	100	286	248	100	58	83	100	5	5	100
Civil cases referred to mediation by																								
a private person	207	256	66	71	81	62	24	24	50	49	62	67	38	62	87	10	12	48	14	12	63	1	3	100
other	125	133	34	48	50	38	20	24	50	23	30	33	19	9	13	4	13	52	11	7	37	-	0	0
Civil cases referred to mediation, total	332	389	100	119	131	100	44	48	100	72	92	100	57	71	100	14	25	100	25	19	100	1	3	100
Criminal cases referred to mediation by offence category																								
petty assault	975	810	8	398	265	7	114	105	10	159	158	12	167	177	8	94	77	7	40	27	7	3	1	4
assault, incl. attempt ⁶⁾	3 824	3 512	36	1 522	1 259	36	362	379	36	449	434	32	848	886	40	475	412	38	155	135	35	13	7	25
aggravated assault, incl. attempt ⁶⁾	73	59	1	21	14	0	6	8	1	18	15	1	17	14	1	2	2	0	8	4	1	1	2	7
robbery, extortion, incl. attempts ⁷⁾	40	33	0	21	18	1	2	6	1	6	1	0	6	3	0	4	4	0	1	1	0	-	0	0
theft, incl. attempts	930	877	9	315	315	9	84	91	9	145	151	11	226	179	8	115	97	9	40	44	11	5	0	0
fraud/embezzlement, incl. attempts ⁶⁾	608	537	6	206	211	6	56	49	5	151	67	5	123	107	5	50	65	6	19	38	10	3	0	0
criminal damage, incl. attempts ⁶⁾	1 819	1 664	17	693	634	18	208	193	18	279	243	18	335	331	15	209	192	18	90	67	17	5	4	14
unauthorized use, incl. attempts ⁶⁾	76	70	1	32	28	1	3	6	1	9	10	1	14	18	1	11	7	1	7	1	0	-	0	0

Appendix Table 1. Mediation in criminal and civil cases in all of Finland and by regional state administrative agency, 2011–2012

	Whole country			Southern Finland AVI			South-western Finland AVI			Eastern Finland AVI			Western and Central Finland AVI			Northern Finland AVI			Lapland AVI			State Department of Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
offences against privacy and public peace, incl. attempts ⁽⁸⁾	433	397	4	158	117	3	57	52	5	60	58	4	98	97	4	34	53	5	22	17	4	4	3	11
menace, coercion ⁽⁹⁾	724	706	7	283	270	8	70	88	8	100	76	6	176	174	8	66	69	6	27	25	6	2	4	14
defamation	474	412	4	178	125	4	41	45	4	87	75	6	95	88	4	52	63	6	19	11	3	2	5	18
other	831	586	6	407	279	8	68	36	3	83	64	5	134	147	7	85	40	4	48	18	5	6	2	7
Criminal cases referred to mediation by offence category, total	10 807	9 663	100	4 234	3 535	100	1 071	1 058	100	1 546	1 352	100	2 239	2 221	100	1 197	1 081	100	476	388	100	44	28	100
Domestic violence cases referred to mediation by offence category																								
petty assault	564	581	28	256	241	27	61	64	35	48	61	34	97	126	26	79	70	28	22	17	21	1	2	40
assault, incl. attempt ⁽⁶⁾	1 341	1 466	71	550	633	72	127	118	64	118	113	63	337	357	73	172	178	72	34	64	78	3	3	60
aggravated assault, incl. attempt ⁽⁶⁾	24	10	0,5	6	2	0	2	0	0	6	5	3	5	2	0	3	0	0	2	1	1	-	0	0
sex crime, incl. attempt ⁽¹⁰⁾	-	13	1	-	7	1	-	3	2	-	1	1	-	2	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0
Domestic violence cases referred to mediation by offence category, total	1 929	2 070	100	812	883	100	190	185	100	172	180	100	439	487	100	254	248	100	58	82	100	4	5	100
Violent crimes, Total ⁽⁴⁾	6 841	6 484	53	2 774	2 439	54	674	683	53	804	788	49	1 477	1 567	56	829	743	55	262	249	51	21	15	42
Type of criminal case and/or domestic violence case																								
Criminal case: complainant offence	4 711	4 218	43	1 864	1 657	45	490	492	46	765	655	48	1 008	850	39	354	381	36	221	171	44	9	12	57
Criminal case: offence under public prosecution	6 117	5 531	57	2 383	2 009	55	581	586	54	781	703	52	1 284	1 340	61	813	666	64	255	218	56	20	9	43
Domestic violence case: complainant offence	105	101	5	13	66	7	-	1	1	-	0	0	9	0	0	82	34	12	1	0	0	-	0	0
Domestic violence case: offence under public prosecution	1 836	2 007	95	812	821	93	190	184	99	172	180	100	427	486	100	175	248	88	57	83	100	3	5	100
Number of mediators																								
Number of active mediators	1 284	1 279		507	512		153	153		154	164		237	213		124	114		94	105		15	18	
Number of mediators on the reserve list	274	213		133	73		13	17		27	19		23	17		57	58		16	23		5	6	

Appendix Table 1. Mediation in criminal and civil cases in all of Finland and by regional state administrative agency, 2011–2012

	Whole country			Southern Finland AVI			South-western Finland AVI			Eastern Finland AVI			Western and Central Finland AVI			Northern Finland AVI			Lapland AVI			State Department of Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Parties concerned in criminal cases, civil cases and domestic violence cases																								
Male suspected offenders	10 522	9 206	77	4 077	3 617	76	1 104	987	78	1 528	1 281	79	2 082	1 893	76	1 206	1 054	78	484	343	73	41	31	84
of which men suspected of a domestic violence offence		1 371	11		585	12		126	10		140	9		280	11		177	13		59	13		4	11
Female suspected offenders	3 188	2 788	23	1 378	1 158	24	338	275	22	372	338	21	599	592	24	342	295	22	152	124	27	7	6	16
of which women suspected of a domestic violence offence		466	4		206	4		36	3		37	2		103	4		62	5		20	4		2	5
Suspected offenders, total	13 710	11 994	100	5 455	4 775	100	1 442	1 262	100	1 900	1 619	100	2 681	2 485	100	1 548	1 349	100	636	467	100	48	37	100
Injured parties/complainants, men	6 325	5 380	58	2 468	2 066	57	633	678	64	941	728	58	1 315	1 076	58	655	594	58	284	217	57	29	21	60
of which men as injured parties in domestic violence cases		534	6		244	7		53	5		40	3		107	6		61	6		26	7		3	9
Injured parties/complainants, women	4 505	3 885	42	1 926	1 589	43	478	384	36	547	525	42	853	772	42	507	438	42	186	163	43	8	14	40
of which women as injured parties in domestic violence cases		1 313	14		570	16		109	10		124	10		275	15		181	18		51	13		3	9
Injured parties/complainants, total	10 830	9 265	100	4 394	3 655	100	1 111	1 062	100	1 488	1 253	100	2 168	1 848	100	1 162	1 032	100	470	380	100	37	35	100
Injured parties, legal persons ⁽⁵⁾	1 347	1 238	12	559	501	12	129	111	9	145	188	13	257	260	12	165	137	12	87	41	10	5	0	0
Parties to civil cases	-	1 090		-	336		-	117		-	289		-	204		-	67		-	68		-	9	
Age of suspected offenders at the time of the act, criminal cases, civil cases and domestic violence cases																								
under 15 years	1 901	1 516	12	920	790	16	146	146	11	143	128	8	346	244	9	269	173	13	76	33	7	1	2	5
15–17 years	2 410	2 053	17	1 003	855	17	286	225	17	246	258	16	490	437	17	281	232	17	92	41	8	12	5	14
18–20 years	1 737	1 536	12	590	565	11	163	185	14	301	221	14	374	329	13	196	160	12	110	73	15	3	3	8
21–29 years	2 699	2 475	20	981	905	18	289	256	20	413	337	21	573	539	21	298	295	22	137	130	27	8	13	35
30–39 years	-	1 773	14	-	711	14	-	177	14	-	235	15	-	392	15	-	182	13	-	69	14	-	7	19
40–49 years	-	1 539	13	-	615	13	-	163	12	-	196	12	-	319	12	-	170	12	-	71	15	-	5	14
50–59 years	-	896	7	-	309	6	-	89	7	-	153	9	-	213	8	-	93	7	-	38	8	-	1	3
60–64 years	-	248	2	-	79	2	-	29	2	-	48	3	-	44	2	-	28	2	-	19	4	-	1	3
30–64 years	4 582	4 456	36	1 901	1 714	35	521	458	35	653	632	39	828	968	37	482	473	35	177	197	41	20	14	38
65 years and over	230	269	2	92	85	2	39	35	3	38	41	3	26	67	3	25	32	2	10	9	2	-	0	0
Suspected offenders, total, by age at the time of the act	13 559	12 305	100	5 487	4 914	100	1 444	1 305	100	1 794	1 617	100	2 637	2 584	100	1 551	1 365	100	602	483	100	44	37	100

Appendix Table 1. Mediation in criminal and civil cases in all of Finland and by regional state administrative agency, 2011–2012

	Whole country			Southern Finland AVI			South-western Finland AVI			Eastern Finland AVI			Western and Central Finland AVI			Northern Finland AVI			Lapland AVI			State Department of Åland		
	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%	2011	2012	%
Age of complainants/injured parties at the time of the act, criminal cases, civil cases and domestic violence cases																								
under 15 years	923	725	7	458	305	8	95	108	10	72	67	5	151	130	6	115	90	8	30	24	6	2	1	3
15–17 years	900	726	7	370	301	8	109	107	10	89	86	7	200	148	7	98	68	6	32	15	4	2	1	3
18–20 years	1 260	1 106	11	461	428	11	141	128	12	180	152	12	258	228	11	136	111	10	82	55	13	2	4	11
21–29 years	2 417	2 126	22	922	823	22	238	209	19	333	284	22	540	460	23	267	232	22	112	109	26	5	9	26
30–39 years	-	1 701	17	-	666	17	-	170	15	-	220	17	-	358	18	-	206	19	-	72	17	-	9	26
40–49 years	-	1 683	17	-	695	18	-	167	15	-	214	16	-	360	18	-	169	16	-	72	17	-	6	17
50–59 years	-	1 002	10	-	357	9	-	106	10	-	168	13	-	197	10	-	117	11	-	52	12	-	5	14
60–64 years	-	324	3	-	113	3	-	56	5	-	61	5	-	45	2	-	38	4	-	11	3	-	0	0
30–64 years	4 964	4 710	48	2 033	1 831	48	479	499	45	748	663	51	950	960	48	522	530	50	212	207	49	20	20	57
65 years and over	377	369	4	146	133	3	49	59	5	81	45	3	59	81	4	34	35	3	7	16	4	1	0	0
Complainants/injured parties, total, by age at the time of the act	10 841	9 762	100	4 390	3 821	100	1 111	1 110	100	1 503	1 297	100	2 158	2 007	100	1 172	1 066	100	475	426	100	32	35	100
Forms of compensation in mediation agreements concerning criminal cases, civil cases and domestic violence cases																								
Monetary compensation (no.)	4 316	3 605	39	1 481	1 308	40	564	425	35	720	653	50	860	627	36	493	427	36	187	156	34	11	9	26
Work compensation (no.)	545	348	4	132	91	3	50	33	3	103	57	4	107	110	6	96	45	4	57	12	3	-	0	0
Return of property (no.)	54	39	0,4	23	13	0	6	6	0	8	5	0	9	6	0	3	3	0	4	6	1	1	0	0
Acceptable behaviour contracts (no.)	894	887	10	353	332	10	90	70	6	112	125	9	121	93	5	165	195	16	53	69	15	-	3	9
Apologies (no.)	4 602	3 206	35	1 766	1 177	36	583	548	45	288	280	21	1 231	586	34	587	425	36	140	181	40	7	9	26
Apologies, no other compensation (no.)	-	2 392	26	-	1 170	35	-	270	22	-	202	15	-	540	31	-	151	13	-	56	12	-	3	9
No claims/waivers of claims (no.)	1 147	1 154	12	399	375	11	148	132	11	161	198	15	284	316	18	105	87	7	44	33	7	6	13	38
Forms of compensation in mediation agreements concerning criminal cases, civil cases and domestic violence cases, total	11 558	9 239	100	4 154	3 296	100	1 441	1 214	100	1 392	1 318	100	2 612	1 738	100	1 449	1 182	100	485	457	100	25	34	100
Total value of monetary compensations, €	1 808 737	1 904 813	96	638 408	612 960	97	191 995	241 392	99	326 143	386 030	96	357 772	319 469	94	203 855	250 332	94	73 626	93 045	97	16 938	1 585	100
Total value of work compensations, €	129 171	79 061	4	27 465	19 735	3	10 479	3 170	1	18 062	16 624	4	15 396	20 919	6	28 160	15 938	6	29 609	2 675	3	-	0	0
Total value of all compensations, €	1 937 908	1 983 874	100	665 873	632 695	100	202 474	244 562	100	344 205	402 654	100	373 168	340 388	100	232 015	266 270	100	103 235	95 720	100	16 938	1 585	100

Appendix Table 1. Mediation in criminal and civil cases in all of Finland and by regional state administrative agency, 2011–2012

Explanation of symbols

- Magnitude nil
- .. Data unavailable or too uncertain for presentation

Explanations

- (1) Criminal cases where mediation was initiated during the year as a proportion of all criminal cases referred to the mediation office during the year (N=9 836)
Domestic violence cases where mediation was initiated during the year as a proportion of all domestic violence cases referred to the mediation office during the year (N=2 072)
Criminal cases where mediation was discontinued during the year as a proportion of all criminal cases where mediation was initiated during the year (N=6 619).
Domestic violence cases where mediation was discontinued during the year as a proportion of all domestic violence cases where mediation was initiated during the year (N=1 338).
- (2) Mediation agreements reached during the year in criminal cases as a proportion of all criminal cases where mediation was initiated during the year (N=6 619).
Mediation agreements reached during the year in domestic violence cases as a proportion of all domestic violence cases where mediation was initiated during the year (N=1 338).
Mediation agreements reached during the year in civil cases as a proportion of all civil cases, separated from cases, referred to the mediation office during the year (N=398).
- (3) Criminal cases where no mediation agreement was reached during the year as a proportion of all criminal cases where mediation was initiated during the year (N=6 619).
Civil cases where no mediation agreement was reached during the year as a proportion of number of civil cases referred to the office (N=398).
Domestic violence cases where no mediation agreement was reached during the year as a proportion of all domestic violence cases where mediation was initiated during the year (N=1 338).
- (4) Violent crime: petty assault, assault, aggravated assault, violent sex crime, and robbery (incl. attempt).
Violent crimes as a proportion of all offence categories and civil cases (N=9663+2070+389)
- (5) Number of legal persons as injured parties as a proportion of the total number of injured parties (N=9265+1238)
- (6) As of 2012, "including attempt"/"attempts" was added to the data collection form.
- (7) As of 2012, "extortion, including attempts" was added to the data collection form.
- (8) As of 2012, "offences against public peace, including attempts" was added to the data collection form.
- (9) As of 2012, "coercion, including attempts" was added to the data collection form.
- (10) As of 2012, the data collection form was amended by adding attempted sex crime and by removing the definition "violent".

Mediation in criminal and civil cases

Quality description

Relevance of statistical data

Mediation in criminal and civil cases is a voluntary, impartial and non-chargeable social service that allows the victim and the suspected offender(s) to meet through an impartial mediator. The volunteer mediators help the parties in the negotiations. The mediation parties can discuss the mental and material harm caused to the complainant/victim and agree on measures to redress the harm. In addition to criminal cases, mediation is also applicable to minor civil cases.

The Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases entered into force on 1 January 2006. As of 1 June 2006, the organisation of the services defined in the Act must comply with the regulations in section 7 and the service provision with the regulations in section 8. Before the Act entered into force, municipalities could decide themselves whether to organise mediation services or not.

The general supervision, management and monitoring of mediation services falls within the jurisdiction of the Ministry of Social Affairs and Health. The Advisory Board on Conciliation in Criminal Matters, appointed by the Government for three years at a time, guides, monitors, formulates and promotes national and international activities and development efforts¹.

The regional state administrative agencies are responsible for organising mediation services in their operating area so that services are available throughout the country. They also guide, counsel and monitor the mediation service providers. The regional state administrative agencies are also responsible for organising continuous professional training in mediation as well as for allocating the state reimbursement for mediation services. They also supervise how the reimbursement is used. Mediation services are based on commission agreements.

The National Institute for Health and Welfare (THL) compiles statistical information on mediation in criminal and civil cases, monitors and conducts research on mediation activities, and co-ordinates development efforts in the field. The collection of the annual statistics form a part of the monitoring of the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases, the importance of which was highlighted by the Legal Affairs Committee of Parliament in its report on the bill (13/2005): the Committee stated that the application of the Act will be closely monitored and that this monitoring will be used to determine whether the Act needs to be amended.

The Advisory Board on Conciliation in Criminal Matters has agreed separately on the data collection for the statistics. The data collection is part of the tasks of the Advisory Board on Conciliation in Criminal Matters, which, according to section 1 of the Government Decree 267/2006, must monitor and evaluate mediation-related developments and research, draw up proposals for further development, as well as monitor and promote the uniform application of the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases.

---

¹ The Advisory Board's sphere of operations is defined by Decree (267/2006, 1805/2009, 1252/2010).

Data for the statistics are collected annually with a Webropol survey form from all the mediation operating areas.²

The statistics on mediation in criminal and civil cases contain data on cases referred to mediation offices and the separate offences contained within the cases, and also on domestic violence cases and civil cases. Offences under the Criminal Code and domestic violence offences are recorded according to offence category and according to the authority making the referral to mediation. The statistics on the civil cases referred to mediation contain only summarised data.

Data are collected on the number, age group and gender of parties concerned in criminal and civil cases. The statistics also include data on the initiated and discontinued mediation processes in criminal cases. The statistics also contain data on the number of mediation processes where the parties reached an agreement on the forms of compensation, on the sums of compensation (EUR) and on the monetary value of work compensations.

Data are submitted separately by all 19 operating areas for mediation in criminal and civil cases.

The data in the statistics on mediation in criminal and civil cases are compared with the data, collected by Statistics Finland, on suspected offenders in crimes under the Criminal Code recorded by the police. The statistical report contains a comparison between the crimes referred to mediation and the crimes under the Criminal Code recorded by the police.³

THL collects the statistical data for the statistics on mediation in criminal and civil cases and edits and publishes a statistical report once a year. The text section of the statistical report explains the concepts and definitions used in the statistics. The concepts and definitions are also explained on the form used for collecting the statistical data.

The report aims to provide information and numerical data on mediation in criminal and civil cases to administrators, mediation service providers, NGOs and other co-operation partners, researchers and students and any others in need of such information.

Description of methods

Data are collected annually from all 19 operating areas for mediation in criminal and civil cases in Finland. Every year in December, the mediation offices are sent a data request form to be completed within due time.

The mediation offices supply the data in the format requested by THL using an online Webropol response form. If an office fails to respond within due time, it will receive a reminder. The statistics are not compiled until the data needed have been received from all mediation offices. The statistics have a coverage of 100 per cent.

---

² Operating area: The regional state administrative agencies have organised their mediation activities by setting up operating areas for mediation. There are 19 operating areas for mediation (on 31 December 2012) and some of these areas also have regional or branch offices. Data for the statistics are requested from each of the operating areas and are, then, reported by regional state administrative agency.

³ Figure 5. Age distribution of offenders in crimes under the Criminal Code recorded by the police and suspected offenders referred to mediation, 2012, %. Table 5. Comparison by regional state administrative agencies 2012

Correctness and accuracy of data

The statistics on mediation in criminal and civil cases provide aggregate data, which means that cross-classification is not possible. The statistics cannot cover the mediation process for a single offence. It should also be noted that there is some uncertainty in the data. For example, the data are to some extent incomplete as regards the offence categories, the person/organisation submitting the case to mediation, and the information on the ages of parties concerned. The data are correct insofar as they have been reported correctly by the mediation offices. THL does not routinely check the data it receives. However, if clear inconsistencies or other errors are detected in the material, the data suppliers are contacted and the data are corrected where necessary. This means that the annual time series data will also be changed and updated.

Timeliness and promptness of published data

The statistics on mediation in criminal and civil cases are produced annually by THL. The annual statistical information is published approximately six months after the data collection in June.

Availability and transparency/clarity of data

The statistical reports are published on THL's website at **www.thl.fi/statistics/mediationincriminalcases** as well as on the mediation website at **www.thl.fi/sovittelu** in Finnish and at **www.thl.fi/medling** in Swedish.

The report describes major findings and specifies concepts and definitions.

Comparability of statistical data

The National Institute for Health and Welfare (THL) (formerly STAKES until 31 December 2008) has collected data and produced the statistical report on mediation in criminal and civil cases since the Act on Conciliation in Criminal and Certain Civil Cases (1015/2005) entered into force on 1 June 2006. Comparable data is available from that point onward on the number of criminal and civil cases referred to mediation offices, on offence categories, on the number of people in mediation, and on the forms of compensation and sums of compensation involved.

The data collection form was revised as of 2012. The time series data is, however, maintained.

Clarity and consistency

The statistical report contains data covering the entire country concerning the criminal and civil cases referred to mediation.